

Onsdagen den 25 november

Kl. 09.00–14.43
16.00–16.08

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 4 november justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:121

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:121 Utbyggnad av Arlanda
av Kjell Jansson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 december 2020 i ett gemensamt svar med interpellationen 2020/21:94.

Skälet till dröjsmålet är att beredning pågår.

Stockholm den 24 november 2020

Infrastrukturdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:158

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:158 Polisens användning av medel avsedda för kontroll av cabotagettransporter
av Thomas Morell (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Prot. 2020/21:41
25 november

Interpellationen kommer att besvaras den 11 december 2020.
Stockholm den 24 november 2020
Justitiedepartementet
Mikael Damberg (S)
Enligt uppdrag
Jenny Kvarnholt
Expeditionschef

Interpellation 2020/21:172

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:172 Ytterligare dispens för yrkesförarkompetens
av Thomas Morell (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 11 december 2020.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 24 november 2020

Infrastrukturdepartementet
Tomas Eneroth (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner
2020/21:50 till civilutskottet
2020/21:52 till justitieutskottet

Motioner

2020/21:3771 till socialutskottet
2020/21:3772 till arbetsmarknadsutskottet

§ 4 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Socialutskottets betänkanden
2020/21:SoU10 Huvudmannaskap för personlig assistans
2020/21:SoU11 Avgiftsfritt pneumokockvaccin för vissa grupper

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden

2020/21:MJU5 Skydds jakt på varg
2020/21:MJU3 Riksrevisionens rapport om statliga åtgärder för fler miljöbilar
2020/21:MJU4 Nytt regelverk för handel med utsläppsrätter

Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU1

Statens budget 2021 – rambeslutet (prop. 2019/20:122, prop. 2020/21:1
delvis och prop. 2020/21:14)
föredrogs.

*Statens budget 2021 –
rambeslutet*

Anf. 1 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Så är vi här den 25 november och ska fatta beslut om ramarna för nästa års budget. Vi gör det i en tid när smittspridningen har tagit fart igen. Många upplever naturligtvis en trötthet på grund av detta. Det är en prövande tid. Det här året har varit en prövande tid, först och främst på ett mänskligt plan. Många känner åter oro. Många har sört sina nära och kära. Andra befinner sig just nu mellan liv och död.

Det är en prövande tid för medarbetarna i vården. Många av dem kände att de kunde pusta ut efter sommaren och få lite återhämtning. Men nu är de tillbaka i en mycket, mycket tuff situation på intensivvårdsavdelningar och andra avdelningar runt om på Sveriges sjukhus för att rädda liv.

Det är också en prövande tid för många av landets företagare, särskilt de företagare som under hela det här året har haft det väldigt tufft. Det handlar om dem som jobbar i kontaktyrken där man möter människor och där efterfrågan nu dramatiskt har minskat.

Det är en prövande tid, herr talman, och jag tror att vi måste ställa in oss på att den här pandemin kommer att pågå under lång tid. Effekterna av den kommer att pågå ännu längre. Men även med det bästa scenariot, om vi får ett vaccin på plats i början av nästa år, kommer det att ta tid innan livet kan återgå till det normala. Det är det bästa scenariot. Låt oss hoppas på det! Det kommer dock att kräva mycket av oss här i Sveriges riksdag och av regeringen.

Det värsta scenariot, som vi helst inte vill tänka på men som vi som politiska ledare också måste planera för, är att det kan ta ännu längre tid innan allting fungerar med vaccinet. Då kommer vi att få leva med pandemin och effekterna av den ännu längre.

Herr talman! Den budget som antagligen kommer att vinna här i dag tar inte höjd för det vi nu ser. Den tar inte höjd för en andra våg. Den tar inte höjd för en krisberedskap för nästa år och året efter det. Det bekymrar mig. Den här budgeten, som antagligen kommer att vinna, är en budget som vill återstarta svensk ekonomi helt utan fokus på att det kan behövas mer av krisåtgärder.

I Moderaternas budget tog vi höjd just för det som nu sker, nämligen att smittspridningen kunde ta fart igen och att vi kommer att behöva fortsätta att stötta svenska jobb så att de inte försvinner under krisen.

Jag vill stanna någon minut till vid detta, herr talman. Pandemin kommer att pågå, och jag är som sagt var förvånad över att Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna inte har tagit höjd för vad vi nu ser.

Jag är också väldigt förvånad och bekymrad över att det gick månader innan någonting hände, trots att vi alla tillsammans var väldigt snabba i våras med att lägga fram krispaket för att stötta jobb, med korttidspermitteringar och med omställningsstöd. Visst går väldigt många företag bra, inte tu tal om det, men nu när allting tar fart igen är det oerhört tufft i de

branscher som mer eller mindre upplever näringsförbud, och många anställda är oroliga. Varför har man då inte ägnat tid åt att förbättra de stöd som många av Sveriges företag kommer att behöva under ganska lång tid framöver?

Herr talman! Under pandemin har inte övriga samhällsproblem upphört. Förutom att vi just måste lösa krisen tillsammans och förstå att det här kommer att pågå länge finns det två andra stora samhällsproblem som jag vill lyfta i den här debatten och som vår budgetmotion sätter fokus på. Det ena handlar om att pressa tillbaka kriminaliteten. Det andra handlar om att knäcka arbetslösheten.

Tyvär är det så att Sverige blir fattigare och fattigare på trygghet. Tyvär har inte skjutningarna upphört under pandemin. Det är inte så att våldtäkterna har försvunnit, och rånen har inte blivit färre.

Det är tyvärr inte heller en tid när våldet i hemmen har minskat. Tvärtom har det här året varit en mörk tid för många, speciellt kvinnor som lever med män som förtrycker och som slår.

Det här är en tid när vi alla tillsammans måste göra allt vad vi kan för att pressa tillbaka kriminaliteten. Det går att vända utvecklingen; det har jag sagt här i kammaren många gånger tidigare. Utvecklingen går att vända med en rättspolitik där man inte bara justerar lagstiftningen i kanten utan tar ett omtag och är tydlig mot de gängkriminella och mot dem som begår brott. Titta på Danmark – där har man gjort det. Vi kan göra det i Sverige. Det krävs dock resurser till hela rättsväsendets myndigheter, de resurser som man behöver.

Inte heller detta lyckas de fyra partierna som samarbetar lösa. Flera av myndigheterna har haft mindre än vad de krävt och behövt. Vi moderater vill höja ambitionsnivån för exempelvis polisen och se till att polisutbildningen är betald. Vi vill se till att få tillbaka pensionerade poliser i yrket så att de kan vara med och bidra till att lösa brott.

Kriminaliteten går att knäcka och pressa tillbaka, herr talman, om man har en tydlig rättspolitik och ser till att dessa myndigheter får de pengar som behövs för att lösa uppgiften. Jag är helt övertygad om att utvecklingen går att vända.

Arbetslösheten är det tredje som jag vill lyfta fram, och det är den som bekymrar mig allra mest. Det handlar om människor som just nu inte har ett jobb att gå till. För många människor handlar det om en lång tid då man inte haft ett jobb att gå till.

Just nu slår vi rekord efter rekord i Sverige, rekord som vi inte ska vara stolta över. Ett sådant rekord är att vi aldrig har sett så många långtidsarbetslösa i Sverige som nu. Då kanske någon tänker att det ju beror på pandemin. Nej, herr talman, det gör det inte. Självklart ökar arbetslösheten i en djup lågkonjunktur. Problemet är bara att vi hade en hög arbetslöshet när vi gick in i krisen. Från oktober 2014 till februari i år var Sverige det enda land i EU där arbetslösheten faktiskt inte minskade utan ökade.

Det är ett underbetyg och kan inte ses som någonting annat än ett misslyckande att man inte under de goda åren i högkonjunktur fick till de strukturellt viktiga reformerna för att fler ska kunna komma in på den svenska arbetsmarknaden. De människor som i dag är långtidsarbetslösa och har varit det i två tre år upplever just nu en otrolig hopplöshet och ser inte ljuset i tunneln.

Vad gör då Moderaterna i vår budget åt arbetslösheten? Vi gör två väldigt viktiga saker. För det första handlar det om att göra det mer lönsamt att jobba. Vi har en skattesänkning som är permanent och som vi vet leder till ökad sysselsättning. Vi har i vår budget en bidragsreform som gör att människor ska vara mer aktiva och som gör att det alltid lönar sig att ta ett jobb i förhållande till att leva på ett bidrag. Det är otroligt viktigt att vi får detta på plats i Sverige.

För det andra, herr talman, gör vi satsningar på utbildning. Här kan jag också ge en eloge till regeringen och samarbetspartierna: Jag delar helt bilden av att utbildning kommer att vara en nyckel för att klara den här uppgiften. Utbildningssystemet på alla dess nivåer behöver verkliga resurser för att människor ska kunna ställa om och ta en plats på en utbildning för att komma vidare. Utbildning är en nyckel för att lösa arbetslösheten.

Herr talman! Politik gör skillnad. Jag vill återge en kort berättelse. Vi här i kammaren har diskuterat stöd till de olika företagsformerna. Moderaterna och andra oppositionspartier har drivit på för att enskilda näringsidkare också ska få stöd. Vi fick med oss hela riksdagen i juni på det förslaget, och det var jag glad för. Sedan var jag mindre glad för att det tog sådan tid.

I går talade jag med Elin som bor i Umeå. Hon är ensamstående trebarnsmamma, kulturarbetare och egenföretagare. Jag hade kontakt med henne under sommaren tillsammans med flera andra företagare. I går fick hon besked om att hon kommer att få ett stöd. Hon har väntat under alla dessa månader på något slags ersättning. Hon har kämpat. Hon är entreprenör och ser lösningar, men hon har haft det extremt tufft. Nu får hon ändå en liten kompensation för slitet och den mycket tuffa situation hon och andra har varit i.

Elin var rörd. Jag blev rörd och glad därför att jag vet att det vi gör här inne tillsammans gör skillnad för människor som under denna kris har det tufft.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till reservation 1. Det är en budget som kan göra skillnad – den tar höjd för att krisen kommer att pågå – och det är en budget som tar tag i de stora problemen, som inte fokuserar på att bara komma överens, som de fyra partierna gör när de bockar av checklistan, utan i stället helt enkelt vill lösa de problem som Sverige står inför.

Anf. 2 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! Jag begärde replik för att be Elisabeth Svantesson förklara vad som är Moderaternas tankar om sjukförsäkringen. Ett system som inte har stått pall under pandemin är sjukförsäkringen. Vi har sett en dramatisk ökning av antalet människor som blir utförsäkrade efter 180 dagar. I socialförsäkringsutskottet finns diskussioner där alla partier verkar vara överens. Här finns något som inte fungerar, och vi behöver agera.

Men när jag sedan läser Moderaternas budget framgår det att Moderaterna ser stora möjligheter att sänka kostnader för sjukförsäkringen. Det måste innebära att fler ska få ett negativt besked från Försäkringskassan. Det är en direkt motsats till det man agerar för i socialförsäkringsutskottet. Jag får inte riktigt ihop detta. Det finns ett system som inte funkar. Elisabeth Svantesson ser möjligheter att göra det systemet ännu mer strikt men agerar i socialförsäkringsutskottet för att plåstra ihop symtom på den sjuka

patienten, som drabbade bland annat dem som arbetade i vården i våras och fick covid men fortfarande inte har återhämtat sig från den påsen.

Herr talman! Jag tänkte att Elisabeth Svantesson ska få en chans att förklara.

Anf. 3 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Karolina Skog har läst vare sig vår budgetmotion eller vad vi har gjort tillsammans med Kristdemokraterna i socialförsäkringsutskottet. Där tog vi ett initiativ just med tanke på att de som är långtidssjuka i covid måste få ett undantag under denna period.

Jag är glad för att vi tillsammans – många partier – under den här perioden har kunnat införa tillfälliga undantag i sjukförsäkringen. Det har varit nödvändigt. När regeringen uppmanar människor att vara hemma vid förkylningssymtom är det självklart inte rimligt med en karenstdag. Det är självklart inte heller rimligt att arbetsgivaren tar alla sjuklönekostnader när människor är hemma av den orsaken.

Men vi moderater kommer aldrig att använda pandemin som en orsak till att urholka grunderna i sjukförsäkringssystemet. Det är det som Karolina Skog kan läsa om i vår budget. För oss är det självklart att människor ska få det stöd de behöver från början i sjukskrivningen och att rehabiliteringskedjor ska fungera. Det har vi alltid tyckt, och det kommer vi att tycka även i fortsättningen.

Det är inte ett motsatsförhållande. De besparingar som Karolina Skog nämner handlar om synen på en borte gräns. Vi ser inte sjukförsäkringen som en evig inkomstförsäkring. Vi ser den just som en sjukförsäkring under den tid man behöver stöd, men det ska också finnas en gräns.

Varför är den gränsen viktig, herr talman? Jo, bland annat för att man under vägen ska få det stöd man behöver. Tyvärr är det så att regeringen med Miljöpartiet och Socialdemokraterna inte klarar av att hantera Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Människor får inte den hjälp de behöver. Det är problemet – inte att det behövs en borte gräns.

Anf. 4 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! För mig är det tydligt att pandemin än en gång gett oss bevis för att det finns problem med ett försäkringssystem med stoppdatum. Människor passar inte in i den typen av mallar. Det finns många diagnoser, och det finns många, inte minst kvinnor, som drabbas av sjukdomar som kräver lång rehabilitering. Med stöd och tillräckligt lång rehabilitering kan de komma tillbaka till det arbete de hade innan och vill tillbaka till. Men med ett strikt system med stupstock, och att de tvingas ut att söka andra jobb, blir det en samhällsekonomisk förlust som kan leda till förfärliga förhållanden för personen.

Det är tydligt att Moderaterna inte vill hjälpa patienten att bli frisk utan använda ett system som i efterhand plåstras ihop. För mig är det obegripligt och oansvarigt.

Anf. 5 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! För mig är det centralt att varje människa får det stöd och den hjälp man behöver. Den viktiga kedja som vi i Alliansen påbörjade under våra år var mycket viktig för att man skulle få det stödet.

Jag tror inte att man ska hänga upp en budgetdebatt på ett inslag i *Ekot*, utan man ska i stället ta reda på fakta. Vi vet att ungefär 97 procent av alla ansökningar får ett ja i sjukförsäkringen. Det är ändå viktigt att komma ihåg.

Jag säger återigen att Miljöpartiet och Socialdemokraterna måste se till att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen gör sitt jobb, det vill säga ge människor den hjälp och det stöd de behöver.

Sedan anser vi att pandemin inte ska användas som en ursäkt för att urholka socialförsäkringssystemet, men det finns undantag som behöver göras. Jag har nämnt karensdagen. Vi måste också se att det finns långtids-sjukskrivna i covid; de behöver också ett undantag.

Anf. 6 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Svensk ekonomi har drabbats hårt av corona. Trots stora stödåtgärder, inte minst i form av korttidspermitteringar som omfattar en halv miljon löntagare, har många människor blivit av med jobbet. Att Moderaterna inte ens i en historisk kris som denna kan stå bakom att vanligt folk ska ha en trygg a-kassa är ändå häpnadsväckande.

I Moderaternas budget kan vi i stället läsa att de vill skära ned arbetsmarknadspolitiken med nära 10 miljarder. Drygt hälften handlar om att från årsskiftet sänka a-kassan.

Den bagare på Polarbröd i Älvsbyn som har blivit av med jobbet, den restauranganställda som har blivit arbetslös under corona och de som har sagts upp inom besöksnäringen kommer att hamna i kläm. Tycker verkligen Elisabeth Svantesson och Moderaterna att det är lämpligt att rycka undan den ekonomiska tryggheten för människor just nu?

Anf. 7 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker verkligen att a-kassan ska vara ett skydd, och den ska vara skälig. Det är grunden i den svenska arbetsmarknadspolitiken. Men det är ingen hemlighet att Socialdemokraterna och Moderaterna har olika syn på exakt var nivån ska ligga. Det är inte heller en hemlighet att vi moderater kommer att göra allt vi kan, varje dag i veckan, under krisen och efter krisen, för att jobben ska bli fler och för att pressa tillbaka arbetslösheten. Det kommer alltid att vara vårt fokus.

Vi kommer alltid att ta strid för vartenda jobb under krisen. Man ska veta att vi har varit pådrivande för stöd. Utan det pådrivande arbete som vi och andra oppositionspartier har gjort hade ännu fler varit arbetslösa. Och utan det pådrivande arbete vi ägnar oss åt kommer fler att bli arbetslösa. Det är vårt fokus. Men a-kassan ska vara skälig. Dessutom ska man ha ett stöd under tiden när man är arbetslös.

Frågan måste gå tillbaka till dig, Åsa Westlund. Tycker du att de som nu är arbetslösa får det stöd de behöver av Arbetsförmedlingen, som ni haft ansvar för under sex år?

Anf. 8 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Vi gör ju historiskt stora insatser för att få människor i jobb och utbildning under den här tiden. Men det räcker inte riktigt. En del blir faktiskt arbetslösa.

Socialdemokratisk politik är att låta den lite högre nivån i a-kassan ligga kvar även efter årsskiftet. Det är en viktig åtgärd för dem som blivit

arbetslösa i coronans spår men också för samhället i stort, för när krisen kommer ska vi hålla ihop. Vi ska finnas där för varandra. Det starka samhället behöver finnas för företagen, som vi redan har diskuterat många gånger, men också för vanligt folk.

Moderaterna nöjer sig inte med att sänka a-kassan utan vill också återinföra stupstocken i sjukförsäkringen. Hur tänker egentligen Moderaterna? Hur bidrar sänkt a-kassa och återinförd stupstock till att Sverige klarar sig bättre igenom den här krisen?

Anf. 9 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag har ju redan svarat på frågan. Jag tycker att man ska ha en skälig nivå på a-kassan när man är arbetslös. Jag tycker också att sjukförsäkringen ska vara skälig. Det är svaret på den frågan.

Det är väldigt intressant att när Socialdemokraterna har styrt Sverige i sex år sätter Sverige nytt rekord i arbetslöshetsnivåer. Det är för att ni aldrig någonsin fokuserar på arbetslinje före ersättningar och bidrag och för att ni aldrig lyckas med de strukturellt riktiga och viktiga reformer som Sverige behöver för att ta sig igenom krisen. Men ni inser ju inte ens att pandemin fortfarande pågår. Ni vill återstarta Sverige.

Nu behövs fortsatt krispolitik. Det behövs ett skäligt skydd för den som är arbetslös och stöd att komma vidare. Men vi behöver också strukturella reformer som gör att jobben faktiskt blir fler så att vi inte vinner ligan vi nu befinner oss i med bland de högsta arbetslöshetsnivåerna i EU.

Anf. 10 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Dagens första handsprit. Det lär bli mer ett antal gånger under dagen, om man säger så. Men så ska det vara, och det är det minsta man kan göra.

Jag har konstaterat att Elisabeth Svantesson har ett genuint intresse för att det ska läggas fram olika reformer för att rädda företag. Det är ju väldigt bra. Men jag kan tyvärr också konstatera att det verkar finnas ett genuint intresse för att samtidigt försämra för arbetare och dem som blir sjuka.

När jag tittar på Moderaternas budgetmotion ser jag att de sjuka ska ha både sänkt ersättning och fler karensdagar. De ska också ha högre skatt för att de blir sjuka.

Jag vet inte vilken värld Moderaterna lever i. Jag har under flera år sett, och jag tror att de allra flesta i samhället har sett, att människor far väldigt illa i den här sjukförsäkringen. Avslagen ökade med 40 procent i år – 40 procent. Samtidigt vet vi att många får avslag vid den så kallade 180-dagarsgränsen. Det är då man ska provas mot hela arbetsmarknaden. Jag vet människor som ligger hemma med neddragna gardiner, som inte kan röra sig, som är helt utslagna men av Försäkringskassan bedöms kunna gå ut och ta ett arbete på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen säger att det är omöjligt. Moderaterna säger att det är möjligt. Jag undrar varför. Varför ska man plåga människor som redan lever i en utsatt situation med att också ta bort deras ekonomiska trygghet?

Samma sak med a-kassan – en pappersarbetare som förlorar jobbet eller en annan person som förlorar jobbet ska få högst 20 000 kronor före skatt i a-kassa om Moderaterna får bestämma. Det är ungefär 14 000 kronor efter skatt. Jag vet inte hur Elisabeth Svantesson tror att det är att leva på de inkomstnivåerna och ha familj, klara av hyra och mat och låta barnen

leva det liv de tidigare har levt. Dessutom ska den här personen betala högre skatt än när den arbetade.

Varför har Moderaterna ett sådant genuint intresse för att slå på dem som är ekonomiskt utsatta?

Anf. 11 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag brukar sällan bli personlig eller privat. Det ska jag inte bli här heller, men låt mig slå mig slå fast en sak: Jag känner många människor som lever på väldigt små inkomster, betydligt lägre än 20 000. Jag vill bara ha det sagt. Det är inte så att jag befinner mig på en öde ö någonstans.

Men mitt fokus kommer alltid att vara på en sak: inte framför allt att rädda svenska företag, som Ulla Andersson är inne på, utan att rädda svenska jobb. Jag vill börja där.

Att vi i Moderaterna har lagt ned sådan enorm energi under hela våren handlar om att vi vill rädda svenska jobb. Jag är helt övertygad om att utan det arbete som vi och andra oppositionspartier lade ned under våren hade arbetslösheten varit ännu högre och fler hade haft ersättning från a-kassan i stället för lön. Jag är helt övertygad om det, och det är jag stolt över.

Sedan vill jag bara rätta Ulla Andersson. Det är inte så att vi sänker ersättningen i sjukförsäkringen i vår budget. Det kan vara bra att poängtera. Det kanske är en gammal talepunkt som har hängt med sedan tidigare. Men vi gör inte det. Däremot har vi en gräns därför att vi menar att man ska få hjälp och stöd. Och det är alltså inte Elisabeth Svantesson eller Ulf Kristersson som numera styr Försäkringskassan. Det är regeringen. Att man har fler avslag nu än tidigare är en fråga om styrning från regeringens sida av Försäkringskassan. Det är inte jag som har det ansvaret.

Jag tar ansvar för det Sverige som vi vill se. Vi vill se ett Sverige där varje människa kan komma till sin rätt. Vi vill se ett Sverige där vi räddar så många jobb som möjligt under krisen. Då måste man förstå att krisen kommer att fortsätta pågå. Och vi vill se ett Sverige där arbetslösa och sjukskrivna får den hjälp och det stöd de behöver.

Sedan är det skillnad på Vänsterpartiets och Moderaternas syn på exakta nivåer på både sjukförsäkring och a-kassa. Men Sverige är ett land där det ska vara skäliga ersättningar. Framför allt ska man få stöd att gå vidare.

Anf. 12 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det verkar nästan som om Elisabeth Svantesson har missat att man förlorar jobbet på grund av att det är kris. Hur tror Elisabeth Svantesson att det ska bli fler jobb av att de som blir arbetslösa får sänkt ersättning? På vilket sätt hänger det ihop att fattiggöra dem som förlorar jobbet på grund av krisen?

Visst, det finns många som har mycket lägre ersättning än 14 000 i månaden. Det är bedrövligt i ett så här rikt land. Samtidigt kan jag läsa att Moderaterna förbättrar ekonomin för de 10 procent som har det absolut bäst i samhället. Allt är alltså som vanligt. Man väljer att skära ned på de sjuka och de arbetslösa för att betala det så att dessa 10 procent ska få det ännu bättre än de redan hade det.

Nu under krisen är det ungefär 60 procent som får ut 80 procent av sin tidigare inkomst. Med Moderaternas förslag blir det ungefär 30 procent

som får ut 80 procent. Varför vill ni slå på dem som redan ligger? Varför tror ni att det blir fler jobb av att fattiggöra dem som förlorar jobbet, och varför tror ni att sjuka blir friska av att bli fattiggjorda?

Anf. 13 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det var många påståenden och många frågor, som jag naturligtvis inte hinner besvara på en minut.

Låt mig bara slå fast att vi har olika syn på exakta nivåer på a-kassan. Vi ska också komma ihåg att det i grunden är skattebetalarnas pengar det handlar om, och de ska prioriteras. Man ska få skäliga nivåer, men vi har en lägre nivå än Vänsterpartiet har i sin budget.

Jag vet också att det är väldigt många som är arbetslösa i dag som också har en inkomstförsäkring. Det tror jag är bra. Det är bra att många av fackförbunden jobbar med inkomstförsäkringar så att man kan ha en extra försäkring som finansieras av någon annan än skattebetalarna.

Slutligen, herr talman: Jag kommer att fortsätta i min iver att se till att jobben blir fler och pressa ned arbetslösheten. Jag förstår inte att det är så många i den här kammaren som stöder en regering som faktiskt totalt misslyckats med arbetslösheten och som också misslyckats med att rehabilitera människor som i dag är sjukskrivna och inte får det stöd som de behöver.

Anf. 14 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Det verkar av allt att döma som om vi får leva med den här pandemin ytterligare en stund. Det ställer ganska höga krav, inte minst på regeringen men även på oss i finansutskottet – i vart fall i de delar som faller inom vårt kompetensområde.

Att det offentliga samhället, inte minst kommuner och regioner, har förmåga att lösa sina uppgifter och uppdrag är givetvis avhängigt de resurser man kan ta i anspråk. Tyvärr kunde vi ju se även innan pandemin slog till hur regeringens politik ledde till en urholkning av just kommunernas och regionernas resurser. Man belastar dem med fler uppgifter, mottagande av nyanlända migranter, exempelvis, utan att samtidigt skjuta till korresponderande resurser för att lösa de uppgifterna.

Resultatet blir att utgifterna växer mer än intäkterna. Detta är, som jag tror att många förstår, i längden inte någon hållbar ordning. Denna ordning behöver snarast inverteras, det vill säga vi behöver öka resurserna genom högre tillskott till det kommunala utjämningsystemet, exempelvis, samtidigt som vi tar bort sådana uppgifter som inte är prioriterade, exempelvis mottagande av nyanlända. Lagkrav på att tillhandahålla modersmålsundervisning är ett annat exempel.

Att vi stod tämligen oförberedda för denna kris visste ju alla redan innan. Skillnaden var att medan ett parti, Sverigedemokraterna, före denna kris påpekade vikten av inte bara militär utan även civil beredskap var övriga partier mer eller mindre likgiltiga. Det är i och för sig positivt att även andra partier börjar låta mer som Sverigedemokraterna i denna fråga, men det är fortfarande så att förmågan att upprätthålla grundläggande beredskap såklart hänger ihop med frågan om ekonomiska resurser.

Herr talman! Utvecklingen av pandemin och utvecklingen av ekonomin verkar av kanske uppenbara, naturliga skäl hänga ganska intimt ihop. När vi ser den utveckling som sker just nu vad gäller viruset och smitt-

spridningen ser i alla fall jag stora behov av att stärka näringslivet och hjälpa företagen.

Jag tror för egen del att det är bättre om vi politiker i alla fall försöker måla med lite bredare penseldrag, med generella stödåtgärder. Ju mer kirurgisk precision vi försöker ägna oss åt, desto större är risken för att vi antingen missar det som ligger precis vid sidan av eller, i värsta fall, till och med skapar problem som är större än dem vi försöker lösa.

Vi kan ta som exempel det som Sverigedemokraterna föreslår: ganska omfattande lättnader i arbetsgivaravgiften och egenavgiften. Det är en åtgärd som är enkel och begriplig. Man behöver inget särskilt ansökningsförfarande. Det behövs ingen ytterligare kontrollmyndighet och inga nya system som inte redan finns på plats. Och det är något som gynnar alla. Tillfälliga lättnader i arbetsgivar- och egenavgifterna motsvarande 23,3 miljarder kronor under första halvåret 2021 tror jag alltså kommer att vara en synnerligen välkommen åtgärd bland företagen. Det kan vara skillnaden mellan konkurs och inte konkurs eller mellan nedskärningar och inga nedskärningar.

Detta är en kostnad på kort sikt, ja. Men det kan på så lite som ett eller ett par års sikt visa sig vara en investering, med hög avkastning dessutom. Jag råkar gilla hög avkastning.

För mig, herr talman, är regeringens tämligen flagranta avsaknad av agerande inom rättspolitik helt obegriplig. Ni säger ofta själva att ni har varit naiva – ni såg det inte komma och så vidare. Och så är det säkert i och för sig; det stämmer nog. Men jag undrar om det ens räcker som förklaring. Jag undrar om ni kanske inte bara är naiva utan också fullständigt likgiltiga. Hur är det möjligt, på någon nivå, att vara nöjd med en ordning där man inte utvisar grova våldtäktsmän och mördare? Jag fattar inte det.

Jag anser, herr talman, att vi nu ska använda den här krisen för att investera, med råge, i rättsväsendet. Det gör vi för att det behövs, såklart. Men vi kan också göra det på ett sätt som stimulerar jobb och sysselsättning, genom ordentliga infrastrukturinvesteringar i kriminalvården, kortsiktiga såväl som långsiktiga, för att lösa kapacitetsbristen, som Socialdemokraterna helt enkelt struntar i.

Vi vill se fler poliser, bättre betalda poliser, betald polisutbildning för att attrahera fler att söka sig till yrket samt 5 000 statligt finansierade ordningsvakter som, under polisens befäl, kan hjälpa till att avlasta polisen. I Sverigedemokraternas budgetalternativ läggs nästa år 11,2 miljarder kronor mer på rättsväsendet än i regeringens budget. Detta är vad som behövs, inte i första hand för att det är särskilt kul utan för att Socialdemokraterna inte har tagit ansvar.

Då är frågan, herr talman: Hur finansierar man detta? Det korta svaret är egentligen att det gör vi inte. Vi lånar – ökar statsskulden. Det är rätt att göra detta. Det enskilt största syftet, som jag ser det, med att ha en låg offentlig skuldsättning i ”vanliga tider”, om jag får uttrycka mig så, är att ha en hög grad av handlingsfrihet, eller en stor aktionsradie, om man så vill, i lite mer ovanliga tider.

Men då gäller det också att på lite sikt ha en plan för hur man kommer tillbaka till en låg skuldsättning, om inte annat för att vara redo och ha en hög grad av handlingsfrihet nästa gång någon olycka faller över oss. Nästa gång kanske det handlar om en ny kinesisk farsot eller, troligare, något helt annat – börskrasch, oljekris, terroristattack, krig i Mellanöstern eller helt

Prot. 2020/21:41
25 november

*Statens budget 2021 –
rambeslutet*

enkelt att Kim Jong Un har en dålig dag på jobbet. Oavsett vad det handlar om gäller att ju lägre offentlig skuldsättning, desto högre nivå av handlingsfrihet.

Nu har vi i dag och vid eftermiddagens votering framför oss en budget för ett år, 2021, och inriktningen för två år, 2022 och 2023. Vi ser klart och tydligt i Sverigedemokraternas reservation nummer 2, som jag förresten vill passa på att yrka bifall till, herr talman, att vi har just en sådan plan. Senast 2025 ska vi vara tillbaka i nivå med skuldankaret, det vill säga en offentlig skuldsättning på 35 procent i relation till bnp, givetvis.

Har man detta som plan eller målsättning måste man prioritera. Vi kan inte ha en kris här på hemmaplan och samtidigt ta de svenska skattebetalarnas pengar och ge bort dem i massiva bidragspaket till andra EU-länder, som decennium efter decennium gravt har misskött sina egna ekonomier. Det funkar inte.

Vi kan heller inte ta de svenska skattebetalarnas pengar och ge bort dem till mer eller mindre korrupta regimer på andra sidan jordklotet i form av världens högsta bistånd. Det funkar inte.

Vi behöver välja. Det är bara fantasipolitiker från fantasipartier – tyvärr finns det ett par sådana i den här kammaren – som infantilt nog insisterar på att vi kan göra både och. Vi måste välja – vi väljer Sverige först.

Anf. 15 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Vi står nu mitt i en kris, men vi har också en historisk möjlighet att ställa om industrin och skapa framtidens gröna jobb. I veckan kunde vi höra om LKAB:s nya satsning för fossilfritt järn, som beräknas skapa mellan 2 000 och 3 000 nya jobb i Kiruna och Gällivare – ett praktexempel på hur svensk klimatpolitik, tillsammans med svensk industri, skapar både framtidens jobb och ett konkurrenskraftigare, grönare Sverige inför framtiden.

Samtidigt kan jag läsa i er budgetmotion att ni skär ned med över 6 miljarder på utgiftsområdet miljö och klimat. Ni vill ta bort Klimatklivet, alltså de åtgärder som ofta ser till att ny teknik kommer till användning, i laddstolpar och biogasanläggningar runt om i Sverige. Ni vill skära i Industriklivet, med satsningar på ny teknik som just fossilfritt järn.

Varför vill Sverigedemokraterna att Sverige och svensk industri ska kasta av sig den internationella ledartröja vi har på klimatområdet och riskera svenska jobb i framtiden?

Anf. 16 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag hade ett spännande möte med Teknikföretagen i går. Vi talade om omställningen och explicit om LKAB:s planerade enorma investering. Det är en historiskt stor investering. Och här ska man vara lite försiktig, för även om LKAB är ett statligt bolag gör bolaget detta för sina egna pengar. Bortsett från vem som är ägare fungerar LKAB på precis samma premisser som alla andra aktiebolag.

Detta är superspännande! Det är svinhäftigt – ursäkta mig! – att detta går att göra. Men LKAB får inga bidrag från pappa staten, utan man gör detta som aktiebolag. Många av de andra bolagen i berörd bransch – LKAB är ju störst, såklart – ser också motsvarande teknik framför sig, men utan subventioner från pappa staten. Detta fixar aktiebolagen själva.

Förutsättningen för att detta ska funka är att energiförsörjningen funkar. Detta kommer att sluka enorma mängder energi för att fungera. Då kan vi inte ha en ordning där Norrland med sin vattenkraft försörjer Svealand och Götaland, vilket är fallet i dag. Den energin kommer att behöva stanna kvar i Norrland om man ska kunna ha en fossilfri produktion av järn och järnmalm.

Man kan inte lägga ned kärnkraften i de södra och mellersta delarna av landet och samtidigt mjölka energiproduktionen från Norrland, för den energin kommer att behöva stanna kvar uppe i Norrland. Socialdemokraterna och regeringen håller på att förstöra hela klimatomställningen genom inte minst nedläggningen av kärnkraft.

Anf. 17 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag tror inte att Sverigedemokraterna svarade på något av det jag frågade om.

Ni vill dra ned mer än 6 miljarder på miljö och klimat. Den enda jämförelse jag kan komma på är den med Donald Trump när han tog över makten. Ni vill dessutom skära i Industrilivet, den satsning som gör att svensk industri tillsammans med staten vågar ta stora tekniksprång, till exempel det vi hörde presenteras nu i veckan men också till exempel Hybrit, som LKAB och SSAB varit inblandade i tidigare. Ni vill skära ned på det.

Ni vill skära ned på det som ger jobb på sikt. Gamle Metallbasen Göran Johnsson brukade säga att han inte var rädd för ny teknik; han var rädd för gammal teknik, för det var gammal teknik som riskerade att göra hans medlemmar arbetslösa. Varför är Sverigedemokraterna så rädda för ny teknik, Oscar Sjöstedt? Är det bara för att den råkar vara grön?

Anf. 18 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Nej, absolut inte. Jag sa precis att exempelvis det som LKAB nu håller på med är svinhäftigt. Jag tycker att det är stencoolt. Men att vi skär ned på saker har att göra med att de är ineffektiva. Dessa satsningar har ju fått enorm kritik från både ena och den andra expertmyndigheten.

Det här är ett slags socialdemokratisk begreppsvärld där man tror att det bara är staten som kan åtgärda något. Nu ser vi ett exempel på att ett aktiebolag planerar för framtiden. Det finns många sådana exempel. Vi talar om något som skulle pågå i 10, 20, 30 eller kanske till och med 40 år – jag vet inte exakt hur länge det skulle pågå, men det är enormt långt fram i tiden i alla fall. Det är en socialdemokratisk begreppsvärld där det bara är staten som kan göra saker.

Det staten gör på det här temat är ju tämligen ineffektivt. Det bolagen själva gör är effektivt.

Anf. 19 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Oscar Sjöstedt talade i sitt anförande om företagsstöd och vikten av att vi har företagsstöd som når fram och som fungerar, särskilt för de branscher som är i kris. Jag har också noterat att både Jimmie Åkesson och Oscar Sjöstedt de senaste månaderna har talat om specifika branschstöd riktade till restaurangbranschen, som ju nu drabbas av de skärpta restriktionerna. Sverigedemokraterna har också lagt fram ett initiativ om detta i riksdagen.

Därför förvånar det mig att Sverigedemokraterna i den budget som de vill att riksdagen ska rösta igenom i eftermiddag mer än fördubblar momsen på restaurang- och cateringtjänster liksom på burkar och flaskor. Detta slår rakt och enbart mot den näring till vilken ni då vill ha ett branschstöd. 14 miljarder mer ska denna näring betala enligt ert förslag. Då blir min fråga till Oscar Sjöstedt: Vill Sverigedemokraterna verkligen att riksdagen ska rösta igenom er budgetmotion i dag och lägga en stor sten på redan gigantisk börda för den här branschen?

Anf. 20 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Jakob Forssmed! Man ska inte se vårt försök att harmonisera moms-satserna som något slags coronaåtgärd. Vi vill steg för steg gå i riktning mot en mer enhetlig moms, vilket jag tror på.

Sverigedemokraterna har mycket riktigt lagt fram ett utskottsinitiativ i finansutskottet för att få fram ett stöd till krögarna, som har drabbats av ett inte komplett men åtminstone partiellt näringsförbud genom det så kallade alkoholförbudet. Jag hoppas att bland andra Kristdemokraterna är beredda att ge oss lite stöd för det. Det kommer väl upp i utskottet i morgon.

Om man i praktiken drabbas av ett näringsförbud är det ju inte moms-satsen som är det stora problemet. Vi kan sänka momsen till noll, men om man tappar sin omsättning gör det ingen skillnad. Det är näringsförbudet som är problemet, och då behöver vi hitta andra verktyg än moms-satsen för att hjälpa krögarna.

Som jag sa i mitt anförande är lättnader i arbetsgivaravgifterna något som hjälper krogbranschen. Vi och övriga har pushat regeringen och andra för en förlängning av omställningsstödet. Vi vill förlänga det och göra det något mer förmånligt. Nu har regeringen sagt att det krävs ett omsättnings-tapp på 50 procent för att man ska kunna få del av det, medan vi har förespråkat 30 procent. Den typen av åtgärder tror jag är mer anpassade för den här tiden. Men en sänkning av momsen som en coronaåtgärd för en bransch som mer eller mindre har drabbats av näringsförbud kommer inte att hjälpa.

Anf. 21 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Kristdemokraterna vill gärna diskutera hur stöd kan nå fram till alla de branscher som är i kris, så att stöden fungerar, är effektiva och träffar rätt för att rädda så många jobb och företag som möjligt. Men det är ju inte jag som laborerar med moms-satserna, utan det är Oscar Sjöstedt. Och det är i Oscar Sjöstedts budgetalternativ som Sverigedemokraterna drar in 14 miljarder i ökade skatteintäkter från restaurangbranschen från årsskiftet. Det är ju detta som ni vill att vi ska säga ja till i eftermiddag.

Nu säger Oscar Sjöstedt att detta är en långsam anpassning av moms-satserna. Det är det ju inte: Det är en fördubbling av momsen från årsskiftet. Det är inte superlångsamt. Och pengarna vill ni dra in.

Jag håller med om att vi inte ska laborera med moms-satserna i det här läget, men det är just detta som Oscar Sjöstedt vill. Där tycker jag att argumentationen faktiskt haltar betänkligt. Oscar Sjöstedt får gärna utveckla sitt resonemang och också svara på frågan: Vill ni i eftermiddag rösta igenom ert förslag om fördubblad moms på restauranger?

Anf. 22 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Självklart kommer Sverigedemokraternas riksdagsgrupp att rösta på Sverigedemokraternas reservation. Så är det, såklart.

Det är ingen naturlag att en viss bransch ska ha nedsatt moms. Den ordinarie momssatsen är 25 procent. Den sänkta momsen för restaurangbranschen drevs igenom 2008, tror jag. Det har alltså inte varit så sedan hedenhös, utan det var någon av alliansregeringarna som drev igenom detta – jag kommer inte ihåg om det var den första eller den andra, men jag tror att det var den första. Man trodde att det skulle bli jättemånga jobb om man sänkte momsen för just denna bransch. Varför kunde man inte sänka den för någon annan bransch i så fall?

Efter ett tag utvärderades momssänkningen, och man såg att det hade kommit fram i storleksordningen 1 000 jobb till en kostnad av 5, 6 eller 7 miljarder kronor. Då måste man döma ut sänkningen som ineffektiv. Det finns effektivare saker att göra. Det är alltså ingen naturlag att just denna specifika bransch ska ha nedsatt moms, medan alla andra branscher har ordinarie moms på 25 procent.

Jag tycker tvärtom att vi på sikt behöver gå tillbaka till ett system med enhetlig moms. Det gör vi inte i den här budgeten, så det är alltså inte detta vi röstar om, men på sikt ska vi göra det.

Anf. 23 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Jag tänkte faktiskt ta vid där Jakob Forssmed slutade, med just momssatserna. Oscar Sjöstedt talade i sitt anförande om att det var viktigt med generella åtgärder och att inte gå in och ”pinpointa”, men det är ju precis det Sverigedemokraterna gör.

Man väljer att höja skatten med nästan 14 miljarder för den bransch som är allra mest utsatt. Det om något är kirurgisk precision, och inte åt rätt håll utan åt fel håll. Man ser alltså till att det blir ännu tuffare för denna bransch.

Det som också är otroligt intressant är att Oscar Sjöstedt pratar om att han vill ha en enhetlig momssats, inte i den här budgeten men på sikt. Ja, vad har vi för andra branscher som är otroligt utsatta i denna kris? Jo, de som sysslar med persontransporter. De har i dag 6 procents moms. Den vill Oscar Sjöstedt också höja till 25 procent. Det är nästa slag mot en otroligt utsatt bransch.

Min fråga till Oscar Sjöstedt blir: Ångrar du att Sverigedemokraterna valde att göra denna reform just nu?

Anf. 24 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Nu flödar fantasin hej vilt. Till att börja med finns det inga förslag om att höja momsen på transporter, exempelvis för taxinäringen, som mycket riktigt är på 6 procent. Det finns inga sådana förslag. Jag har inte sagt detta. Jag har inte föreslagit det. Nu är det bara fantasin som flödar.

Vi kan fabulera om hur det kan vara lite längre fram i tiden – det är väl inga problem att göra det. Om man ska ha en enhetlig moms är det ingen naturlag att den måste höjas. Den kan ju vara enhetlig och sänkas. Jag har nämnt enhetlig moms. Jag tror att det är bra att ha en enhetlig moms, för det uppstår en himla massa skattefel om det är olika i olika branscher.

Ett exempel är detta med restaurangmomsen. Innan alliansregeringen gick fram med den ineffektiva sänkningen hade vi en momsats för restauranger och en annan för hämtmat. Då fattar vem som helst att det blir problem om man går till McDonalds, en pizzeria eller vart man nu tycker om att gå. Sitter du kvar och äter får du betala en viss moms, och tar du med dig maten hem får du betala en annan. Vem som helst fattar att det blir ett problem om det är en momsats på själva restaurangen och en annan om du tar med dig maten därifrån.

Jag tycker att det är klokt, rent nationalekonomiskt, med en enhetlig moms. Då slipper man alla de skattefel som uppstår nästan som en naturlag. Men det betyder inte att den ska vara högre. Det har jag inte sagt. Jag har sagt att den ska vara enhetlig. Den kan ju vara enhetlig och lägre. Jag har inte talat om en höjd moms. Jag har talat om en enhetlig moms.

Nu får vi inte låta fantasin sticka iväg alltför långt. Jag tror fortfarande att det i just dessa tider inte är momsfrågan som är den akuta. Det handlar i stället om att få stöd på plats. Där har Centerpartiet till viss del haft ganska produktiva ingångar och tillsammans med oss i oppositionen satt lite press på regeringen, och det får jag väl säga att jag uppskattar.

Anf. 25 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Oscar Sjöstedt för berömmet. Vi jobbar varje dag för att se till att svenska företag ska överleva denna kris. Däremot har jag fortfarande lite svårt att förstå Oscar Sjöstedt. I argumentationen med Jakob Forssmed sa Oscar Sjöstedt att höjningen av restaurangmomsen med 14 miljarder för dem som är mest utsatta är ett steg mot en enhetlig moms. Sedan sa han: Nej, vi ska inte alls höja momsens på persontransporter och annat där det i dag är 6 procent. Eventuellt kan det bli en sänkning av momsens.

Detta blir väldigt svårt att förstå när man väljer att höja momsens.

Dessutom säger Oscar Sjöstedt att det blir knepigt när man har olika momsatsar på exempelvis mat och restauranger. Ja, det är korrekt, men det är ju det Sverigedemokraterna föreslår när man har vill höja momsens på restaurangerna men ha kvar den på maten. I dag är det samma skatte-sats. Och en stor anledning till att vi har en låg skatt på restaurangerna är att regelkrånglet minskar.

Återigen, Oscar Sjöstedt: Ångrar ni att ni lade fram detta förslag mitt i den pågående krisen?

Anf. 26 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Till att börja med har vi inte lagt fram detta förslag mitt i en pandemi. Vi lade fram det ungefär i samband med att alliansregeringen gick fram med detta, för ganska många år sedan. Det var inte exakt då, för då satt vi inte ens i riksdagen, kom jag på. Men det var något år senare. Vi har alltså inte lagt fram det nu med anledning av detta.

Jag tror som sagt att man missar en hel del poänger. Detta ska man se som en mer långsiktig politik, som jag tror är klok.

Alliansen drev på den tiden igenom en nedsättning av momsatsen för en utpekad specifik bransch på bekostnad av andra branscher. Varför gjordes det inte för någon annan bransch? Varför gjordes det inte för bilbranschen? Varför gjordes det inte för andra branscher? Varför höll man på så där?

Hade analyserna och utvärderingarna av just den reformen visat att den skapade 50 000 nya jobb hade det varit en bra reform. Men den skapade 1 000 nya jobb. Då var det en dålig och dyr reform. Det är så man ska se det.

Detta är givetvis ingen coronaåtgärd. Det är en förnuftig och långsiktig ekonomisk politik.

Anf. 27 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Vi är några få som samlas för denna debatt i riksdagens kammare. Så är det för att det är en pandemi i landet och runt om i världen. Den förhoppning vi alla närde om en lugnare höst har inte besannats. Men trots allt detta står Sverige starkt. Trots påfrestningar som vi inte har upplevt i mannaminne står Sverige till stor del enat. Vi visar vad svensk beslutsamhet är i praktiken.

Det är undersköterskor, sjuksköterskor och läkare som är i vårdens frontlinje. Det är småföretagare som arbetar dag och natt för att rädda sina företag från konkurs och rädda personal från uppsägningar. Vi är många som drar vårt strå till stacken genom att göra vårt jobb, följa Folkhälsomyndighetens riktlinjer och på andra sätt ta samhällsansvar när det behövs som allra mest.

Centerpartiets roll i detta är vital. Vi tar ett ekonomiskt ansvar för Sverige. Regeringen har genomfört ett flertal restriktioner på egen hand. Vi tycker att flera av dem är trubbiga. De är ibland frikopplade från Folkhälsomyndighetens råd. Konsekvenserna av restriktionerna är vi med och tar ett ekonomiskt ansvar för. Vårt mål är att de som drabbas av restriktionerna ska få ekonomisk ersättning.

Centerpartiet har länge föreslagit att man ska ha en pandemilag som fokuserar på smittorisk i stället för en smidig lagstiftning via ordningslagen. Då hade Skansen inte kunnat ha öppet samtidigt som Liseberg tvingades ha stängt. Då hade smittspridningen varit vägledande, inte ordningslagen. Där behöver regeringen ändra sin coronapolitik.

Men den budget som vi nu lägger fram, som vi är här för att debattera, är vi överens om. Det är en budget som tar höjd för en ökad smittspridning. Den underlättar för företagare att ta sig igenom krisen, och den hjälper människor att behålla sina jobb. Vi tidigarelägger offentliga investeringar i väg och järnväg. Vi ser till att det digitaliseras ute i stugorna. Vi lägger 1,4 miljarder på bredband, som vi har sett behövs när folk ska jobba hemma.

Vi stärker också incitamenten för företag som tar chansen att investera i denna kris. Det blir nu extra lönsamt att göra det för att stimulera ekonomin så att vi kan stå starkare på andra sidan. Vi vet alla att det inte går att bromsa sig ur en uppförbacke. Därför lägger vi in en extra växel så att de företag som vill kan växa sig starkare och ta sig över kullen.

Vi har under det senaste året kommit med ett rekordstort antal ändringsbudgetar. Det är i den helheten vi självklart ska se detta. Vi följer utvecklingen, och vi lämnar besked så fort vi kan och det är tekniskt och praktiskt möjligt.

Det visar på en handlingskraft i det ekonomiska samarbetet mellan januaripartierna. Det handlar primärt om tre saker: att säkra centrala samhällsfunktioner, att stötta välfärden och de verksamheter som måste fun-

gera oavsett om det är coronakris eller ej och att rädda svenska jobb och företag i den utsträckning det går.

Det handlar också om att se till att vi kommer ut starkare på andra sidan. På samtliga punkter har vi levererat stabila åtgärder. Det är omsättningsstöd, omställningsstöd, utökade generella statsbidrag, korttidspermitteringar och pengar till testning och spårning kombinerade med kloka åtgärder för grön omställning, skattesänkningar när det gäller jobb och företagande och mycket mer som gör att vi kommer att ta oss igenom detta.

En personlig favorit som vi levererar i denna budget är det gröna avdrag som vi genomför vid årsskiftet. I stället för krångliga bidragsblanketter och långa väntetider, ibland på över ett år, får den som sätter upp solceller på taket, ett batterilager i källaren eller en laddstolpe på garageuppfarten ett avdrag direkt på sin faktura. Det är en bra reform för att ställa om Sverige och samtidigt göra det enklare för både privatpersoner och företag.

En annan reform som driver på omställningen är de satsningar på minusutsläpp som nu genomförs. Det var ett av Centerpartiets stora vallöften. Vi var med och krävde att vi nu ska ge pengar även till dem som tar bort koldioxid ur atmosfären. Det är en revolution i synen på minskade utsläpp.

Det är viktigt att vi genomför dessa åtgärder nu, för det kan inte vänta. Om man tittar på flera av oppositionspartiernas budgetar ser man att fokus ligger på sedan, inte här och nu. Det är lösningar som i bästa fall kan finnas om ett decennium eller två, enligt branschen själv. Åtgärder ska helst genomföras någon annanstans, med osäker verifierbarhet.

Det är inte att ta klimatansvar, och det är heller inte att ta det ansvar som svenska medborgare men också svenska företag förväntar sig. Klimatfrågan är en konkurrensfördel för Sverige. Företag lockas hit av förnybar el, tuffa miljökrav och tillgång på kompetens och innovationskraft. Det är sådant som drar investeringar till oss. Låt oss driva på för detta i stället för att driva bort företagen med sänkta krav.

Just på företagssidan gör vi stora insatser generellt, herr talman. Skattesänkningar på över 30 miljarder görs nästa år, och de tre största sänkningarna omfattar sänkt inkomstskatt, sänkta arbetsgivaravgifter för unga och sänkt skatt för företag som investerar. Vi hade redan i somras, mitt under brinnande pandemi och ekonomisk kris, kunnat ha ett system på plats med sänkta skatter för den som anställer, men tyvärr motsatte sig den samlade oppositionen med V, SD, M och KD detta, en åtgärd som har kostat både tid och jobb.

Tillsammans kommer skattesänkningarna att bidra till att stimulera samhällsekonomin och förbättra människors privatekonomi. Det är viktigt. Det är en frihetsreform. De kommer dessutom att stärka det svenska näringslivet, inte minst de drabbade branscherna, och också ge många unga människor chans till ett jobb och möjlighet att vara med och bidra till samhällsutvecklingen. Det är därför det är så förvånande att ett parti som Sverigedemokraterna vill höja skatten på restauranger med närmare 14 miljarder.

Vi kommer att följa utvecklingen. Det är som sagt en helhet. Vi kommer säkerligen att lägga fram fler ändringsbudgetar och vidta de åtgärder som behövs för att se till att svensk ekonomi står stark.

Jag vill i detta sammanhang passa på att ge en eloge till alla mina kollegor över partigränserna, för vi har tillsammans under våren och hösten

lotsat ändringsbudgetar genom riksdagen, på rekordtid och många gånger i stor samsyn. Detta tycker jag är en styrka för svensk politik. Det har skett i god anda, och det är viktigt. Det är viktigt att tillsammans skicka signalen till svenska företagare och medborgare att vi löser problemen.

Ingen vet när de ekonomiska och framför allt hälsomässiga utmaningarna är över. Det vi däremot vet är att vi kommer att komma ut annorlunda på andra sidan, och vår uppgift nu är att bygga det samhället starkare och dra nytta av de möjligheter som skapas. Digitaliseringen har skett i rekordfart, och helt plötsligt är det acceptabelt att ha ett digitalt möte i stället för ett fysiskt. Det kan faktiskt innebära stora fördelar, som minskad restid och helt andra möjligheter till deltagande. Detta är något positivt som vi såklart ska dra nytta av. Det kommer inte att ersätta alla fysiska möten, men det kan ersätta några.

När det kommer till ekonomin, herr talman, behöver vi på lite längre sikt återkomma och ha fokus på de offentliga finanserna. Vi måste se till att de åtgärder som vi vidtar nu gör att vi så småningom får tillbaka en stabil statsekonomi. Den fördel vi har haft är att vi har byggt ekonomin stark över tid, och det gör att vi nu kan ha dessa åtgärder utan att få de statskuldsnivåer vi har sett i många delar av södra Europa.

Det finns också andra slutsatser som vi behöver dra och som vi delvis drar redan i denna budget. Vi behöver stärka den civila beredskapen och civilförsvaret, och vi behöver hantera påfrestningar och chocker oavsett hur de ser ut. Det kan handla om skogsbränder, men det kan också handla om rent säkerhetspolitiska hot. Här har vi dragit lärdomar, och vi försöker nu att lösa de problem som 1990-talets och det tidiga 2000-talets för-troendevalda skapade när de drog ned den svenska beredskapen lite för mycket.

Vi måste också vara med och göra en nystart för Sverige. Det är en utmaning, för hur bibehåller vi Sverige som ett industriland i världsklass? Hur ser vi till att gröna investeringar kommer på plats? Det är budgeten en del av, men det kommer att komma saker framöver också.

En sak är säker: Centerpartiet tar ansvar för hela Sverige. Vi ser behoven såväl i Sollefteå som i Sollentuna. Vi vet att den gröna omställningen för med sig fantastiska möjligheter. Det är rent ekonomiska möjligheter; när vi slipper importera den ryska oljan stannar pengarna här i Sverige. Vi får också säkerhetspolitiska möjligheter som vi inte hade haft annars och dessutom hälsofördelar samt det nästan allra bästa för en centerpartist: Pengarna kommer många gånger att stanna på den svenska landsbygden.

Vi kommer att jobba oförtrutet, oavsett om det handlar om klimatutmaningar, corona eller kamp för små företag, för att bygga Sverige starkare, oavsett världsläge.

Anf. 28 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det har aldrig varit så mycket sprit i kammaren som just nu, kan man konstatera.

Tack, Rickard Nordin, för anförandet!

Det går inte att komma ifrån det faktum att Centerpartiet stöder en regering som har misslyckats med de allra viktigaste saker som en regering har att hantera. En sådan sak är att skapa trygghet i Sverige. Regeringen har under åren helt misslyckats med att trycka tillbaka gängkriminaliteten,

minska ungdomsrånen och så vidare. Dessutom håller Centerpartiet en regering under armarna som dessvärre också har misslyckats med att pressa tillbaka arbetslösheten. Så var det före pandemin och även nu.

Rickard Nordin höll ett engagerat anförande och verkar ganska nöjd med den situation som råder i dag, men jag är bekymrad. Jag blir bekymrad när jag hör att samarbetspartierna och stödpartierna inte verkar inse att krisen är här och nu. Det är inte läge just nu att bara återstarta Sverige, utan här och nu finns en mängd företag – små och stora – som är otroligt hårt drabbade av krisen. Det kommer de att vara under lång tid framöver. Det är anställda som just nu är oroliga för om de har ett jobb efter jul.

Det finns ett utskottsinitiativ från Moderaterna som kommer att diskuteras i finansutskottet i morgon. Det handlar om att förbättra ett av de viktigaste stöden som finns, nämligen omställningsstödet. Det är ett träffsäkert stöd som riktar sig just till dem som tappar mest i omsättning. De kan få kompensation för en del av de fasta kostnaderna. Dessvärre har regeringspartierna och stödpartierna krånglat till och gjort det svårt och har nu lagt en ribba på 50 procent av omsättningstappet.

Min fråga till Rickard Nordin är: Kommer Rickard Nordin att stödja Moderaternas initiativ att sänka gränsen till 30 procent så att vi kan rädda fler jobb och fler svenska företag?

Anf. 29 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Elisabeth Svantesson

Stora reformer när det gäller exempelvis arbetslöshet är något som Centerpartiet driver på för. Det ser vi i januariavtalet. Vi ska reformera Arbetsförmedlingen. Vi har också diskussioner när det kommer till arbetsrätt och annat just för att stärka svenska företags möjligheter att anställa människor. Det är därför vi sänker skatten på jobb och företagande rejält i budgeten. Jag noterar att Moderaterna vill höja skatten för svenska företag.

Att vi tar coronapandemin på allvar visar inte minst de elva ändringsbudgetar som vi hittills har lagt fram för riksdagen. Vi har också aviserat att det kommer en ändringsbudget direkt i januari, en tolfte sådan.

Att säga att vi inte ser pandemin här och nu är direkt felaktigt. Vi har gett besked om korttidspermitteringar för lång tid framöver, hela vägen fram till sommaren. Vi har gett besked i förväg om omsättningsstöd och omställningsstöd i november och december. Vi genomför stora åtgärder för att rädda svenska företag.

Vi för diskussioner när det kommer till budgetfrågor med regeringen. Detta gör vi i grunden inte i utskottet. Det är så vi pressar på. Vi för kontinuerliga förhandlingar i många frågor, och man kan vara trygg i att Centerpartiet pushar på för att såväl enskilda som andra typer av företag ska få ett adekvat stöd i förhållande till de restriktioner som finns. Jag tycker att det är bra att Moderaterna också ligger på där. Vi är många som behöver hjälpas åt för att se till att dessa saker kommer på plats. Men vårt fokus är att pressa regeringen, och det gör vi i direkta förhandlingar.

Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag får verkligen hoppas att ni stöter på regeringen när ni faktiskt samarbetar med den, och inte bara om budgeten utan om 73 punkter som omfattar det mesta. Det är det minsta som jag förväntar mig av Centerpartiet.

Men jag skulle gärna vilja ha besked om varför ni inte förbättrar dessa stöd och varför ni inte kan gå med på att sänka nivån till 30 procent som den var i början av krisen. Det är nämligen ett träffsäkert stöd, och det träffar precis dem som har det tuffast och som nu påverkas hårt av restriktionerna. Jag vill gärna ha svar på den frågan.

När det gäller skattesänkningar är det ganska tydligt att vi alltid kommer att satsa på skattesänkningar som är effektiva och träffsäkra, och det gör vi i budgeten. Vi vet att jobbskatteavdrag och sänkt bolagsskatt påverkar sysselsättningen. Vi gör det permanent. Därför får det en permanent påverkan på svenska jobb.

Att ha ett lapptäcke av olika avdrag, och som också är tillfälliga, leder inte till fler jobb hur mycket man än önskar det.

Anf. 31 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Problemet med att fokusera framför allt på inkomstskattesänkningar är att det i grunden inte är medborgarna som är i krisen. Det är företagen som har stora problem. Det kommer inte att hjälpa företag att anställa fler människor att skatten på inkomster sänks.

När det kommer till vilken nivå som vi ska ha på omställningsstöden är det faktiskt inte kommunicerat än. Huruvida vi kommer att ha 50 procent, 30 procent eller någon annan procentsiffra vet varken Elisabeth Svantesson eller någon annan just nu. Det är någonting som vi får återkomma till.

Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Pandemin har på ett mycket tydligt sätt blottlagt bristerna som funnits i den sjukförsäkring som vi har. Det är brister som har funnits sedan den borgerliga regeringen införde det regelverk med fasta tidsgränser som nu styr.

I år beräknas cirka 40 procent av de sjuka få avslag på sin sjukpenning vid 180-dagarsgränsen. Den stora ökningen av avslag kom redan före pandemin. Det var cancersjuka, hjärtsjuka, psykiskt sjuka, utbrända och människor med ME som fick sin sjukpenning indragen, trots att de var sjukskrivna av läkare. Men de tillåts inte vara sjuka. De ska ut på en arbetsmarknad med, skulle jag vilja påstå, fiktiva arbeten, det vill säga påhittade arbeten.

Jag har mött många människor som har fått höra att de väl kan ta ett jobb. Men när någon säger att man har bara en arm som funkar får man höra att man får söka jobb där man kan arbeta med en arm. När någon då säger att bägge handlederna fortfarande är obrukbara får man höra att man kan söka andra jobb där man inte behöver använda handlederna. När någon säger att man inte kan jobba för att man inte tål stress får man höra att man får söka jobb utan stress.

Vi ser också en ökning av människor hos landets socialkontor, där sjuka tvingas söka försörjningsstöd. Ungefär 19 000 personer, det vill säga lika många som bor i Eksjö eller Knivsta, tvingas till socialkontoren i stället för att få ersättning från sjukförsäkringen.

I Olofström är hela 56 procent av dem som får försörjningsstöd egentligen sjuka och är sjukskrivna. I Nordanstig är det 17 procent, i Orsa 30 procent, i Sigtuna 30 procent och i Gnesta 30 procent av dem som får försörjningsstöd som är sjuka.

Min fråga till Rickard Nordin är: Kommer Centern nu att agera så att vi får en permanent regeländring när det gäller de arbeten som ska sökas vid 180 dagar och vid 365 dagar?

Anf. 33 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Ulla Andersson för frågan. Antingen var det lite tur, eller också var det snyggt påläst, att Ulla Andersson valde just Eksjö, eftersom det är min hemkommun.

I Vänsterpartiets budget höjer man skatterna på företagande med åtskilliga miljarder. Det gör det dyrare att anställa människor, och det gör det mer osäkert att anställa människor. Det gör att människor som har varit sjukskrivna och kan komma tillbaka på deltid får det svårare, därför att det blir mer kostsamt att ha dessa människor anställda.

Det är såklart viktigt att se över alla våra system när det gäller inkomstförsäkringar av olika slag, sjukförsäkringar och annat. Det gör vi kontinuerligt för att det ska funka så bra som möjligt.

I socialförsäkringsutskottet finns nu ett initiativ där fokus i grunden är att se till att de människor som är långtidssjukskrivna på grund av corona kan få ett system som fungerar även för dem. Det kommer vi såklart att följa upp och se till att det sker på ett bra sätt. Exakt hur det kommer att landa återstår att se, eftersom det inte är bara Centerpartiet som ska tycka till om det.

Anf. 34 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet gör det inte svårare att anställa. Det var lite hittepå.

Men vi håller oss till sjukförsäkringen. I det utskottsinitiativ som ni har i socialförsäkringsutskottet föreslås en permanent förändring av hur arbete ska bedömas vid 180 och 365 dagar. Står inte Centerpartiet och Rickard Nordin bakom detta utskottsinitiativ? Det är det som jag undrar. Det svar som Rickard Nordin ger här i dag tydliggör att så inte är fallet. Är det så att er ledamot i socialförsäkringsutskottet har gjort detta på eget bevåg och att Centerpartiet inte står bakom detta? Det är i så fall en mycket allvarlig situation.

Här har vi trott att det äntligen ska komma en permanent ändring av detta regelverk som gör att sjuka faktiskt tillåts att vara sjuka och inte görs fattiga och ska ut på en arbetsmarknad med påhittade arbeten.

Hur är det egentligen, Rickard Nordin? Vad är Centerpartiets linje? Det tycker jag att vi behöver ha ett svar på.

Anf. 35 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Den som läser vårt utskottsinitiativ ser att det är framför allt 180-dagarsregeln som vi inriktar oss på. Det är det som står i utskottsinitiativet. Det står ingenting om 365 dagar.

Vi står såklart bakom vår politik tills något annat är meddelat. Däremot är Centerpartiet inte ensamt. Vi förhandlar om budgeten tillsammans med tre andra partier. Hur dessa förhandlingar går kommer vi att återkomma till.

Anf. 36 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar för Rickard Nordins anförande. Jag välkomnar alltid när Sollentuna omnämns. Det tycker jag bör ske oftare. Det är en uppmaning till samtliga ledamöter här i kammaren.

Rickard Nordin talade lite grann om oppositionen. Han sa att utgångspunkterna för vår politik var sedan och inte här och nu. Han berömde sig förstås för de egna reformerna. Han talade om vikten av stora inkomstskattelättnader och andra lättnader i skattesystemet på jobb och företag. Det fanns en lång lista på effekter som skulle uppstå tack vare dessa skattelättnader. Det skulle bli enklare för unga att få jobb, det skulle bli enklare för branscher, människor skulle få ökad frihet och ökade drivkrafter till arbete och så vidare.

Då får man väl förvänta sig att det ska ske här och nu och inte sedan. Men det är där och då som dessa fina saker som Rickard Nordin talar om kommer att inträffa.

Det temporära jobbskatteavdraget som införs vid årsskiftet kommer inte att synas i människors plånböcker förrän vid midsommar 2022. Det är inte här och nu, utan det är sedan och då.

Detsamma gäller sänkt arbetsgivaravgift för unga. Det kommer den 1 april. Krisen är som djupast här och nu. Nu behöver vi dessa reformer. Jag tror för min del att det är en ineffektiv reform. Men Rickard Nordin tror att denna reform är mycket effektiv. Det hörde vi i hans anförande. Då är det oerhört märkligt att den inte är på plats nu, i dag, utan kommer den 1 april, alltså inte här och nu utan sedan och då. Detta gäller de stora reformerna på skattesidan. Frågan är därför helt enkelt: Varför?

Anf. 37 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Jakob Forssmed för detta.

Anledningen till att det nu är fokus på de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga och inte på människor som är arbetslösa är att Kristdemokraterna var med och stoppade förslaget till ingångsavgift som vi faktiskt lade fram redan i våras. Kristdemokraterna, som faktiskt har ett snarlikt förslag i sin egen budget nu tillsammans med Sverigedemokraterna, Moderaterna och Vänsterpartiet, stoppade vårt förslag som hade varit på plats mitt under pågående kris i somras. De valde att se till att skatten på jobb och företagande höjdes. Anledningen till att det nu är uppskjutet med nästan ett år är Kristdemokraternas eget problem. Det är ert eget förslag som gjorde att vi hamnade där. Det hade varit fantastiskt om vi hade kunnat ha det på plats tidigare för att se till att människor kan vara kvar i jobb eller kanske till och med få sitt första jobb för att se till att den svenska ekonomin ska stå starkare.

Anledningen till och skulden för att saker och ting har blivit försenade ligger alltså inte hos Centerpartiet eller, faktiskt, ens hos regeringen utan hos Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna, Moderaterna och Vänsterpartiet, som stoppade de skattesänkningar vi tänkte genomföra.

Anf. 38 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Tack, Rickard Nordin, för svaret, som över huvud taget inte var något svar på min fråga. Rickard Nordin talar om ett helt annat förslag, där moderater och kristdemokrater i vintras visserligen gjorde en omfördelning – men till förmån för välfärden och vård och omsorg, som

vi också så väl har behövt i den här pandemin. Det rustade kommunerna starkare. Det handlade inte om sänkt arbetsgivaravgift för unga, utan det var ett helt annat förslag. Det var inte det här förslaget – sänkt arbetsgivaravgift för unga, som ni har drivit igenom i budgeten, Rickard Nordin – som det röstades om i vintras. Detta är det ni som har velat.

Det var Centerpartiet som ville driva igenom detta, men ni ser till att det kommer på plats först den 1 april. Frågan är: Varför först den 1 april? Ska man börja anställa de här personerna först den 1 april? Varför ska de effekter som Rickard Nordin talar om komma först den 1 april? Varför är de inte på plats nu? Varför är förslaget inte framlagt med retroaktivitet, vilket är fullt möjligt när det gäller arbetsgivaravgifter? Då skulle det gälla retroaktivt för alla som anställer i dag.

Anf. 39 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Det är korrekt att det är ett annat förslag. Det beror ju på att Kristdemokraterna var med och stoppade det förslag vi lade fram. Vi hade hellre sett det förslaget på plats, och då hade vi inte behövt vidta den här åtgärden.

Att saker och ting tar tid att införa handlar många gånger om teknikaliteter i Skatteverkets system och annat. Det är sådant man behöver ta hänsyn till när man är med och styr. I opposition, däremot, är det klart att man kan lova att genomföra saker oavsett om de är praktiskt möjliga eller inte. Så fungerar det inte när man är med och tar ansvar. Därför införs saker och ting från den 1 april.

Anf. 40 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Corona har gjort att många har mist sina nära och kära. Riskgrupper har tvingats isolera sig och leva i tung ensamhet. Vi har alla fått begränsa våra liv. Många har förlorat sina jobb, och många företagare har det väldigt tungt ekonomiskt.

Corona har också påtagligt blottlagt konsekvenserna av en underfinansierad välfärd och av otrygga anställningar, som har lett till en större smittspridning, men också konsekvenserna av klassamhället. Riskerna är nämligen mycket större i socioekonomiskt eftersatta områden där trångboddheten är stor och där många med arbetaryrken bor – arbetare som inte kan jobba hemifrån. Klassamhället synliggörs på ett påtagligt sätt.

En statsbudget handlar om vilket samhälle man vill bygga och vilka värderingar som styr den ekonomiska politiken. Låt mig därför försöka sammanfatta de skillnader som finns mellan Vänsterpartiets ekonomiska politik och regeringens i de budgetförslag vi nu ska debattera och rösta om:

- Vänsterpartiet lägger 30 miljarder på gröna investeringar. Regeringen sänker skatter för 30 miljarder.
- Vänsterpartiet satsar på att stärka välfärden i landets kommuner och regioner. Regeringen låter nedskärningar fortsätta.
- Vänsterpartiet gör så att alla har råd att gå till tandläkaren. Regeringen satsar på bidrag efter bidrag till välbeställda som inte vill städa sina hem själva, ta reda på sin egen tvätt eller möblera om på egen hand.

Detta visar tydligt skillnaderna i politiken. Med Vänsterpartiets ekonomiska politik blir det färre lyxjakter och färre lyxbilar på garageuppfarterna i Saltsjöbaden, men det blir fler förskollärare, undersköterskor och en utbyggd välfärd.

I decennier har så kallade effektiviseringar pågått inom skolor, förskolor, hemtjänst, sjukhus och äldreboenden. ”Effektiviseringar” är egentligen ett vackrare ord för nedskärningar. Konsekvenserna blir dock desamma, nämligen personal som ständigt får stressa, slita och känna sig otillräckliga. De får springa ihop sina egna löneökningar, till priset av att många blir utbrända och söker sig bort från det yrke de har utbildat sig till.

Ovanpå det har man privatiserat så att skattepengar som egentligen skulle gå till verksamheterna i stället går till privata vinster – och *rejäl*a vinster också! De är högre än i andra, privatfinansierade, verksamheter. Avkastningarna är bättre i äldreomsorgen än i bankerna. Hur sjukt kan det få vara?

Hur har vi då hamnat i de här ständiga nedskärningarna? Låt mig ge exempel! Moderaternas och Kristdemokraternas budgetförslag för 2019, den så kallade servettskissen, gick igenom. I det togs det riktade statsbidraget till äldreomsorgen bort, för skattesänkningar var viktigare. När Socialdemokraterna – ni vet, de som säger sig vilja ha världens bästa äldreomsorg – sedan gjorde ett budgetförslag som gick igenom lade man inte tillbaka det riktade statsbidraget till äldreomsorgen. Däremot gjordes en gigantisk skattesänkning för de välbeställda. Volvos vd fick till exempel 2 ½ miljon i skattesänkning.

I decennier har skattesänkningar prioriterats före välfärden. I stället för att erkänna att skattesänkningar har varit prioriterat beskyller olika partier invandringen för att vara problemet, när det de facto är så att vi utan den hade haft en betydligt högre pensionsålder och en mycket större personalbrist inom vård och omsorg. Det där med att ta ansvar för sina egna prioriteringar är man inte vuxen nog att göra, utan man skyller hellre på andra som inte kan försvara sig.

Herr talman! Sverige har blivit det land bland OECD-länderna där den ekonomiska ojämlikheten har vuxit snabbast. De kraftigt växande kapitalinkomsterna beskattas med mellan 15 och 20 procent. Så tappar vi tiotals miljarder som kunde ha använts för en bättre äldreomsorg med personal som har tid för de gamla – och till och med ork kvar när de kommer hem och ska sätta sig och göra läxor med barnen eller utföra annat hemarbete. Ja, de kunde till och med få ett tjockare lönekuvert! Det vore väldigt välbehövligt, och välförtjänt. Barnen i förskolan kunde få en lugnare miljö, och pedagogerna kunde få mer tid för varje enskilt barn. Vi kunde ha fler vårdplatser och fler poliser. Men skattesänkningar för de välbeställda har alltså varit prioriterat.

Vi kan genom politiska beslut bestämma oss för att inte längre vara ett skatteparadis för de rikaste. Det är nämligen genom politiska beslut vi har blivit det. Varför ska vi, som enda modernt industriland, inte ha vare sig arvs- eller gåvoskatt? Varför ska vi inte ha förmögenhetsskatt eller en fastighetsskatt som är kopplad till värdet på huset? De som bor i lyxvillorna i Danderyd betalar lika mycket i skatt – eller avgift – som den som bor i en liten träkåk i Hofors. Den rikaste procentens kapitalinkomster motsvarar nästan sex års barnbidrag i statsbudgeten. Den klickan i samhället har

alltså varje år en lika stor summa att dela på som sex års barnbidrag i statsbudgeten, och den betalar de väldigt lite skatt på.

Jag kan lova er att det finns många barn som behöver få det bättre ekonomiskt. 44 000 barn lever i familjer där man inte har råd med så väsentliga saker som hyra och mat varje månad. Det är lika många som bor i Motala, eller betydligt fler än vad det bor i min hemstad Bollnäs. Barn lever i familjer där en ny vinterjacka är en lyx – något man inte kan unna sig. Eller också kan vi prata om de sjuka som tvingas gå till socialkontoret därför att högerpolitiken har bestämt att sjukförsäkringen inte ska tillåta dem att vara sjuka.

Vänsterpartiet föreslår helt enkelt en rättvisare beskattning, där bördorna delas mer rättvist. Sjuka ska inte betala mer i skatt än friska med arbete, och det ska inte heller arbetslösa göra. Vi föreslår därför att hela skatteflyktan tas bort redan nästa år. Det skulle sänka skatten för stora låginkomstgrupper. Däremot skulle rika få betala väsentligt mer i skatt. Vi föreslår också en stärkt sjukförsäkring och höjd ersättning till dem med sjuk- och aktivitetsersättning. Man ska inte behöva bli fattig för att man har oturen att få en kronisk sjukdom eller funktionsnedsättning.

Vi föreslår dessutom att det ska införas ett högkostnadsskydd i tandvården på 2 000 kronor per år. Vi menar nämligen att folk måste ha råd att gå till tandläkaren. Friska tänder ska inte längre vara en klassfråga, sa statsministern för ett antal år sedan, men så är det än i dag. När Vänsterpartiet var med och förhandlade blev tandvården avgiftsfri för alla unga upp till 23 år. När Socialdemokraterna förhandlar med Centern blir det i stället bidrag till de välbeställda i Danderyd och Saltsjöbaden, så att de slipper städa sina egna hem.

Vänsterpartiet satsar också stort på gröna investeringar. Redan innan covid var det tydligt att vi behövde ställa om samhället, för vi hade redan en existentiell kris – klimatkrisen. Nu behöver vi ta itu med den på allvar, och de pengar som satsas för att få igång ekonomier, företag och arbetstillfällen måste satsas utifrån insikten att de ska bidra till att lösa klimatkrisen – annars vore det helt oansvarigt.

Därför väljer vi att redan nästa år lägga 30 miljarder mer än regeringen på gröna investeringar. Detta är en summa som sedan växer för varje år. Vi lägger pengarna på att göra städerna grönare. Runt om i Europa har man valt att bygga cykelvägar, göra grönområden och minska biltrafikens påverkan på städerna. Det vill vi göra även här. Parkeringsplatser blir till grönområden, och bilarnas utrymme på vägarna minskas till förmån för cyklister och kollektivtrafiken. Bostadsområden föreslås bli mer självförsörjande på energi. Vi föreslår också en kraftigt utbyggd kollektivtrafik och en infrastruktur som förbättras på landsbygden.

Vi har också flera förslag för att ställa om jordbruket i en grönare riktning och för att ge stöd till industrin för omställning. Självklart lägger vi stora belopp för att bygga bort bostadsbristen och få hyresrätter till rimliga hyror. Vi föreslår ett tillgänglighetsstöd, för samhället ska ju vara till för alla, oavsett funktionsvariationer. Vi ger också barn en större plats i samhällsbygget.

Det går att bygga ett jämlikt och hållbart samhälle som klarar klimatkrisen och där våra gemensamma behov – och inte de rikas behov av skattesänkningar – får styra samhällsutvecklingen.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservationer 3 och 7.

Anf. 41 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Tack, Ulla Andersson, för anförandet!

Jag och Ulla Andersson hade i våras ett bra samarbete om civilsamhället och betydelsen av att under pandemin ge ett ökat stöd till civilsamhällets organisationer, som trots att de själva blöder ekonomiskt räcker ut en hand till den som är utsatt och befinner sig i nöd och i en svår situation. De räcker ut en hand till den som är ensam eller utsatt på andra sätt eller som lever i armod och fattigdom, både i Sverige och i andra länder.

Det var bra, men det förvånar mig lite att Vänsterpartiet och Ulla Andersson i denna pandemi föreslår att gåvoskatteavdraget ska bort. Vi vet att många organisationer som jobbar med insamling och som är beroende av privata gåvor har sett väldigt positivt på detta avdrag. Enskilda människor har också använt avdraget för att öka sitt givande till dessa organisationer.

Jag skulle gärna vilja veta hur ni tänker från Vänsterpartiets sida när det gäller den här frågan. Finns det inte en risk att man faktiskt minskar givandet och på det sättet försvårar situationen för biståndsorganisationer, hjälporganisationer och andra organisationer som jobbar för människor som befinner sig i en utsatt situation?

Anf. 42 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det var ett givande och bra samarbete. Det var dock synd att förslaget inte gick igenom; det hade varit väldigt välbehövligt. Jag tror tyvärr att det kommer att behövas fler sådana initiativ, för det ser i nuläget inte precis ut som att detta lättar.

När det gäller skatten och det så kallade gåvoavdraget menar vi att det är väldigt bra att folk skänker pengar till olika former av välgörenhetsorganisationer eller till andra organisationer. Jag gör det själv, och jag använder aldrig gåvoavdraget för det. Jag tycker att människor ska göra det oavsett om de får skatteavdrag för det eller inte.

Jag tycker inte att det är rimligt att man på det sättet får lägre skatt för att man skänker pengar till en välgörenhetsorganisation. Jag tycker att vi helt enkelt ska ha lika skatt vid lika inkomst och tycker att det är ett rimligt sätt att jobba på. Jag tycker att vi på olika sätt genom politiska och demokratiska beslut ska fördela skattebetalarnas pengar som kommer in till staten och inte lämna över detta till enskilda på det sätt som görs med gåvoavdraget.

Jag tycker att det är en linje som det är rimligt att hålla fast vid även i detta läge. Däremot tycker jag att civilsamhället behöver mer pengar – inte minst har vi nyligen sett att idrottsrörelsen behöver det.

Anf. 43 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag har respekt för den ideologiska position som Ulla Andersson för fram här – även om jag absolut inte håller med om det har jag respekt för resonemanget. Men Vänsterpartiet gör ju, klokt nog, en del undantag från sin vanliga ideologiska produktion i samband med pandemin. Deras budget är något mindre näringsfientlig än normalt. Vänsterpartiet gör inte en del av de pålagor som de brukar lägga på näringslivet och har också talat om detta i olika intervjuer.

Därför hade jag nog hoppats att ni i Vänsterpartiet skulle vara beredda att göra samma undantag för ett civilsamhälle som ser betydande bekym-

mer med finansieringen i krisen, också från det privata givandet. Frågan är: Varför för näringslivet men inte för dessa organisationer?

Anf. 44 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiets ekonomiska politik handlar väldigt mycket om att gynna och skapa arbetstillfällen. Vi investerar stort – ännu större nu i krisen – i utbildning och infrastruktur. Detta är ganska påtagliga sätt att skapa fler arbetstillfällen och att skapa mer jobb för företag, så jag vänder mig starkt emot Jakob Forssmeds inledning.

Det finns självklart skäl att ändra sin politik om det råder en djup kris, och det har vi gjort på olika punkter. Vi väntar till exempel ett år med att föreslå en höjning av bolagsskatten till den nivå som gällde före den senaste sänkningen eftersom vi tycker att det är mer rimligt att göra detta senare.

Vi tycker också att det är rimligt att Sverige faktiskt beskattar människor med höga inkomster mer. Många av dessa människor är bolagsägare, apropå 3:12-reglerna.

Vi tycker även att det är rimligt att på olika sätt hjälpa civilsamhället, på andra sätt än genom en skattesänkning för dem som ger.

Anf. 45 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Vi befinner oss även fortsättningsvis i ett svårt och utsatt läge. När vi möts för diskussion och debatt här i dag är vad man kan kalla den osynliga fienden på fortsatt frammarsch. Våra högt värderade friheter, gemenskaper och relationer har kringskurits. Älskade makar, barn, föräldrar och vänner har förlorats till sjukdomen.

Många har kämpat vid frontlinjen under lång tid och är trötta. Detta gäller först och främst personalen i vård och omsorg, som sliter dygnet runt för att värna liv och hälsa. Tack för era enorma insatser!

Men det gäller också alla andra som får samhället att fortsätta fungera runt om på våra arbetsplatser, i civilsamhället och i Föreningssverige, som trots att de själva blöder i krisens spår fortsätter att ställa om för att outtröttligt sträcka ut en hand till den som är i nöd. Det gäller även alla företagare och entreprenörer som på ett särskilt sätt har slagits för sitt livsverk, för sin bygd, för sina anställda och för sina idéer.

Vi kan alla, inte minst vi i denna kammare, inspireras av dem som nu gör storartade oegennyttiga insatser för att göra det som ankommer på oss här.

Herr talman! Samhället – alla tillsammans – och det politiska ledarskapet behöver möta pandemin i en anda som präglas av de klassiska kardinaldygderna.

För det första handlar det om rättvisa – om att inte låta någon bära för tungt och om att fortsätta hålla allas lika värde högt, oavsett livssituation och även när omständigheterna är tuffa.

För det andra handlar det om mod – om att visa civilkurage och integritet. Just nu är väl det att orka vara uthållig och inte söka vägar att göra mindre än vad som krävs.

För det tredje handlar det om måttfullhet och om att låta förnuftet i form av rekommendationer och riktlinjer gå före egna – i nuläget alltför vidlyftiga – önsknings, även om de tidigare var högst normala.

För det fjärde handlar det om praktisk klokskap och om att med ett slags kritisk rationalism engagera sig, söka de bästa lösningarna och ifrågasätta men framför allt ta ansvar.

Dessa fyra klassiska dygder har den kristna traditionen förstärkt och kompletterat med dygden kärlek, som berikar samhällsgemenskapen, inte minst med oegennyttig solidaritet och barmhärtighet. Det har vi sett under pandemin, och det behöver vi se.

Allt detta kan verka självklart, men vi har sett ett övertydligt exempel på konsekvenserna när ett politiskt ledarskap – det utgående amerikanska presidentskapet – närmast konsekvent fjärrar sig från dessa dygder.

Herr talman! Vi står mitt i och inför stora utmaningar i vårt land. Vi debatterar nu budgeten för 2021, ett slags verksamhetsplan för Sverige.

Politiken har nu tre huvuduppgifter:

För det första omedelbar krishantering, att klara liv och hälsa och klara de akuta ekonomiska konsekvenserna av ökad smittspridning, skärpta rekommendationer och regleringar.

För det andra stöttning av återhämtning för att förhindra att arbetslösheten biter sig fast, för att kommuner och regioner inte ska tvingas till nedskärningar som fördjupar krisen och för att gripa tillfället att tidigarelägga kloka investeringar i sådant som måste göras längre fram, både offentliga investeringar och att främja näringslivets investeringar.

För det tredje att angripa centrala samhällsproblem. Stora sådana fanns före coronapandemin, och i flera fall har dessa problem förvärrats.

Nu behövs reformer för att öka tryggheten och bekämpa brotten, för att klara sjukvården och minska ohälsan, för att förbättra äldreomsorgen och villkoren för dess personal och för att jobben ska kunna växa till för alla och särskilt för dem i utsatt ställning.

Detta är centralt för att bibehålla den tillit som är så viktig också för en fungerande samhällsekonomi. Och Sverige måste klara alla dessa tre uppgifter samtidigt. Regeringen måste klara den uppgiften, men det gör man inte.

Även om regeringen gjort en del bra i den akuta krishanteringen är det också uppenbart att hanteringen har kantats av senfärdighet som inte duger. Regeringen har fått släpas och baxas av riksdagen för att införa vissa av de företagsstöd som vi nu ser komma på plats. Men vissa företag och anställda har inte fått del av stöd, med skador på jobb och företag som följd.

Den budget som sträcker sig bortom det akuta som vi har att ta ställning till i dag menar jag saknar en gemensam riktning för januaripartierna. Den blurrar bort arbetslinjen i de kommande årens återhämtningsspolitik. Det är tydligt att det finns en oförmåga att prioritera de brottsbekämpande myndigheterna och domstolarna, och det finns ingen hållbar plan för att beta av den vårdskuld som under pandemin lagts till redan tidigare fördubblade vårdköer.

Herr talman! Januaripartiernas budget duger inte. Mot den vill jag därför ställa det kristdemokratiska budgetförslaget med fyra centrala reformområden.

Vi behöver nu reformer för att hindra att arbetslösheten biter sig fast. Åtgärder för offentlig konsumtion och offentliga investeringar, som regeringen föreslår, är rimliga och bra i en återhämtning. Utbildningsplatser är

viktiga. Men det behövs också ökade drivkrafter för arbete, ökad efterfrågan på jobb och en politik för att bryta passivitet.

Vi har föreslagit flera sådana reformer: Dubbelt jobbskatteavdrag på lägre inkomster för den som kommer från utanförskap till arbete. En reform för att öka efterfrågan genom att helt slopa arbetsgivaravgiften i ett år, som vi föreslår med retroaktiv verkan, för att varenda arbetsgivare som över huvud taget funderat på att anställa någon ska göra det nu. En bidragsreform för att bryta passivitet. Detta för att nämna några.

Vi behöver politik för ett starkare rättssystem, omfattande resurstillskott till rättsväsendets alla delar. Vi behöver kreativa lösningar för att få fram fler poliser i yttre tjänst, fler polisassistenter som kan frigöra poliser från administration och en satsning på att återanställa pensionerade utredare. Vi vill faktiskt också pröva idén att anställa norska arbetslösa poliser i Sverige.

Vi behöver fler domstolar, fler åklagare och fler fängelseplatser.

Vi behöver också en plan för vårdskuld och vårdköer, så att hoppet så småningom kan återvända till alla som har stått i kö olagligt länge.

Vi behöver en politik som snabbt tar all tillgänglig vårdkapacitet i anspråk, och vi har flera sådana förslag.

Till detta lägger vi en långsiktig reform om att lägga ned organisationen med 21 olika självständiga regioner som ska klara vårdens alla för- mågor, men som helt uppenbart inte gör det.

Därutöver behöver vi värna personalen i äldreomsorgen långsiktigt för att höja kvaliteten för de äldre och klara att rekrytera denna viktiga personal framöver.

Därför vill vi ge mer pengar än regeringen till äldreomsorgen, mycket mer, trots att detta är en av regeringens större budgetposter. Men med våra pengar kommer också krav på kommunerna att förbättra för personalen, öka deras nöjdhet, se till att personalkontinuiteten förbättras, jobba bort de ofrivilliga delade turerna, som lägger en sådan press på många inom äldreomsorgen, och se till att ledarskapet stärks med ett rimligt chefsansvar.

Vi måste också ta i anspråk, tycker vi, lediga resurser i byggsektorn för att bygga fler anpassade bostäder för äldre. Men vi säger också att den medicinska kvaliteten på särskilda boenden måste höjas. I vår budget prioriterar vi fler sjuksköterskor och specialistundersköterskor och att kommuner ges möjlighet att anställa läkare.

Vi måste få bättre vård, fler som kan sätta dropp eller ge syrgas inom äldreomsorgen, vilket är mycket angeläget mot bakgrund av IVO:s granskning. Och vi måste sätta kraft bakom orden.

Vi behöver också arbeta uthålligt mot den ensamhet och isolering som har förvärrats med pandemin men som hade förmodat tillvaron för många redan före pandemin med tydliga följder i form av psykisk och fysisk ohälsa, depression, smärta, hjärtinfarkt och stroke.

Herr talman! I bästa fall skärper pandemin vår blick för vad som är viktigt. I värsta fall tar svärmodet och hopplösheten över och de restriktioner som tvingar in oss i snävare fysiska ramar än normalt snävar in också våra tankar och krymper våra synfält, så att vi inte orkar se medmänskors i vårt land eller i världen omkring oss. Jag menar att det inte får ske.

Vi behöver parallellt med detta se omvärlden. Vi behöver se de länder som inte kan sjösätta krispaket, som saknar en fungerande hälso- och sjukvård – en värld där den extrema fattigdomen ökar för första gången på

20 år och där svälten nu står för dörren för många. Låt detta också finnas i våra politiska tankar och handlingar.

Herr talman! Det är uppenbart att vi behöver varandra och att det oberoende som vi alltför hårt har omhuldat inte är mycket värt om det inte omgärdas av delade goda värden. Om vi håller fast vid detta genom krisen kan tilliten öka på andra sidan och framtidstron återvända.

Det är viktigt att politiken gör sitt i den akuta krishanteringen för en stark återhämtning och för att hitta lösningar på stora samhällsproblem. Det kan bidra till den framtidstro som vi så väl behöver.

Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas reservation nr 4.

Anf. 46 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Det finns en sak i Kristdemokraternas budget som faktiskt förbryllar mig. Kristdemokraterna vill återinföra vårdnadsbidraget, visserligen under ett nytt namn och i en ny form, men ändå.

Förra gången Kristdemokraterna tillsammans med de borgerliga partierna införde vårdnadsbidraget blev det ju väldigt tydligt en kvinnofälla. Utrikes födda kvinnor stannade ofta hemma i stället för att få in en fot på arbetsmarknaden. Det försämrade jämställdheten och det försämrade integrationen på ett väldigt konkret sätt. För barnen i de här familjerna innebar det också att inlärningen av svenska språket riskerade att försenas.

Nu vet vi att det blev så. Skillnaden är att vi i dag har ännu fler kvinnor och ännu fler barn i riskzonen för att hamna i precis samma fälla. Min fråga till Jakob Forssmed och Kristdemokraterna är därför ganska enkel: Vad talar för att resultatet skulle bli ett annat om ni får göra samma sak en gång till?

Anf. 47 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Tack, Åsa Westlund, för frågan!

Till skillnad från Socialdemokraterna tror vi på valfrihet och flexibilitet för barnfamiljer. Jag tror att det är väldigt viktigt att den typen av möjlighet finns när barnen är små, inte minst för att man ska orka med ett långt arbetsliv och kombinera familjeliv och yrkesliv.

Det är väldigt viktigt att det finns möjligheter att anpassa livet, för familjer är olika och ser olika ut. Det finns barn för vilka det inte fungerar fullt så bra som för andra barn att vara på förskola när man är liten, till exempel. Därför tycker vi att det är viktigt att det finns en flexibilitet, och därför har vi ett förslag om barnomsorgsavgift också för egna barn.

Vi har en del begränsningar i detta för att motverka en del av de effekter som Åsa Westlund pekar på, till exempel att hushållet inte ska kunna vara föremål för andra bidrag för att man inte ska bli ytterligare fastlåst i bidragsberoende och annat.

I de utvärderingar som gjorts och som nationalekonomer har pekat på har man inte sett de stora effekter av vårdnadsbidraget som Åsa Westlund lyfter fram. Det är ett resonemang som förs, men i verkligheten har det inte nyttjats på det sätt Åsa Westlund beskriver i sin replik.

Frågan kan därför ställas till Åsa Westlund: Vilka reformer ser Åsa Westlund framför sig som kan öka familjernas valfrihet, flexibilitet och möjlighet att ha ett gott liv och kunna kombinera arbetsliv och familjeliv även när barnen är små?

Anf. 48 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Det är viktigt att även familjepolitiken är inriktad på att främja jämställdhet mellan könen, underlätta allas deltagande i samhället och förbättra integration. Om barnen ser båda föräldrarna gå till jobbet på morgonen vet de att det finns plats i yrkeslivet även för kvinnor.

Låt oss titta lite i detalj på hur det kommunala vårdnadsbidrag ni införde fungerade. Precis som Jakob Forssmed erkänner var det inte så populärt. Det fanns i ungefär hundra kommuner och utnyttjades till 91 procent av kvinnor och till 9 procent av män. Andelen utrikes födda kvinnor var nästan dubbelt så stor som andelen inrikes födda.

Mönstret är med andra ord tydligt. Vårdnadsbidraget, eller barnomsorgspengen som ni kallar det nu, spär på segregation.

På andra områden talar ni kristdemokrater ofta om bättre integration. Varför gör ni ett undantag för just kvinnor?

Anf. 49 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det gör vi inte. Vi har mängder av förslag för att kvinnor ska komma snabbare i arbete. Vår politik går i mångt och mycket ut på det.

Vi har också skarpa förslag om att utveckla språkförskola för att nå fram till de barn som vi under er regeringsperiod har sett inte har tillräckliga språkkunskaper när de börjar skolan. Det är ett stort misslyckande för regeringen att det ser så illa ut och att inte tillräckliga reformer för detta har kommit fram.

Åsa Westlund föredrar att peka på en ganska liten reform som för en del barnfamiljer betydde ökad möjlighet och flexibilitet. Jag tror att det var 7 procent av de utrikes födda kvinnorna som hade möjlighet att få vårdnadsbidrag som också nyttjade det mot drygt 4 procent av de svenskfödda. Skillnaden fanns, men den var inte så massiv som Åsa Westlund ger sken av.

Det går alltid att peka på andras reformer när man vill rikta bort ljuset från det egna misslyckandet.

Anf. 50 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Nu har jag tappat räkningen på hur många gånger jag har spritat händerna, men många är det.

Det brukar vara trevligt att debattera med Jakob Forssmed även om vi ganska sällan är överens. Men låt oss se var vi landar i dag.

Om man går till sjukvården med ett infekterat finger skulle ingen föreslå amputation. Men med tänder blir det så. Många har nämligen inte råd att laga sina tänder utan får leva med en glugg där de skulle ha suttit. Andra får en brygga, och ytterligare någon annan får ett implantat. Allt beror på vilken inkomst man har. Så ser det inte ut i sjukvården i övrigt. Har jag ont i halsen frågar inte läkaren vad jag har råd med. Men så ser det ut när det gäller tänderna.

Den stora frågan är varför det ska se ut så. Vänsterpartiet har låtit undersöka vad det skulle kosta att införa ett högkostnadsskydd på 2 000 kronor per år. Ett sådant skulle göra att många människor fick råd att gå till tandläkaren och få tänderna lagade på bästa sätt. Det skulle kosta ungefär som rut, cirka 5 miljarder per år. Jag skulle tro att kostnaden blir något

högre i början på grund av eftersatt vård, men i förlängningen blir det ett förebyggande arbete som minskar kostnaderna.

Varför vill inte Kristdemokraterna arbeta för ett rimligt högkostnads-skydd i tandvården? Varför ska inkomsten styra vilken tandvård man får?

Anf. 51 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Kristdemokraterna har arbetat för ett förbättrat högkostnads-skydd i tandvården. Det gjorde vi när vi hade socialministerposten under alliansregeringen. Det infördes förbättringar 2007, och sedan kom det ytterligare förbättringar senare under mandatperioden. Så i förhållande till hur det var tidigare har det förbättrats.

Man kan alltid diskutera om det borde förbättras mer framöver. Det finns givetvis en logik i det Ulla Andersson anför vad gäller tänderna som en del av kroppen, och det kan man fundera på när det gäller fler områden.

Syftet med Ulla Anderssons anförande är dock framför allt att attackera rut, och det är direkt olämpligt. Det handlar om en sektor där svarta jobb har blivit vita och där människor har fått komma in i de svenska socialförsäkringssystemen för att få ett skydd vid arbetslöshet, sjukdom eller andra trångmål. Man får en trygg anställning i stället för en otrygg anställning. Detta har betytt mycket för många av dem som har fått denna typ av arbeten.

Det har också inneburit lättnader för hårt pressade småbarnsfamiljer. Kvinnor har också lättare kunnat göra karriär och ta för sig mer i arbetslivet. På detta sätt har det även bidragit till ökad jämställdhet.

Jag diskuterar gärna framtiden för tandvården och vad vi kan göra ytterligare, men inte genom att attackera en reform som ger både arbete och andra positiva effekter.

Anf. 52 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! När det gäller det där med att göra svarta jobb vita har man räknat fram att kostnaden för svartjobben har minskat med ungefär 60 miljoner tack vare rut, och reformen kostar 5 miljarder. Det är en väldigt liten ändring. Dessa arbeten ger dessutom få människor möjlighet att försörja sig på allvar.

Men jag tänker inte diskutera rut. Det jag gjorde var att jämföra två kostnader i budgeten. Politik handlar om att prioritera. För oss är det viktigare att folk har råd att gå till tandläkaren än att välbeställda får städbidrag.

PRO har frågat många äldre om de har råd att gå till tandläkaren, och många svarar nej. Framför allt gäller det äldre med en pension under 250 000, och en stor majoritet av dessa är givetvis kvinnor.

Ja, Kristdemokraterna genomförde en förändring, men fortfarande tvingas väldigt många avstå från tandvård. Vem har råd att hosta upp 14 000 för att laga tänderna? Ja, inte är det en ensamstående kvinna, en undersköterska eller en fastighetsskötare. Varför ska det se ut så här? Varför prioriterar ni bort en tandvård för alla?

Anf. 53 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det handlar i grunden om prioriteringar. I vår budget satsar vi nu stora resurser på att beta av de långa vårdköerna och på att förstärka en äldreomsorg som i nuläget behöver mycket stora tillskott. Jag

diskuterar gärna tandvården längre fram, men det är det här vi anser är akut.

Vi förstärker ekonomin för äldre. I Pensionsgruppen har vi drivit fram kraftiga förbättringar av garantipension och bostadstillägg. Vi förstärker bostadstillägget ytterligare i vår budget.

Vi lägger fram förslag på permanenta förstärkningar av bostadsbidraget för barnfamiljer, som når till de mest utsatta barnfamiljerna. Regeringens förstärkning var tillfällig och tas bort vid årsskiftet. Vi vill göra en permanent förstärkning.

Vi sänker skatten för dem som har sjuk- och aktivitetsersättning, och vi höjer garantinivån för dem.

Det är något av det vi gör för att människor ska ha lite bättre möjlighet, också till tandvård.

Anf. 54 ÅSA WESTLUND (S):

Herr talman! Sverige och stora delar av världen befinner sig i ett mycket allvarligt läge. Smittspridningen är åter hög, och pandemin är långt ifrån över. Därför måste vi alla fortsätta att ta ansvar för att hålla nere smittspridningen. Vi måste fortsätta att följa de råd och rekommendationer som våra myndigheter ger, och vi måste ställa in, ställa om eller skjuta upp det som vi har planerat – för att vi vet att det räddar liv på en älskad förälder, ett älskat barn eller en nära vän.

Många inom vård och omsorg sliter dessutom extra hårt för att ge de drabbade den bästa vården och för att äldre i omsorgen ska slippa bli sjuka. Vi är dem djupt tacksamma.

Fru talman! Pandemin har också drabbat många hårt ekonomiskt. Så är det. För att vara tydlig och rak: Ingen regering i något land kommer att kunna rädda alla jobb eller alla företag i den här krisen. Men tack vare att Sverige gick in i krisen med en urstark ekonomi har regeringen i bred politisk samverkan med de andra partierna kunnat agera kraftfullt för att rädda människors liv och hälsa och samtidigt skydda svenska jobb och svenska företag. Totalt har vi efter dagens debatter hanterat tolv extra ändringsbudgetar under året. Vi har beslutat om åtgärder för över 200 miljarder kronor och många fler miljarder i krediter och garantier. Det har gett effekt. Bara korttidspermitteringarna omfattar i nuläget över en halv miljon svenskar, som kunnat gå ned i arbetstid i stället för att bli av med jobbet. Det är lätt att inse vilken betydelse det har haft för alla enskilda individer och deras familjer i form av ekonomisk trygghet, men också för de många företag som på det här sättet har kunnat hålla kvar kvalificerad personal.

Fru talman! Budgetpropositionen för 2021 innehåller nya satsningar på ungefär 105 miljarder. Den innehåller såväl tillfälliga åtgärder för att skapa jobb här och nu som långsiktiga reformer för att lösa de samhällsutmaningar i form av klimathot, brottslighet, brister i välfärden och ekonomisk ojämlikhet som vi hade redan före pandemin.

Finansminister Magdalena Andersson har varit tydlig från första dagen av pandemin: Pengar får inte, ska inte och kommer inte att stå i vägen för sjukvårdens och omsorgens viktiga arbete. Därför har regeringen under året kompenserat kommunsektorn för alla extraordinära sjukvårds- och omsorgskostnader med anledning av coronaviruset. Nu tillför vi också sjukvården 4 miljarder de kommande två åren för att den ska kunna hantera

den vårdskuld som byggts upp i och med att planerade operationer och behandlingar skjutits upp.

Samtidigt gör vi stora generella tillskott till välfärden. Det är viktigt. Om regeringen inte hade täckt upp för kommunernas skattebortfall i krisen hade kommuner och regioner nu behövt säga upp personal. Det hade varit illa för alla dem som direkt hade drabbats av arbetslöshet, men också för alla oss andra, för de elever som behöver personalen i skolan och för de vårdtagare som behöver vården och omsorgen mer än någonsin.

Under pandemin har det också blivit än tydligare att äldreomsorgens kvalitet måste höjas. De äldre som behöver stöd i vardagen ska mötas av personal som de känner, som har tid att samtala en stund och som har både kunskap och andra förutsättningar att kunna ge omsorg av hög kvalitet. Det går hand i hand med bättre villkor för personalen. Från och med nästa år satsar vi därför 4 miljarder per år på höjd kvalitet i äldreomsorgen. Vi går också vidare med Äldreomsorgslyftet, som ger personalen chans att stärka sin kompetens.

Fru talman! Vi har också i det här läget en historisk möjlighet att snabba på klimatomställningen och skapa framtidens gröna jobb. För någon vecka sedan kunde vi läsa i Dagens Nyheter om den miljardinvestering som Scania nu gör i Södertälje. Det gör mig oerhört glad och stolt när svenska företag ser den gröna omställningen som en möjlighet, särskilt när de tillhör en sektor som historiskt haft höga utsläpp.

Ibland krävs det också stöd från samhället för att investeringarna ska bli av. Så sker nu över hela landet via det så kallade Klimatklivet, som vi föreslår ska stärkas och förlängas. Industriklivet utvidgas. Jag har noterat att fler än regeringen numera ser det som ett viktigt stöd, dock inte alla.

Vi inför även en grön statlig kreditgaranti för större industriinvesteringar. Vi tillför pengar för att energieffektivisera och renovera flerbostadshus i våra miljonprogramsområden. Samtidigt ökar vi investeringsstödet, så att det byggs hyresrätter och studentbostäder med rimliga hyror. Vi lägger nära 10 miljarder för att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland.

Med budgetpropositionen stärker vi också tryggheten och möjligheten till omställning för den som nu blir arbetslös. De höjda ersättningsnivåerna i a-kassan förlängs fram till 2022. Samtidigt stärker vi möjligheterna att utbilda sig och fylla på med kunskap i alla stadier i livet och i alla delar av landet. Vi investerar stort i fler högskoleutbildningar, yrkeshögskoleutbildningar, arbetsmarknadsutbildningar, extratjänster och introduktionsjobb.

Fru talman! Vi fortsätter kampen mot de långsiktiga samhällsproblemen, inte minst brottsligheten. Polismyndigheten tillförs ökade resurser för att nå målet om 10 000 fler polisanställda fram till 2024. Kriminalvården, Rättsmedicinalverket och migrationsdomstolarna byggs ut. Vi måste också strypa tillförseln av pengar till de kriminella nätverken. Vi förstärker därför ett antal myndigheter för att de systematiskt och hårdare ska jobba med att stoppa missbruk av våra välfärdssystem. Vi förstärker Finansinspektionen för att de bättre ska arbeta mot penningtvätt. Skatteverket får ökade resurser för att bekämpa skattefusk och organiserad brottslighet, bland annat genom insatser mot fel i folkbokföringen.

Men det räcker förstås inte. Vi ska vara hårda mot brotten, men också mot brottens orsaker. Därför stärker vi det återfallsförebyggande arbetet

Prot. 2020/21:41
25 november

*Statens budget 2021 –
rambeslutet*

och avhopparverksamheten. Vi fortsätter också, som jag sa tidigare, med väldigt stora välfärdssatsningar. Precis som poliser ofta framhåller måste det finnas välfungerande socialtjänst och skola för att stoppa nyrekryteringen till kriminalitet.

Fru talman! Det finns inte möjlighet att redogöra för alla delar av de historiskt stora satsningar som nu görs. Men en sak till vill jag ta upp särskilt, och det är situationen för vårt lands pensionärer. Alla de som har varit med och byggt upp vårt land ska ha rätt till en trygg ålderdom. Utöver en historisk satsning på äldreomsorgen höjer vi nu därför pensionerna med ett nytt pensionstillägg, och det sista steget tas bort av den orättvisa skatteklyfta mellan löntagare och pensionärer som tidigare regeringar skapat.

Fru talman! Budgetpropositionen bygger på ett samarbete mellan januaripartierna, men under det här året har vi haft ett bra samarbete med fler partier i Sveriges riksdag. Det är en väldigt styrka för Sverige att vi tillsammans klarar av att ta ansvar i en sådan här kris. Men visst finns det skillnader.

Moderaterna och Kristdemokraterna prioriterar inte heller nu trygghet för människor som drabbas av arbetslöshet eller sjukdom. Framför allt Moderaterna, men även Kristdemokraterna, vill försämra a-kassan. Båda partierna vill återinföra stupstocken i sjukförsäkringen. Och ingen förvånas väl när jag berättar att deras budgetförslag skulle förstärka ojämlikheten i Sverige.

Sverigedemokraterna vill ge allt åt alla här och nu, vilket förstås inte är vare sig effektivt eller ansvarsfullt gentemot skattebetalarna. Om Sverigedemokraterna fick bestämma skulle Sverige också tydligt kränga av sig ledartröjan i klimatfrågan och därmed riskera både våra barns framtid och svensk konkurrenskraft framöver.

Alternativen är tydliga. Mot vårt breda samarbete står ett högerkonserverativt block utan en gemensam plan för att ta Sverige ur krisen.

Fru talman! Pandemin är långt ifrån över. Men Sverige står bättre rustat att möta den än de flesta jämförbara länder. Redan före krisen hade den socialdemokratiskt ledda regeringen byggt ut Kunskapslyftet med nästan 100 000 utbildningsplatser, och 350 000 fler var i arbete jämfört med när Stefan Löfven tillträdde som statsminister. Tack vare att vi hade sparat i ladorna under de goda åren kunde vi gå in i krisen med en mycket låg statsskuld. År av ansvarsfull ekonomisk politik har gett Sverige en styrkeposition, som vi nu ska använda för att klara krisen här och nu och samtidigt investera i det som bygger Sverige starkt och hållbart på längre sikt.

Därmed vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna och motionerna.

Anf. 55 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag har glömt bort att hälsa Åsa Westlund välkommen till finansutskottet och våra budgetdebatter.

Fru talman! Åsa Westlund verkar rätt nöjd, trots att Sverige nu efter sex år – regeringen är inne på sitt sjunde – har en otroligt hög arbetslöshet. Många av oss minns det mål som Socialdemokraterna satte upp: att arbetslösheten i Sverige skulle vara lägst i hela EU. Hur har det då gått? Sverige har nu en arbetslöshet som är bland de högsta i hela EU. Det beror inte på pandemin, utan på att Socialdemokraterna slarvade bort åren av högkon-

junktur och vägrade genomföra viktiga strukturella reformer som gör det mer lönsamt att jobba, gör att man lär sig svenska och så vidare.

Fru talman! Det allra sorgligaste i detta är den mycket höga långtidsarbetslösheten. Här är människor som har gömts och glömts i statistiken, sällan har en kontakt med Arbetsförmedlingen och inte får det stöd och den hjälp som de nu behöver. Att slå rekordet i långtidsarbetslöshet borde Socialdemokraterna aldrig vara nöjda med.

Det finns många verktyg i verktygslådan för att hjälpa den som står långt bort att komma tillbaka. Ett av de mest effektiva stöden är nystartsjobben. Det har forskningen visat. Men sedan Stefan Löfven blev statsminister har nystartsjobben halverats. Min fråga till Åsa Westlund är: Varför skär ni ned på det mest effektiva verktyget för dem som står allra längst bort?

Anf. 56 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Fru talman! Tack, Elisabeth Svantesson! Jag får tacka för chansen att öva här i talarstolen i de finanspolitiska debatterna.

Det är självklart så att för en socialdemokrat är ingen arbetslöshet bra, och särskilt bekymmersamt är det med långtidsarbetslösheten. Samtidigt måste vi komma ihåg att just nu har vi en pandemi. Innan vi gick in i krisen hade vi fortfarande en högre sysselsättning än när Stefan Löfven tog över. Fler har kommit i arbete under den här regeringen. Det är viktigt för varje enskild individ.

Sedan behöver vi göra mer. Där har regeringen gjort omfattande satsningar. Det gäller extratjänster som ger anställda inom välfärden extra hjälp i svåra tider men också en chans för många människor att komma in på arbetsmarknaden. Till skillnad från Elisabeth Svantesson anser inte vi att människor som drabbas av arbetslöshet för att fabriken helt enkelt brinner ned ska ha det ekonomiskt fattigt.

Vi vill ha ett system där alla, oavsett var man bor, kan känna en trygghet i att vi finns där tillsammans och att vi hjälps åt ekonomiskt men också med fungerande insatser.

Anf. 57 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag ska tolka det som att de långtidsarbetslösa nu också kommer att få högre nivåer i ersättningssystemet.

Det var just de långtidsarbetslösa som jag ställde frågan om. Det som är så bekymmersamt när man har hamnat i långtidsarbetslöshet och kommer in i en lågkonjunktur är att man riskerar att hamna ännu längre bak i kön. Det blir ännu svårare. Hopplösheten träder in. Det var tufft innan. Men när man ser att andra blir arbetslösa som står närmare arbetsmarknaden tappar man hoppet.

Här finns det fungerande verktyg. Nystartsjobb är ett sådant. Det är obegripligt för mig varför den här regeringen har halverat nystartsjobben, som är den mest effektiva av alla åtgärder.

Det är också obegripligt varför man inte tog chansen när den stora flyktingvågen kom 2015 att göra genomgripande och viktiga förändringar med språkrav, bidragstak och en bidragsreform för att se till att drivkraften att jobba ökar.

Min fråga återstår om varför man har tagit bort nystartsjobben. Åsa Westlund talade i sitt anförande om jämlikhet, och då kan jag konstatera att den bästa jämlikheten är att fler människor får ett jobb att gå till.

De största skillnaderna är mellan dem som har ett jobb och dem som inte har ett jobb. Vi måste hjälpa människor att komma i arbete. De som behöver allra mest stöd är de som har varit borta länge från arbetsmarknaden. De behöver stöd på bred front av Arbetsförmedlingen, och då vet vi att nystartsjobben är ett sådant verktyg.

Jag vill ha svar på frågan varför de har halverats under Stefan Löfvens tid som statsminister.

Anf. 58 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Fru talman! Nu sa Elisabeth Svantesson att Arbetsförmedlingen har en mycket viktig roll att spela för att få de långtidsarbetslösa i arbete igen. Det stämmer ju. Då är det väldigt märkligt att vi har en situation där M:s och KD:s budget som gick igenom, den så kallade servettskissen, fullkomligt raserade det arbete som Arbetsförmedlingen har.

Den ställde dem inför en enorm omorganisation som sysselsatt dem i stället för att de har kunnat koncentrera sig på att hjälpa just dem som behöver deras stöd. Därför är jag glad över att vi har mer pengar för arbetsmarknadspolitik i vår budget än vad Moderaterna har och att vi också ser till att den hjälpen finns i hela landet. Oavsett var man befinner sig i landet ska man ha rätt till stöd och hjälp från Arbetsförmedlingen.

Anf. 59 MATS PERSSON (L):

Fru talman! Årade ledamöter! Det är en bekymmersam och allvarlig tid för Sverige. Det handlar om alla dem som jobbar i vården. Det är de läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och vårdbiträden som varje dag träffar patienter och utsätter sig för den fara som finns kopplat till coronaviruset.

Det handlar om alla dem som gör sitt yttersta i välfärden för att se till att samhället fungerar trots att vi står mitt uppe i en global pandemi. Det handlar om alla dem som har blivit av med jobbet sedan pandemin startade. Det är de som hade det tillfälliga jobbet, många unga, och som blev av med det jobbet och den anknytning till arbetsmarknaden som de hade.

Det handlar om alla de företagare som nu ser sitt livsverk gå i kras. Det är alla de människor som har byggt upp en verksamhet under väldigt många år som på grund av detta virus nu inte kan ha den verksamheten kvar eller som kämpar varje dag för att få den att fungera.

Det är så många människor som gör så stora insatser i denna svåra stund för Sverige. Ni förtjänar alla ett stort tack för den kamp ni för och det arbete ni gör.

Fru talman! Politikens övergripande uppgift just nu måste vara att så många människor som möjligt har ett jobb att gå till. Ingenting är farligare för ett samhälle än att en sådan kris – som är en hälsokris men också är en ekonomisk kris – innebär massarbetslöshet där människor helt tappar fotfästet och hamnar utanför.

Vi vet från tidigare kriser att arbetslöshet riskerar att bita sig fast, att människor fastnar i bidragsberoende och aldrig kommer in i arbetsplatsens gemenskap. Människor tappar fotfäste, självkänsla, och känslan av ofrihet växer sig stark. Det måste med kraft bekämpas.

Jag är väldigt imponerad av och väldigt stolt över de insatser som sker i den svenska välfärden. Jag är också väldigt imponerad av och stolt över de otroliga insatser som många av Sveriges företagare har gjort under den här krisen.

Det handlar om attityden att man knyter näven och kämpar trots att saker och ting är för jäkligt. Det är inställningen. Vi ställer nu om vår verksamhet. Kunderna kan inte komma till oss. Vi hittar andra affärsmodeller och andra sätt att träffa kunderna. På det sättet ser vi till att företagen och jobben kan finnas kvar. Det är en imponerande förmåga av många av Sveriges företagare i det här läget.

De senaste veckorna har situationen förvärrats. De senaste veckorna har också restriktionerna blivit tuffare. För vissa är restriktionerna i dag tuffare än vad de var i våras. Det betyder att den budget som vi behandlar i kammaren i dag inte är svaret på alla de problem som Sverige har just nu. Vi kommer att behöva göra mer.

Vi kommer att behöva göra mer för att se till att välfärden klarar sitt uppdrag, och vi kommer framför allt att behöva göra mer för att undvika arbetslöshet och se till att företagen kan övervintra den här krisen. Det kommer att krävas fler åtgärder. Det kommer att krävas att vi förlänger flera av de stöd som vi redan har i dag.

Det kommer att innebära att vi kommer att behöva ge fler företag möjlighet att skjuta upp sin skatt. Det kommer att innebära att vi på olika sätt behöver stimulera näringslivet så att vi kan undvika arbetslöshet i den här tuffa tiden.

Det kommer helt enkelt att krävas fler krisåtgärder längre fram de närmaste månaderna för att vi ska se till att Sverige håller ihop och se till att så många människor som möjligt har ett jobb att gå till.

Fru talman! När vi nu är mitt uppe i krisen behöver vi samtidigt se vad som väntar efter krisen. Jag tror att det som väntar efter krisen är ett behov av att modernisera Sverige. Vi ska inte vara ett land som konkurrerar med låga löner. Vi ska vara ett land som är konkurrenskraftigt genom att vi utvecklar och producerar de senaste tjänsterna, de senaste robotarna och de senaste bilarna. Det är det som gör att vårt samhälle är så starkt och att vi är ett välståndsland.

Den moderniseringen handlar om att se värdet i ny teknik. Det handlar om att samhället och staten stimulerar, att företagen investerar och att vi på det sättet kan bidra till den klimatomställning som världen och Sverige så väl behöver.

Därför innehåller den här budgeten, som Liberalerna har varit med och förhandlat fram, också satsningar på sänkt bolagsskatt som gör att vi kan investera i ny teknik och också i klimatomställning. Den innebär sänkta skatter på låga inkomster som gör det attraktivt att ta in dem som behöver ta sig in på arbetsmarknaden. Vi gör det mer attraktivt att anställa unga genom att arbetsgivaravgiften för ungdomar blir lägre de kommande åren. Vi investerar också i klimatåtgärder som gör att vi bidrar till omställningen av vårt land.

Allt detta gör vi för att modernisera Sverige, för att se till att vi efter krisen står väldigt starka och då kan se till att så många människor som möjligt har ett jobb att gå till.

Fru talman! Det finns inget viktigare för framtiden än en skola som fungerar – en skola som ger alla barn, oavsett om man har fattiga eller rika

föräldrar, chansen att förverkliga sina livsdrömmar. Den möjligheten har man genom skolan – genom höga förväntningar, genom att flickor inte behöver vara konfliktkuddar i klassrummet och genom att de som är duktiga i skolan får möta utmaningar och de som har det svårt får den hjälp de behöver för att lära sig tillräckligt mycket.

Då måste byråkratin minska. Då måste lärare få vara lärare. Då måste byråkraterna ta ett steg tillbaka och lärarna få möjlighet att ta ett steg framåt. Då måste vi se till att det finns tillräckligt med pengar i skolan. Vi måste se till att det investeras tidigt i förskolan så att så många barn som möjligt får de förutsättningar de särskilt behöver.

Fru talman! Detta hänger också samman med en av vår tids största samhällsutmaningar – att vi bryter segregationen, att vi får ett samhälle som håller ihop. När Stockholms kommun, tror jag att det var, nyligen mätte hur många ord i svenska språket en fem- eller sexåring kan såg man en monumental skillnad mellan dem som har vuxit upp i Sverige med föräldrar som är svenska och dem som har vuxit upp i Sverige med föräldrar som är födda någon annanstans. Den skillnaden är monumental.

Om man inte kan svenska när man är fem, sex eller sju år är risken att man aldrig riktigt kommer in i det svenska samhället. Skolan handlar nämligen också om att skapa ett samhälle som håller ihop, att skapa ett samhälle där vi bryter segregationen, att skapa ett samhälle där alla barn får chansen att förverkliga sina livschanser och sina drömmar. Då måste fokus vara på svenska språket. Då är det inte tid för kulturrelativism. Då är det inte tid för postmodernism. Då är det tydlighet som gäller: Svenska språket gäller. Att lära sig svenska är viktigt för alla, inte minst för våra barn.

Då är det viktigt att alla barn går i förskola så tidigt som möjligt. Det är viktigt att vi gör det vi kan så att så många barn som möjligt får rätt förutsättningar från början. Gör vi inte det riskerar vi att skapa ett samhälle som slits isär, ett samhälle med väldigt stora klyftor. Och ärligt talat: Den största klyftan är inte att det finns en miljonär i Djursholm. Det är faktiskt inte problemet. Problemet är att barn växer upp i miljöer där man inte lär sig svenska. Det är det som är problemet – att människor växer upp och inte kommer in på arbetsmarknaden, inte får jobb, inte känner egenmakt, inte kan försörja sig själva. Det är det som är problemet – inte att Niklas Zennström har skapat Skype och tjänat en massa pengar på det. Det är till och med en rätt bra uppfinning, och det är till och med rätt kul att det är en svensk som har kommit på den.

Bakom denna klasskamp retorik är det tid för svensk politik att nu titta framåt, att fokusera på vad som verkligen gör att vårt samhälle håller ihop och kan skapa jobb till fler. Det är det som måste vara fokus.

Fru talman! Sverige har under väldigt lång tid, under alliansregeringar och de senaste regeringarna, sparat i ladorna för att kunna använda pengarna när det är kris. Det är väldigt bra. Det är också viktigt i det läget att samhället har förmåga att se till dem som har det allra tuffast just nu. Några som har det allra tuffast just nu är de med funktionsnedsättning, de som är inom LSS, de som under ett antal år har drabbats av den tidigare rödgröna regeringens neddragningar och som nu möter en brutal verklighet.

I den här budgeten finns det tack vare Liberalerna en satsning på LSS som innebär att den så kallade schablonersättningen räknas upp på en nivå som vi inte har sett på väldigt många år. Det är ett första steg – Liberalerna är inte nöjda – i att bygga tillbaka LSS till vad LSS en gång i tiden var: en

reform för de allra svagaste i samhället som har drabbats av olyckan att ha en funktionsnedsättning och ska ha samhällets stöd.

Det är att se till att Sverige håller ihop – att fokusera på jobben, att fokusera på skolan och att fokusera på att ha ett samhälle som håller ihop. Det är det som gör att Sverige lyfter sig genom krisen och också långsiktigt blir ett modernt välfärdsland.

Anf. 60 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Liberalerna för en ständig klasskamp, en kamp för att de välbeställda och friska alltid ska komma först och få det ännu bättre.

En gång i tiden var dock Liberalerna faktiskt ett parti med socialliberalt patos. Jag minns än i dag Lars Leijonborgs vånda när man skulle göra försämringarna i sjukförsäkringen och hur han stod här i denna kammare och ursäktade sig med att den dag sjukförsäkringen går med överskott igen ska vi lägga tillbaka försämringarna. Sanningen var ju att sjukförsäkringen inte ens då gick med underskott, vilket den såvitt jag vet inte heller har gjort sedan dess. Men det är en annan diskussion.

Tydligen har mycket hänt i Liberalerna sedan dess. Mycket vatten har runnit under broarna. Med Liberalernas politik nekas sjuka konstant sjukpenning. I år beräknas 21 000 personer nekas sjukpenning vid 180-dagarsgränsen. Den stora ökningen kom före covid bland människor med cancer-sjukdomar, hjärtfel, ME, utbrändhet och psykiska diagnoser, som i stället för att få ersättning från sjukförsäkringen tvingas leva på sina anhöriga – jag vet inte hur många kvinnor jag har mött som tvingas göra det – eller tvingas gå till socialkontoret. Jag tog tidigare upp att motsvarande hela Eksjö kommuns invånare går till socialkontoret. Så stor är gruppen som tvingas gå till socialkontoret, fast de är sjukskrivna med läkarintyg. Det är inte rimligt.

Min fråga till Mats Persson är: Kommer Mats Persson att se till att det blir en ändring av regelverket så att man inte utförsäkras till fiktiva jobb på arbetsmarknaden vid 180 dagar? Och kommer det att gälla för alla diagnoser, inte enbart för covidsjuka?

Anf. 61 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Här är det väl ändå läge för en historiebereskrivning. Det finns en person som heter Jan Edling. Han var tidigare LO-ekonom. År 2005 skrev han en rapport där han pekade på att sjukskrivningarna i Sverige var jättehöga. Det var när Sverige var världens sjukaste välfärdsland. Han fick för övrigt sparken eller valde att lämna LO eftersom LO ville mörka hans rapport och inte publicera den – jag hoppas att ni minns detta.

I rapporten konstaterade han att det var väldigt konstigt att människor i Västerbotten och Norrbotten var så väldigt mycket sjukare än människor i Jönköping, trots att alla regionerna hade industrier och såg rätt lika ut. Det fanns regionala skillnader i Sverige som inte gick att förklara, sa Jan Edling.

Den rapporten mörkades. Han fick aldrig publicera den. Han valde att lämna sitt jobb – eller fick sparken; det spelar mindre roll. Sedan minns vi alla reformen som genomfördes av Alliansen 2006. Sverige har nu inte längre världens sjukaste befolkning. Vi har fått ned sjuktalen.

Det är viktigt, tycker jag, att ha med den historiebereskrivningen. Detta var då ett väldigt stort samhällsproblem – så stort och så hett politiskt att

dåvarande LO-ledningen valde att mörka en rapport som en av dess medarbetare ville publicera.

Nu har vi covidsituationen, och det finns en majoritet i Sveriges riksdag som vill hantera den situationen för de patienter som nu får problem i sjukförsäkringen. Det är klart att vi måste hitta en lösning på det. Liberalerna kommer definitivt att bidra till att vi hittar en bra linje eftersom vi, liksom alla andra partier i Sveriges riksdag, vill göra någonting åt den problematiken.

Det är klart att vi ska hitta en lösning på det problemet. Det får aldrig bli så att vi kommer tillbaka till ett läge då LO återigen måste mörka rapporter från sina egna medarbetare. Där vill vi aldrig hamna igen. Vi vill aldrig hamna igen i att Sverige har världens sjukaste befolkning.

Anf. 62 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det är ganska typiskt Liberalerna att skylla på LO för att man har tappat sitt socialliberala patos. Med Liberalernas politik ska alltså sjuka stå utan sjukpenning. Det är faktiskt det som sker. I år beräknas 21 000 sjuka människor med läkarintyg nekas sjukpenning. Det kan inte vara rimligt att enbart en grupp – just de med covid – ska ha lättnader i regelverket. Det här drabbar ju alla som är sjuka med olika former av diagnoser.

Varför är det viktigare att hjälpa dem med covid än dem med cancer? Varför är det viktigare att hjälpa dem med covid än dem med ME? Varför är det viktigare att hjälpa dem med covid än människor med utslitna kroppar? Varför ska vissa hänvisas till fiktiva arbeten medan andra ska slippa? Varför ska de som jobbar med dem som är covidsjuka inte omfattas av den här förändringen om de bränner ut sig i arbetet? Varför står inte Liberalerna upp för en sjukförsäkring som ger ekonomisk trygghet och som hjälper sjuka tillbaka i arbete inom rimlig tid? Var har ni tappat ert socialliberala patos?

Anf. 63 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Det är fascinerande hur intresserad du är av Liberalernas socialliberala patos, Ulla Andersson!

Det var Vänsterpartiet som stöttade den regering som under förra mandatperioden med klinisk precision skar ned på LSS, vilket drabbade samhällets svagaste grupper. Det var Vänsterpartiet som stöttade den regering som gjorde det. Det kan vara läge att minnas det.

När det gäller sjukförsäkringen tycker jag att den ska vara en försäkring som fungerar så att man får rätt till stöd från samhället men att det också finns ett fokus på att man ska komma tillbaka till arbetsmarknaden. Man ska få rätt till rehabilitering och rätt till hjälp för att komma tillbaka till arbetsmarknaden så att vi inte hamnar i ett läge där människor fastnar i passiva, långa sjukskrivningar och blir sjukskrivna år efter år. Vi har ju haft den situationen, och den vill vi inte komma tillbaka till, för det blir kostsamt för samhället och också kostsamt för de många människor som aldrig får vara en del av arbetsplatsens gemenskap.

Fokus i politiken måste vara att när man blir sjuk ska man få hjälp och möjlighet att komma tillbaka till sin arbetsplats eller tillbaka till arbetsmarknaden generellt beroende på den individuella situation man själv har. Det måste ju göras en individuell bedömning.

Nu har vi en situation kopplad till covid som vi naturligtvis måste hantera, och det finns en majoritet i riksdagen för att göra någonting åt detta. Det välkomnar jag, och Liberalerna står bakom det. Sedan får vi se exakt vilken lösning det blir på den problematiken. Vi får se vilka majoriteter som kan bildas i riksdagen kopplat till detta.

Anf. 64 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack, Mats Persson, för ditt engagemang för barn och språk! Det är en otroligt viktig fråga som vi skulle kunna ha en hel debatt om.

Jag tänker fråga om någonting helt annat. Precis innan restriktionerna tog fart igen, fru talman, reste jag runt i landet för att samtala med så kallat vanligt folk. Jag gillar inte det begreppet, men det är alltså människor som har hört av sig till mig för att de vill tala allvar om tillståndet i landet. I väldigt många fall, oavsett var jag befann mig, handlade frågorna om trygghet. Man känner sig otrygg i Sverige och känner inte igen Sverige.

Jag kan konstatera att just den frågan har fått väldigt lite utrymme i den här budgetdebatten, men den är väldigt central.

Min enkla fråga är: Om man väljer att ha ett budgetsamarbete och ett bredare samarbete med ett parti trots att det har misslyckats med att upprätthålla tryggheten i Sverige och lägger fram en budget med 105 miljarder i satsningar – hur kan det då komma sig att man inte ens lyckas med att se till att myndigheter inom rättsväsendet får de resurser som de har äskat och som de behöver?

Åklagarmyndigheten fick för lite pengar, och Ekobrottsmyndigheten fick för lite pengar. Än en gång sker detta att myndigheter inte får de pengar de behöver för att klara sin uppgift. Det är att missa det absolut viktigaste, menar jag, fru talman, när man inte ser till att de myndigheter som faktiskt ska vara med och bidra till att upprätthålla tryggheten får de resurser de behöver. Det är min fråga till Mats Persson.

Anf. 65 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Jag delar helt Elisabeth Svantessons oro för otryggheten som växer sig starkare. Det handlar om allt från villainbrott till brutal misshandel, ungdomsrån och den riktigt grova kriminaliteten, som är otroligt allvarlig och oroar mig mycket.

Budgeten som ligger här innehåller stora satsningar på rättsväsendet. Nu sker en utbyggnad av rättsväsendet – det har skett under många år då både alliansregering och tidigare regeringar har byggt ut rättsväsendet på olika sätt. Men det behöver ske mycket mer.

När man skjuter till pengar till olika myndigheter behöver man undersöka väldigt noga om de pengarna räcker. Det finns myndigheter som har överskott vissa år och kan använda de pengarna året därpå. Man får hela tiden titta noga på: Hur ser det faktiska behovet ut?

Jag tycker att den bedömning som är gjord nu verkar helt rimlig, men skulle det visa sig att det finns vissa myndigheter som behöver extra tillskott är Liberalerna beredda att skjuta till de pengarna. Samtidigt finns möjligheten för myndigheter, och Åklagarmyndigheten är ett sådant exempel, att använda sig av pengar man har sedan tidigare och de eventuella överskott man har. Men det är något vi får följa väldigt noga.

Vi får inte hamna i ett läge där vi drar ned på rättsväsendet eftersom behoven är väldigt stora. Vi är alltså beredda göra mer om det krävs. Vi gör inte den bedömningen just nu, men skulle det krävas längre fram är vi beredda att agera.

Anf. 66 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det var inte riktigt svar på frågan, för det har ju visat sig att det är för lite resurser. De här myndigheterna som jag nämnde har kommit med äskanden. För den som ser den här debatten och undrar hur det går till kan jag berätta att man meddelar regeringen vad man behöver för att klara sitt uppdrag, och både Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har för lite pengar för att klara sina uppdrag. Det var väldigt tydligt, och därför är det obegripligt för mig att man gör enormt stora satsningar på 105 miljarder på olika saker.

Jag har sagt tidigare att jag delvis tycker att det är fel satsningar, för det är inte helt tid för återstart. Men oavsett det kan jag inte begripa att de myndigheter som behöver resurser inte får det. Det handlar inte om stora pengar i sammanhanget i förhållande till de enorma satsningar som görs.

Om man verkligen ska ta uppdraget att trycka tillbaka kriminaliteten på allvar måste man se till att de här myndigheterna har de resurser de behöver för att kunna utföra sina uppdrag.

Anf. 67 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Jag uppfattar inte att jag och Elisabeth Svantesson har olika uppfattningar, utan jag uppfattar att vi tycker likadant. Rättsväsendet behöver mer pengar. Det skjuts nu till pengar, och det tycker jag är bra och viktigt. Vi gör inte bedömningen att det just nu behöver skjutas till mer pengar. Skulle det visa sig att det behövs är vi beredda att göra det. Vi behöver följa det väldigt noga.

Vi hade en diskussion för ett år sedan ungefär om domstolarnas verksamhet. De varnade då för att de skulle behöva dra ned på verksamheten kopplat till den dåvarande budgeten. Det skedde aldrig. Det visar väl just att det är viktigt att följa utvecklingen noga. Finns det behov av att skjuta till pengar gör vi det, men det kan också vara så att de här pengarna är fullt tillräckliga.

Det viktigaste politiska budskapet tycker jag är att vi är beredda att göra det som krävs för att trycka tillbaka kriminaliteten. Det är det viktigaste politiska budskapet.

Anf. 68 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Tack, Mats Persson, för anförandet!

Till mycket stor del delar jag samhällsanalysen och vikten av vilka problem vi bör ta tag i framöver. Där ser jag att jag och Mats Persson har en betydande samsyn, och det är positivt när vi ska hitta vägar framåt i svensk politik.

Jag skulle dock vilja gå från det här lite större som Mats talade om till mer konkret politik i budgeten och tänkte ta upp frågan om ensamhet bland äldre.

Jag har varit kritisk mot hur Liberalerna agerade i den första ändringsbudgeten, som var den första stora budget som januaripartierna gjorde tillsammans. Man skar bort medlen till förbättrad personalkontinuitet och till gemenskapsvårdar, som skulle arbeta mot ensamhet inom äldreomsorgen. Mats Persson var inte ansvarig för förhandlingen då, så detta kan inte skrivas upp på hans personliga konto. Jag har också sett att det har kommit ett engagemang från Liberalerna för att förbättra personalkontinuiteten och motverka ensamheten bland äldre.

Därför förvånar det mig lite att det i budgeten inte finns några större satsningar på detta. Det läggs heller inte tillräckligt på äldreboenden. Vi har en satsning för att till exempel se till att alla äldreboenden nu kan få fungerande utrustning och utbildning för att klara av videokommunikation. Någon sådan satsning finns heller inte i budgeten.

Det jag vill fästa uppmärksamhet på är att den satsning som har gått till civilsamhället för att göra riktade insatser till ensamma äldre avslutas 2021 och tas bort från 2022. Detta tycker jag är märkligt, och det vore bra om Mats Persson nu kunde lova att den blir kvar.

Anf. 69 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Till att börja med håller jag med om att äldreomsorgen är ett politikområde som jag tror att den nationella politiken har misshandlat. Det har varit för lite fokus på det. En effekt av det har blivit att den nationella styrningen av äldreomsorgen har varit och är för liten. Under covid-pandemin har vi sett konsekvenserna av det.

Det är helt uppenbart att kommunerna behöver hjälp, och man behöver förtydliga vilka ansvarsförhållanden som gäller mellan stat och kommun. Det är ingen slump att smittspridningen på äldreboendena har varit större än vad den har varit inom sjukvården. Det är ingen slump utan beror på den nationella styrningen och hur olika den är i sjukvården kontra äldreomsorgen.

Den nationella styrningen behöver bli bättre oavsett vilken teknik eller modell man väljer. Man kanske landar i att man ska skjuta till mer pengar till äldreomsorgen via generella statsbidrag, som jag förespråkar och som också är en del av budgeten, eller så kanske man väljer specifika, riktade statsbidrag – det är potato-potahto. Oavsett detta behöver det finnas fler riktlinjer för hur äldreomsorgen ska se ut.

Jag tycker att ensamheten är en viktig del i det här. Det behöver bli större fokus på att bryta ensamhet på olika sätt. Här spelar civilsamhället naturligtvis en viktig roll. Jag ser inte framför mig att det kommer att finnas en majoritet i Sveriges riksdag som kraftigt vill försämra för civilsamhället, utan vi kommer att behöva ta det ansvar som behöver tas. Men exakt på vilket sätt det ska ske får vi återkomma till längre fram.

Anf. 70 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det här är ett av skälen till att jag tar upp detta med Mats Persson. Jag har tidigare pekat på saker som har försvunnit, som skulle ha kunnat göra skillnad, utan att de har ersatts av något annat. Det är därför jag tar upp det nu.

I budgetpropositionen skriver Mats Persson och januaripartierna att bi-draget har mött stort intresse. Det har möjliggjort verksamheter som annars inte skulle ha kommit till stånd. Det står att satsningen fortsätter till och med 2021. Det handlar alltså om 20 miljoner.

Hade det inte varit läge att ge besked till organisationerna? Ni hade kunnat säga att ni ser problemet, att ni ser den viktiga verksamheten och att ni vill att den ska fortsätta. Om ni inte kan lämna ett sådant besked nu hoppas jag att ni kan göra det i god tid före nästa budgetproposition så att dessa organisationer inte ska behöva fundera på om de ska fortsätta med sin verksamhet eller inte.

Anf. 71 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Tack för ditt engagemang, Jakob Forssmed!

Det är klart att politiken behöver göra mer för äldreomsorgen generellt sett, och inte minst vad gäller civilsamhället. Denna insats är viktig, och vi får noga följa hur insatserna fungerar, hur de tas emot och hur verksamheten bedrivs. Sedan får vi se på vilket sätt politiken kan stötta. Men att politiken ska ge stöd tror jag att det finns en bred majoritet i riksdagen för. Inte minst kommer Liberalerna att stå upp för detta framöver.

Anf. 72 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! När år 2020 nu långsamt går mot sitt slut är vi nog många som sitter med en känsla av att det här året har varit ovanligt långt. När vi för ett år sedan genomförde samma slags debatt kunde nog ingen av oss här i kammaren se framför sig vilket år som låg framför oss eller vad de tolv kommande månaderna skulle innebära för världen och för Sverige, för dig och för mig.

Människor har blivit sjuka. Många har blivit så pass sjuka att de har behövt vård och har tvingats kämpa för sina liv på landets hårt pressade intensivvårdsavdelningar. Alltför många har mist livet. En kollektiv oro för både hälsa och ekonomi har nästan blivit ett nytt normalläge.

Någon oro för finansieringen av själva vården finns dock ingen anledning till, eftersom staten kommer att täcka upp för de extra insatser som görs för att bekämpa pandemin. Detta tydliga besked har varit oerhört viktigt för att vi tillsammans har kunnat ta oss igenom det här året. Många har fått se sina företag gå från lönsamma och välfungerande verksamheter till att i många fall riskera att gå under. Människor har förlorat arbetet, och andra har behövt jobba alldeles för mycket. Vi längtar efter att få krama våra nära och kära, dem som finns utanför den absoluta primärfamiljen.

Nu ökar smittspridningen, och oron är stor för vad en andra våg av coronasmittan kommer att innebära för sjukvården. Vi måste hålla i och hålla ut. Men parallellt med oron för själva pandemin känner jag, och säkert många med mig, en stor oro för vad det här gör med oss som samhälle och som människor. Den ensamhet och utsatthet som följer i pandemins spår kan vara svår att begripa.

Stadsmissionen ger i en alldeles ny rapport en lägesbild om hur redan utsatta grupper under året drabbats och hur fattigdomen har växt. Rapporten är en smärtsam läsning som manar till både eftertanke och handling för oss som har makten att göra något åt det här. Vi i den här kammaren får aldrig glömma bort att det vi gör påverkar dem som har det allra svårast.

Jag vill tacka alla inom civilsamhället som söker upp och stöttar dem som är mest ensamman och utsatta. Det arbete som de gör räddar liv.

I dag är det den internationella dagen mot våld mot kvinnor. Det ger tillfälle till eftertanke. Sedan millennieskiftet har fler än 300 kvinnor mördats av sin man, exman eller pojkvän. Isolering och ekonomisk press kan medföra att riskerna ökar för kvinnors trygghet och liv. Här måste vi som samhälle stå stadigt på de utsatta kvinnornas sida.

Fru talman! Vi har under året tvingats agera snabbt och kraftfullt för att rädda företag och människors försörjning. Korttidspermitteringar, förstärkt a-kassa och utökat statligt ansvar för sjuklönekostnader är bara några exempel. Vi har också sett till att sjukvården har de resurser som behövs för att de ska kunna fortsätta sitt ovärderliga arbete.

De insatser som människorna gör när de arbetar inom vården och omsorgen räddar liv. Medan de gör det måste vi andra göra vårt bästa för att hjälpa till. Vården gjorde under våren en omställning utan dess like. Det gick att styra om hela det svenska samhället, men vi behöver göra mer för att inte hamna där igen. Valfärden måste stärkas långsiktigt.

Kommuner, regioner, företag och industrier har på olika sätt drabbats till följd av pandemin. Intäkter har sinat, och omvärlden har förändrats. Inför det har varken regeringen eller riksdagen stått handfallna. Vi har under året varit redo att fatta de beslut som krävs för att rädda människors liv, hälsa och försörjning och för att ge verksamheter förutsättningar för att ta sig igenom krisen.

Åtgärder behövs här och nu både för att rädda det som räddas kan och för att få hjulen att snurra igen. Därför blir jag orolig när jag hör från mina kollegor ute i flera kommuner att en hel del kommuner faktiskt väljer att lägga de pengar som har delats ut på hög. Det var inte syftet. Dessa pengar ska stärka valfärden, och det behövs samma typ av ledarskap och kreativitet lokalt som vi har visat här i riksdagen.

Vi är många som saknar att gå på konserter, föreställningar, bio och fullsatta idrottsmatcher. Nu ökar smittspridningen, och därmed försämras återigen förutsättningarna för kulturen och idrotten. De har drabbats hårt av pandemin, och vi har skjutit till stöd i flera omgångar. Vi kommer att fortsätta att stötta kulturen och idrotten för att de ska klara krisen och kunna återuppstå den dag det blir möjligt.

Ska kulturen finnas kvar måste vi stötta de kulturskapare som står bakom den. Vi behöver en framtid att länga efter, och då måste det finnas ett myllrande kulturliv att njuta av och idrottsprestationer att fira i stort och smått framöver.

Fru talman! Tiden för att stärka Sverige genom stora investeringar är nu, och det är i valfärden och i klimatarbetet som våra gemensamma skattemedel behöver landa. Parallellt med coronakrisen har världen en alltmer akut klimatkris att hantera, och när ekonomier startas om är det gröna investeringar som måste prioriteras för att vi ska ha en möjlighet att nå klimatmålen.

Den budget som vi nu ska fatta beslut om är historisk i sin omfattning och omfattar nya reformer på mer än 100 miljarder. Det är helt rätt att vi kraftsamlar på det sättet, för utmaningarna vi står inför är stora. Vi ska fortsätta att bygga valfärden och se till att den omfattar alla. Vi ska se till att Sverige blir världens första fossilfria välfärdsland. Jag är stolt över att vi med den här budgeten adresserar dessa utmaningar.

Med den här budgeten tar vi nästa steg i den gröna omställningen av Sverige. Vi ökar inblandningen av biobränsle i bensin och diesel, vilket gör att klimatmålen på transportområdet är inom räckhåll. Vi stöttar industrins omställning genom ett förstärkt industriliv och gröna kreditgarantier.

Vår politik har effekt. Vi fick häromdagen besked från LKAB, som planerar att investera hundratals miljarder kronor för att bland annat producera en koldioxidfri järnsvamp. När Ursula von der Leyen talade om tillståndet i unionen valde hon att lyfta fram det svenska Hybritprojektet och potentialen i att tillverka stål utan kol. Det gör en väldigt stolt, eller hur!

Företrädarna för de företag som gör de här satsningarna är oerhört tydliga med att det är genom samverkan med och stöd från staten som de får kraft att göra dessa satsningar på framtiden. Det framtidshopp som nu sprids på flera orter i Norrland bygger på grön politik.

Vi är i Sverige väldigt duktiga på innovationer på miljöområdet, men vi är inte lika duktiga på att få ut dem på en global marknad. Nu kommer staten att gå in och garantera klimatinvesteringar för 50 miljarder under tre år. Det gör att svenska företag kommer att våga satsa framåt. Svenska innovationer kommer att kunna bidra till utsläppsminskningar över hela världen.

De miljöskatter som vi höjer möjliggör en grön skatteåterbäring. Nu kommer vi att sänka skatten för mer än 7 miljoner svenskar. Såväl den som arbetar som den som har inkomster från trygghetssystemen omfattas. I den gröna omställningen ska ingen halka efter.

Under pandemin är vi många som spenderar mycket tid utomhus i den underbara svenska naturen. Vi fortsätter att stärka skyddet av värdefull natur efter högerpartiernas miljöslakt. Den natur vi skyddar ska också vara tillgänglig för besök. Vi satsar därför på att öka skötseln av värdefull natur. Det är satsningar som bland annat går till vandringsleder och som ger bättre förutsättningar för naturturism och friluftsliv i hela landet.

Fru talman! Det här är ett år som vi sent ska glömma. Det är året när människor förändrade sin vardag, för sin egen skull men framför allt för alla andras. Det är året när solidariteten bestod i att avstå, skjuta upp och ställa in.

Jag hoppas att vi i framtiden kommer att se tillbaka på det här året som det år när vi vågade göra rätt – och inte bara det som är lätt. Ett år när vi klarade av att satsa framåt så att vi kunde gå stärkta ut krisen och fatta beslut som inte bara räddar oss här och nu utan som gör att vi får en framtid att längta till.

Anf. 73 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Karolina Skog och jag, eller Miljöpartiet och Moderaterna, har lite olika syn på migration och invandringspolitik. Det är ingen hemlighet. Jag tycker till exempel att det är sorgligt att se hur man återigen förändrar gymnasielagen och gör den ännu mer generös och på det sättet egentligen helt urvattnar svensk asylpolitik.

Jag ska dock lämna just den frågan åt sidan, för vi står långt ifrån varandra när det gäller invandring. Vi vill ha en betydligt lägre invandring än i dag.

Det som jag ändå hoppas skulle kunna förena oss gäller synen på integration och de människor som ändå får ett ja och ska stanna i Sverige, vilket många har fått under lång tid. Många kommer också snabbt i jobb och blir en del av svensk arbetsmarknad. Det får vi aldrig glömma. Men det finns så mycket i integrationspolitiken som inte fungerar.

Vi har förslag i vår budget om en bidragsreform som gör att man kvalificerar sig in i välfärdssystemen – Göran Persson gav häromdagen bifall till det – där vi också säger att man borde ha ett bidragstak. Det ska inte löna sig för en familj som kommer från ett annat land och har flera barn att stanna hemma i stället för att ta ett jobb, vilket faktiskt är fallet i dag.

Vi har också förslag på språkrav. Sverige har inga som helst krav på att man lär sig svenska i dag, något som jag tror är otroligt viktigt. Om man deltar i en gratis utbildning i sfi och får en ersättning för det är det rimligt att vi ställer krav på att man lär sig svenska. Vi vet ju att språket är nyckeln för att ta sig in på svensk arbetsmarknad.

En bidragsreform med kvalificering, bidragstak och språkrav är alltså någonting som vi driver. Min fråga till Karolina Skog och Miljöpartiet är: Varför kan ni inte säga ja till våra förslag?

Anf. 74 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Det är tydligt för mig att Miljöpartiet och Moderaterna står långt ifrån varandra både vad gäller synen på migration och vad gäller hur vi gör integrationen effektiv.

Vår syn på integration baserar sig på människan. Vi måste se till dem som kommer hit, vad de har med sig och hur olika de är. Vi menar att arbetet med integration måste bli mycket mer individualiserat.

Jag ska nämna några saker som vi har verkat för och som nu är verklighet i Kristdemokraterna. Det är svenska från dag ett, alltså möjligheten att få svenska redan under asyltiden. Här gör många ideella organisationer ett fantastiskt arbete med att språkräna redan från dag ett. Vi verkar också för förbättrade möjligheter att få jobb tidigt. Vi vill släppa in dem som kan tidigt.

Det är också viktigt att vi ser att många som kommer hit gör det med stora trauman och sjukdomar. Då måste de få det stödet för att kunna påbörja sin resa in i det svenska samhället.

Under vår tid i regeringsställning har tiden från att man kommer till Kristdemokraterna till att man är självförsörjande minskat betydligt. Detta baseras på ett effektivt och kraftfullt arbete, bland annat med att se resurserna i människan från dag ett.

Tanken att man ska kvalificera sig in i välfärden är någonting helt annat och för oss helt främmande. Det kommer vi att säga nej till i dag och alltid.

Anf. 75 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Karolina Skog tycker alltså att svensk integrationspolitik är effektiv? Jag vet inte hur många partier i riksdagen som håller med om det. Det finns ingen konflikt om att lära sig svenska från början. Det är självklart, och det drev vi 2015 i förhandlingarna med bland annat er.

Problemet är att grundläggande drivkrafter att ta sig in på svensk arbetsmarknad måste förändras. Om kostnaderna för en misslyckad invandring ska sänkas måste fler komma i jobb snabbare. Att det finns nyanlända som har kommit in snabbt i högkonjunktur är inte förvånande, men arbetslösheten bland invandrare har gått upp till 20 procent. Det kan inte jag kalla effektivitet. Det behövs språkrav, det behövs en kvalificering och det behövs ett bidragstak så att det alltid lönar sig bättre att jobba än att vara hemma.

Anf. 76 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Elisabeth Svantesson lägger ord i min mun. Jag har aldrig sagt att vi är färdiga och ska vara nöjda med arbetet för att utveckla integrationen och etableringen i Kristdemokraterna. Men jag konstaterar, med statistik, att det vi levererar i betydelsen att mäta hur lång tid det tar för nyanlända att komma i jobb är betydligt bättre än hur det var när Elisabeth Svantesson lämnade regeringen.

Framåt vill vi utveckla etableringsprogrammet. Vi tycker att det var en bra åtgärd, men det behöver utvecklas. Statens åtagande och ansvar för att människor behöver olika tid för olika åtgärder behöver ökas. Det är fokus för oss så att det ska bli en bättre etablering i Kristdemokraterna.

Anf. 77 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar Karolina Skog för anförandet.

Jag tänkte också tala om effektivitet. När man spenderar så mycket pengar som regeringen gör är det otroligt viktigt att ha koll på att skatte-kronorna ger effekt. Det spelar ingen roll om man spenderar 100, 200 eller 300 miljarder kronor om det inte får effekt ute i verkligheten.

Jag tänkte ta upp Klimatklivet. Det är en av Miljöpartiets stora satsningar. Vi har pratat om det flera gånger tidigare. Konjunkturinstitutet har sagt att det är ineffektivt. Riksrevisionen granskade det för två år sedan och kom fram till samma sak. Ändå byggs det ut med 100 miljarder ytterligare för nästa år och nästkommande år.

En verksamhet som har fått mycket stöd från Klimatklivet är laddstolpar. Tidigare i år gjorde Svenska Dagbladet en granskning av dessa. Man tittade på de 29 bostadsrättsföreningar och samfälligheter som fått mest pengar sedan 2015 ur Klimatklivet för detta. De hade fått 29 miljoner för att sätta upp 2 300 laddstolpar. När Svenska Dagbladets artikel publicerades var 1 300 uppsatta för användning, men enligt tidningsgranskningen användes bara 60 av dessa för elbilar eller laddhybrider.

Beräkningen inom ramen för Klimatklivet är schabloniserad. Man beräknade att alla laddstolparna skulle åstadkomma mycket stora utsläppsminskningar, men i praktiken blev det mycket lite utsläppsminskningar som ett resultat av satsningen.

Hur säkerställer ni att det blir bättre effekt på pengarna nu än vad det har blivit historiskt?

Anf. 78 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Klimatklivet är en reform som har funnits på plats under några år. Bland annat efter Riksrevisionens granskningar har systemet utvecklats. Det har exempelvis smalnats av så att man i dag kan få stöd för färre åtgärder än i början. Det är inte ett system där vi hävdar att det måste

se exakt likadant ut som när det lanserades. När det kommer kritik i samband med utvärderingar finns det ett lyssnande och ett utvecklande.

Med detta sagt är Klimatklivet ett stöd som välkomnar många in i klimatomställningen. En oro som finns i debatten är att klimatomställningen bara ska gälla en liten del av samhället och inte inkludera alla. Men Klimatklivet är alla; bostadsrättsföreningar, företag och kommuner runt om i landet är inbjudna att delta. Det är också mycket tydligt att de vill delta och investera. Jag menar att det är den största vinsten ur stödet.

Självklart ska man inte få stöd för sådant som man sedan inte genomför. Det är basal myndighetskontroll som jag räknar med att varje myndighet gör inom sitt ansvarsområde. Det ska gälla det här stödet, och det gäller alla andra stöd. Vi accepterar självklart inte att man söker stöd baserat på felaktiga uppgifter och inte levererar. Det är fel.

Men på det stora hela har stödet effekt när det gäller direkta utsläppsminskningar och i att fler får möjlighet att prova nya saker. Att bygga ut laddinfrastrukturen i Sverige innebär att fler i framtiden kommer att våga köpa elbil. Det är en oerhört viktig del av omställningen av transportsektorn.

Anf. 79 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Många ska välkomnas in, säger Karolina Skog. Många har fått stora stöd som inte har givit effekt, men de har blivit välkomnade och fått stödet.

Det är mycket bra att höra att ni ser över detta. Jag gissar att det så småningom kommer en utvärdering som visar att ni har klarat uppgiften. Vi får titta på den utifrån den avsmalning som sker.

Det här är dock inte den enda ineffektiviteten. Ineffektivitet finns också i så kallade dödviktskostnader, det vill säga insatser som ändå skulle ha blivit gjorda får stöd. Om huvudpoängen är att man välkomnas att göra det man ändå skulle ha gjort blir det inte så effektiv politik. Jag är lite förvånad att man trots utvärderingen från Riksrevisionen väljer att fortsätta att bygga ut i stället för att lägga ytterligare på Klimatklivet eller på en konverteringsbonus av bilar till biobränslen, som jag tycker är bra förslag i budgeten men som skulle förtjäna ytterligare påplussning. Det är min fråga och synpunkt.

Anf. 80 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag uppmärksammar gärna att vi är överens om att det behövs en konverteringsbonus. Det är också ett annat sätt att välkomna in fler. Om man har en gammal bil kan man få en bonus för att ställa om den. Men det kostar inte vidare mycket att göra omställningen, och därför tror vi inte att stödet på sin total kommer att vara en stor utgift för staten. Det är en ganska enkel operation att göra på en verkstad.

I nationalekonomisk teori utgår man från att alla investeringar som nu görs hade blivit av ändå. Jag tvivlar på att den stora utbyggnaden av till exempel laddinfrastruktur som Klimatklivet har möjliggjort – en realitet i Sverige som har lett till en uppgång i försäljningen av elbilar – ändå skulle ha skett. Det fanns ingenting innan Klimatklivet kom på plats som tydde på att det var en sådan utveckling på gång.

Anf. 81 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Över hela världen, i Europa och här i Sverige ökar smittspridningen återigen. Det ställer hårda krav på oss som samhälle och som individer att göra vad vi kan för att hejda smittspridningen. Krisen har också visat att Sverige är redo att göra det som krävs. Vi har under året tvättat händerna, hållit avstånd, jobbat hemifrån och avstått från att krama våra nära och kära.

Över hela landet har människor hjälpt sina grannar att handla. Frivilligorganisationer och företag har snabbt ställt om sina verksamheter för att dra sitt strå till stacken i kampen mot viruset.

Pandemin utgör först och främst ett allvarligt hot mot människors liv och hälsa, men den har också fått ekonomiska konsekvenser.

Under hösten var den ekonomiska återhämtningen något snabbare än väntat, men framöver väntas den växande smittspridningen ha en tydligt dämpande effekt. Särskilt svår är förstås situationen i branscher som restaurang- eller besöksnäringen, där företagen påverkas omedelbart av att människor tar sitt ansvar och följer de rekommendationer och restriktioner som nu införs.

Tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna har regeringen under 2020 lagt fram stödåtgärder på över 200 miljarder kronor. Därutöver har det varit garantier och likviditetsförstärkningar på ytterligare hundratals miljarder.

Krispaketen saknar motstycke i sin omfattning men också i sin hastighet, och det har gjort skillnad. Bara genom korttidspermitteringarna har hundratusentals svenska löntagare undgått risken att bli arbetslösa.

Som vi sagt ända sedan pandemin bröt ut följer regeringen läget mycket noggrant och är beredd att snabbt vidta åtgärder om det förändras. Nu när läget har förändrats förlänger vi också flera viktiga åtgärder för att skydda svenska företag och svenska jobb.

Låt mig också tacka för det goda samarbete som vi haft med riksdagen under det här året. Att nya och förlängda åtgärder kan både beredas och klubbas så snabbt som nu har skett räddar inte bara många svenskar från att gå ut i arbetslöshet; det räddar också människoliv.

De åtgärder som vi vidtar kostar stora belopp. Men att vi på det här sättet kan ställa skattebetalarnas pengar till förfogande för att rädda jobb och företag och säkra vård och omsorg, särskilt nu när krisen riskerar att bli utdragen, beror ju på att vi betalade av på statsskulden under de goda åren och kunde gå in i krisen med den lägsta statsskulden sedan 1977. Det är också tack vare att vi höll huvudet kallt i våras, när kapitalstarka intressen krävde bidrag på 100 miljarder i månaden. Mycket av det hade dessutom gått till företag som inte alls var i kris.

Är det något som min erfarenhet av kriser har lärt mig är det att man alltid måste tänka ett steg längre. Krisen riskerar att bli utdragen. Tack vare en ansvarsfull finanspolitik har Sverige nu det ekonomiska handlingsutrymme som krävs för att både förlänga och förstärka stödåtgärder samtidigt som vi gör stora investeringar i det som ska bygga Sverige starkt och hållbart efter krisen.

Fru talman! Det har talats mycket om planer och strategier. Jag vill därför påminna om den ekonomiska strategi som vi har jobbat utifrån sedan i våras.

Först och främst har vi avsatt de pengar som krävs för att hejda smittspridningen. Det har handlat om att slopa karensdag och krav på läkarintyg, om smittbärapengar och om lättat sjuklöneansvar för arbetsgivare. Inte minst har det handlat om tillräckliga ekonomiska resurser till sjukvård och äldreomsorg, för det är en sak som det inte ska råda – och som jag heller inte tror att det har rätt – något tvivel om: Brist på pengar ska inte, får inte och kommer heller inte att stå i vägen för sjukvårdens och äldreomsorgens kamp mot viruset.

För det andra har vi, som jag redan varit inne på, vidtagit omfattande åtgärder för att skydda svenska jobb och svenska företag. Inget land och ingen ansvarstagande politiker kan lova att ingen ska bli av med jobbet eller att inget företag kommer att gå omkull. Men vi ska göra det vi kan för att rädda jobb och undvika onödig kapitalförstörelse genom att hjälpa livskraftiga företag att övervintra. Det är en stor skillnad mot hur det var under finanskrisen, när många svenska jobb helt i onödan försvann för att aldrig komma tillbaka.

För det tredje stärker vi tryggheten för löntagare som blivit av med jobbet, inte minst genom höjda nivåer och lättat medlemsvillkor i a-kassan. Den som blir av med jobbet ska kunna koncentrera sig på att komma i arbete och inte behöva sälja huset eller gå till socialen för att klara hyran. Har man blivit arbetslös ska man mötas av tydliga krav på att gå vidare till nästa jobb men också goda möjligheter att göra det. Många kommer att behöva vara beredda att ställa om och redo att byta bransch, fylla på sin kompetens eller kanske till och med lära sig ett helt nytt yrke. Därför bygger vi nu ut Kunskapslyftet, som från och med årsskiftet kommer att omfatta mer än 140 000 nya vägar fram till jobb.

Fru talman! Det fjärde och på lång sikt helt avgörande är att vi tillsammans jobbar Sverige ur krisen. Med den här budgeten rustar vi oss med investeringar som långsiktigt bygger Sverige starkare, tryggare och mer hållbart samtidigt som de skapar jobb här och nu.

Därför har vi systematiskt gått igenom varje grön investering som kan tidigareläggas eller snabbt sjösättas för att ställa om Sverige till världens första fossilfria välfärdsland. Vi ska ju ändå bygga Sverige till ett klimatsmart samhälle. Låt oss göra det här och nu!

Vi ser också att här finns framtidens jobb. Det pågår redan en fantastisk jobbtillväxt i branscher som batterier, biodrivmedel, miljöteknik, CCS och fossilfritt stål. Så sent som i måndags berättade LKAB om nya investeringar i fossilfri produktion som kommer att skapa 2 000–3 000 jobb årligen. Det är något som vi visste långt före pandemin: Framtidens jobb är gröna.

Framtidens jobb finns också i en trygg välfärd i hela landet. Nästa år föreslår vi historiskt stora ekonomiska tillskott till kommuner och regioner för att skydda vård, skola och omsorg genom den ekonomiska krisen. Utöver generella förstärkningar skjuter vi till särskilda resurser för att beta av vårdskulden och säkra vården av covidsjuka. Vi gör en permanent satsning på bättre arbetsvillkor, fler kollegor och rätt kompetens i äldreomsorgen. Det förtjänar äldreomsorgens medarbetare, och det förtjänar inte minst alla Sveriges äldre.

Självklart förtjänar Sveriges äldre, som har byggt detta land som vi är så stolta över, också en trygg pension och en trygg ekonomi. Nästa år får nio av tio pensionärer mer pengar i plånboken tack vare regeringens budget, många tack vare det pensionstillägg som nu kommer att ge mer pengar i plånboken för den som har jobbat ett helt långt yrkesliv men ändå har låg pension.

Slutligen fortsätter vi intensifiera kampen mot den grova brottsligheten och mot otryggheten. Med den här budgeten blir det hårdare tag mot brottslingar med fler poliser och fler platser i kriminalvården. Det blir också fler förebyggande insatser genom satsningar på avhoppningsprogram och inte minst alla de pengar som nu går till kommunerna, som får resurser för att kunna jobba med den förebyggande verksamheten. Vi ska vara hårdare mot brotten och jobba mer förebyggande, men vi måste också gå på de svarta pengarna. Här gör vi en stor satsning på våra myndigheter för att de ska kunna stoppa kriminella från att mjölka våra system och tillskansa sig svarta pengar. Det är en viktig del för att Sverige ska kunna bli ett tryggt land för alla.

Fru talman! Sverige befinner sig just nu i en hård prövning, och tyvärr är det sannolikt att det blir värre innan det blir bättre. Var och en av oss måste ta sin del av ansvaret för att hejda smittspridningen. Det gäller enskilda medborgare men också oss folkvalda.

Den budget som regeringen, Centerpartiet och Liberalerna har lagt fram säkrar Sveriges förmåga att bekämpa pandemin. Den lägger också grunden för att bygga vårt land starkare och mer hållbart än det var innan pandemin slog till. Vi ska jobba Sverige ur krisen tillsammans.

Jag vill avsluta med att välkomna Åsa Westlund och Rickard Nordin till deras första budgetdebatt. Det har varit trevligt att lyssna på er.

Anf. 82 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Politik handlar ju om att prioritera, och i en budget behöver man prioritera med skattebetalarnas pengar på bästa sätt.

På 20 år har biståndet tredubblats. Att vi i dag lägger mer på bistånd till andra länder än på Sveriges polis, domstolsväsende, åklagarmyndighet och kriminalvård tillsammans tycker Moderaterna är fel.

Orsaken till att vi låter biståndet växa varje år är att Sverige har ett så kallat enprocentsmål, fru talman. Vi och Norge är de enda länder i OECD som har det.

Moderaternas budget gör besparingar på biståndet. Det innebär en besparing på 16 miljarder som vi kan använda till andra saker. Men Sverige lever fortfarande upp till FN:s mål om 0,7 procent av bni. Sverige kommer med Moderaternas budget fortfarande att vara ett av de länder i världen som ger högst bistånd, men Moderaterna menar att det nu är dags att släppa enprocentsmålet.

Min fråga till finansministern är varför Socialdemokraterna håller så hårt i enprocentsmålet och låter biståndet växa varje år så att det nu är uppe i 52 miljarder när vi har stora behov på hemmaplan.

Anf. 83 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Att vi har bistånd som andel av bnp är något som vi är överens om bland världens länder och ett mål som vi har satt upp till-

sammans i FN. Även med Moderaternas politik skulle biståndet alltså växa år för år i takt med att bnp växer.

Att i detta läge sänka biståndet är väl inte särskilt vältajmat. Just nu, efter de senaste decennierna av fantastisk utveckling som vi har sett, när så många fattiga har lyfts ur fattigdom, gör den ekonomiska kris vi har att vi behöver se till att stödja de länder i världen som har det betydligt tuffare under pandemin än vi. Så frågan är varför det är vältajmat att göra detta nu.

Men det handlar om att prioritera i en budget, säger Moderaterna. I våras ville Moderaterna satsa 100 miljarder i månaden. Hade vi gjort det hade vi inte haft möjlighet att göra de satsningar vi gör nu. Av dessa 100 miljarder i månaden hade mycket gått i fickorna på företag som ändå gick väldigt bra i krisen – Icahandlarna, till exempel.

Men i sin budget för nästa år vill Moderaterna skära i a-kassan. Moderaten Elisabeth Svantesson sa tidigare här i talarstolen att a-kassan ska vara skälig. Men grundnivån i a-kassan är nu 11 220 kronor i månaden. Många ungdomar har grundnivån. Berätta för mig, Elisabeth Svantesson, varför 11 220 kronor i månaden för att betala hyra, mat, räkningar, kläder och skor är oskäligt. Berätta det för Sveriges ungdomar!

Anf. 84 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Detta är väldigt symtomatiskt för den här regeringen. Det är nu det sjunde året som Magdalena Andersson är finansminister och inte vill svara ordentligt på de frågor som ställs av oppositionen. Hon vill inte svara på varför Socialdemokraterna så frenetiskt håller fast vid ett enprocentsmål, när Sverige är ett av två länder i världen som gör det.

Jag menar att Magdalena Andersson skulle kunna dra ned på biståndet. Självklart ska Sverige stötta andra länder. Men det handlar om 52 miljarder. Om Magdalena Andersson hade valt att minska det något hade hon kunnat sluta klyftan mellan skatt och pension. Om hon hade sänkt det något hade man i den här budgeten, som inte alls tar höjd för en ny smittspridning, kunnat föreslå stöd till företag.

Att vi under två månader drev att arbetsgivaravgiften skulle tas bort är jag väldigt glad för, för annars hade vi inte sett några som helst lättnader vad gäller arbetsgivaravgifter för företag.

Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Det gavs inget svar till Sveriges ungdomar, som nu har 11 220 kronor i månaden i grundskydd, på frågan om varför detta är oskäligt högt. Varför ska man sänka det till 8 000 kronor i månaden? Det handlar om ungdomar som nu har lyckats jobba i ett eller ett och ett halvt år – kanske någon som gick ut gymnasiet förra våren och nu har jobbat som servitris i ett och ett halvt år. Varför är det oskäligt med 11 220 kronor i månaden? Det måste ned till 8 000. Det tycker Elisabeth Svantesson är skäligt, samtidigt som hon vräker iväg 100 miljarder i månaden – mycket av detta ned i fickorna på företag som ändå går med stora vinster. Det är Moderaternas prioritering i deras budget.

Anf. 86 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Även min fråga till finansministern tar sin utgångspunkt i budgetpropositionens utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. För nästa år,

Prot. 2020/21:41

25 november

Statens budget 2021 –
rambeslutet

2021, föreslås en biståndsram på 52 280 000 000 kronor, som sedan ska växa till 54 910 000 000 och därefter 57 390 000 000 för 2023. Det är nästan lika mycket som vi lägger på utgiftsområde 4, som gäller det samlade rättsväsendet. Det är nästan lika mycket som vi lägger på hela Försvarsmakten, som jämförelse.

Givet det läge vi befinner oss i nu, när vi har en pandemi som har lett till en ekonomisk kris, har vi i utskottet tagit beslut om den ena stödåtgärden efter den andra för att i möjligaste mån rädda svenska jobb och företag. Detta lånar vi till, som jag var inne på i mitt anförande tidigare, och det tycker jag är rätt att vi gör. Vi finansierar dessa stödåtgärder genom en ökad statsskuld.

Det är klart att man någonstans måste sätta sig ned och fundera, prioritera och ställa sig frågan: Hur klokt är det att vi lånar pengar och alltså skuldsätter oss själva för att ge bort dessa pengar till andra länder på andra sidan jordklotet? Vi har alltså en statsskuld och en arbetslöshet som ökar och helt enorma behov på hemmaplan. Så hur klokt är det?

Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Som jag sa till Elisabeth Svantesson har jag svårt att se att det just nu är rätt läge att minska möjligheterna för fattiga länder att bekämpa pandemin och upprätthålla flickors skolgång trots att man befinner sig i en ekonomisk kris och att minska möjligheterna att stödja personer som bor i flyktingläger. Jag ser inte att det är rätt läge att mitt i en ekonomisk kris, när länder kämpar mot pandemin, minska deras möjligheter att göra det.

När vi nu talar om tajmning har jag också en fråga till Oscar Sjöstedt, som även ställts av andra debattörer här i talarstolen: Var det så lyckat att föreslå en höjd restaurangmoms just nu? Det är verkligen en bransch som går på knäna och har det oerhört tufft. Men Oscar Sjöstedt vill höja skatten för den branschen med 14 miljarder. Samtidigt vill han sänka skatten för företag som går bra, som Icahandlarna. De ska få sänkta arbetsgivaravgifter.

Sammantaget får alltså i Oscar Sjöstedts motion företag som går bra sänkt skatt, men en bransch som just nu svettas och har det supertufft får höjd skatt. Varför är det bra, Oscar Sjöstedt?

Anf. 88 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Man måste se vårt budgetalternativ som en helhet. Går den ena saken igenom går allt igenom. Så funkar det med budgeten, en ordning som det för övrigt är bra att vi har.

När det gäller våra samlade stöd till denna bransch, som nu har drabbats av regeringens beslut om alkoholförbud, blir nettot större. De gynnas såklart på totalen av våra samlade åtgärder. Man kan inte plocka ut en del och säga att just den är negativ, när det finns andra positiva delar.

Vi hade ganska nyligen finansministern på besök i utskottet och talade om alla dessa stödåtgärder. Vi kan konstatera att vi ger bort närmare 150 miljarder i skattekronor i bidrag till andra EU-länder och ytterligare lite drygt 50 miljarder till helt andra länder i bistånd. Det är alltså över 200 miljarder som bara försvinner till i princip ingen nytta för de svenska skattebetalarna. Det är nästan lika mycket som vi har satsat på hemmaplan. Jag ställer mig inte bakom den prioriteringen.

Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Låt oss tala om Oscar Sjöstedts prioriteringar. Sverigedemokraterna ville i våras göra av med dubbelt så mycket som regeringen och sätta sprätt på 10 procent av bnp. Då hade det inte funnits pengar för att stötta företag nu, när krisen blir längre än vad många förutspådde i våras. Det var just för att ha pengar kvar vid ett mer utdraget krisförlopp som det var viktigt att hålla emot och inte vräka på med allt på en gång utan se till att det skulle finnas torrt krut nu när det behövs.

Men frågan kvarstår: Varför är det enligt Sverigedemokraterna så väl-tajmat att just nu höja restaurangmomsen för en av de branscher som är allra värst drabbade här och nu? Varför detta är väl-tajmat och rätt politik finns det inget rimligt svar på.

Anf. 90 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Vi har tyvärr massarbetslöshet, och vi har tyvärr aldrig någonsin, såvitt jag vet, haft så många långtidsarbetslösa som i nuläget. Samtidigt kan vi ta del av andra siffror som påverkar förutsättningarna för alla dessa människor. Nästa år kommer nämligen Arbetsförmedlingen inte att ha några kontor i 184 av landets kommuner. I 202 kommuner kommer det inte att finnas en enda arbetsförmedlare. Det kommer enbart att finnas 88 kontor, fördelade på 290 kommuner, med fast bemanning för att bistå de arbetslösa och rusta dem för arbete.

Arbetsförmedlingens anslag för den egna verksamheten är lägre nästa år än det var 2018, då det var 100 000 färre arbetslösa. Likaså är anslaget för arbetsmarknadsutbildningar lägre nästa år än det var 2018, då vi hade 100 000 färre arbetslösa.

Arbetslöshet är förödande för ett samhälle, för samhällsekonomin och för individen. Ändå är det just där som ni sätter in ett knivhugg. Ni drar undan resurser och förutsättningar för arbetslösa i hela landet. Och framför allt kommer det att vara på landsbygden som det blir stora problem, som det blir när marknaden ska styra.

Jag skulle vilja fråga Magdalena Andersson vilka analyser man har gjort av den förda politiken. Är man nöjd med detta nyliberala experiment som Centerpartiet har sett till att få igenom? Och vad tycker finansministern om att nio av tio kommuner anser sig göra det jobb som Arbetsförmedlingen borde göra?

Anf. 91 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att läget är bekymmersamt. Det handlar också om den budget – Moderaternas och Kristdemokraternas servettskiss – som trycktes igenom i riksdagen med hjälp av Sverigedemokraterna. Den skadade Arbetsförmedlingen allvarligt genom väldigt stora besparingar. Vi har sedan dess skjutit till pengar till Arbetsförmedlingen. Arbetsmarknadsministern har också varit tydlig i uppdrag till Arbetsförmedlingen att man måste säkerställa att man finns runt om i hela Sverige.

För mig är det helt uppenbart att det finns ytterligare arbete som vi behöver göra för att fortsätta stärka att alla människor som blir arbetslösa nu också får det stöd som behövs.

Vi har byggt ut den samlade utbildningen i den budget som vi har föreslagit. Det kommer att bli 55 000 nya reguljära utbildningsplatser under nästa år. Det är klart att det kommer att vara till gagn för många, både personer som blivit av med jobbet och personer som också annars skulle riskera att gå in i arbetslöshet, till exempel ungdomar. Det är en viktig åtgärd.

Därutöver går vi också vidare med matchningstjänsterna, som är en del av januariavtalet. Många experter tror att matchningstjänster är något som kan vara effektivt framför allt för ungdomar. Just i ett läge när många ungdomar har blivit arbetslösa kan matchningstjänster vara något som hjälper dem att komma in på arbetsmarknaden.

Däremot delar jag helt Ulla Anderssons oro. Vi behöver fortsätta att utveckla arbetsmarknadspolitiken utifrån den situation som var efter att Moderaternas och Kristdemokraternas budget gick igenom med stöd av Sverigedemokraterna. Det var ju de som stod för den stora nedmonteringen av Arbetsförmedlingen.

Anf. 92 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det är sant att det var en stor nedmontering i den så kallade servettskissen som gick igenom, men ni kan inte fortsätta att gömma er bakom den. Ni har ju ett ansvar för de budgetar som ni lägger fram.

Låt mig citera Johan Eklund, fackligt ombud för ST: ”Nu betalar vi ... privata aktörer för att jobba med dem som ändå får arbete på egen hand.” En arbetsförmedlare hemma hos mig säger: Du, Ulla, nu för tiden får vi utbilda de privata bolagen, för de kan ju inte det jobb de ska göra. Det här känns inte bra.

I 88 kommuner kommer alltså Arbetsförmedlingen att ha fast bemaning. Vi har mindre pengar till arbetsmarknadsutbildningar, och vi har mindre pengar till Arbetsförmedlingens egen verksamhet än när det var 100 000 färre arbetslösa. Vi tar alltså resurser från de människor som behöver dem mest för att komma tillbaka till arbetsmarknaden. De långtidsarbetslösa, som är rekordmånga, skjuts ännu längre tillbaka genom en medveten, nyliberal experimentpolitik. Hur känns det?

Anf. 93 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Utifrån den bottenplatta som lades med servettskissen, som ju Sverigedemokraterna tillsammans med Moderaterna och Kristdemokraterna drev igenom, har vi byggt ut Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken. Det tycker jag är väldigt bra. Vi har stärkt förvaltningsanslaget och de möjligheter som finns till arbetsmarknadsutbildning och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Arbetsmarknadsministern har också varit tydlig i sin styrning gentemot Arbetsförmedlingen att det måste finnas möjlighet till arbetsförmedling i alla kommuner runt om i hela landet. Det är bra politik, även om jag ser utrymme för att göra mer på det området. Det kompletteras också av de stora satsningar som vi gör på reguljär utbildning. Men jag delar Ulla Anderssons uppfattning att det finns mycket mer att göra på det här området.

Anf. 94 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Regeringens och stödpartiernas statsbudget som igen har presenterats här i dag är som bekant omfattande. Jag dristade mig för ett

tag sedan till att likna processen bakom den vid en storhandling på tom mage i grupp utan inköpslista, med målet att fylla en gigantisk kundvagn. Då kom jag också med prognosen att denna inköpsprocess skulle leda till behov av fördyrande kompletteringsköp, och så har ju också blivit fallet. Nästan direkt efteråt visade det sig att januaripartierna hade glömt medel till åklagarna och till Ekobrottsmyndigheten, och jag tror inte att det sista kompletteringsköpet är gjort.

För mig är det också uppenbart att denna process har lett till att olika inköp får lite olika behandling vid själva uppackningen och tillagningen efter inköpen. Det som Liberalerna och Centerpartiet har tvingat ned i kundvagnen får liksom inte samma omsorg av Finansdepartementet och finansministern.

Hur ska man annars förstå att det temporära jobbskatteavdraget för 2021 först ska betalas ut till midsommar 2022? Var detta det bästa man kunde åstadkomma? Då blir det ju ingen synlig drivkraft till arbete och ingen konsumtionsstimulans under hela 2021 med de 5 miljarderna.

Och hur är det med sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga? Vi kristdemokrater har ett annat förslag som vi tror är mycket mer kraftfullt, nämligen att rikta det hela till dem som har blivit arbetslösa under pandemin och ta bort arbetsgivaravgiften för dem. Detta vill vi ska införas med retroaktivitet. Regeringen lägger i stället fram förslaget om sänkt arbetsgivaravgift för unga, men det träder inte i kraft förrän den 1 april, ett halvår efter att budgeten läggs fram. Detta är inget skämt, utan det är den faktiska politiken.

Frågan är: Är finansministern nöjd med det sätt på vilket några av hennes största reformer nu genomförs?

Anf. 95 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag uppskattar Jakob Forssmeds intresse för den interna budgetprocessen i Regeringskansliet och hur vi samarbetar med Centerpartiet och Liberalerna. Det är säkert intressant att reflektera kring detta på det sätt som Jakob Forssmed gör.

Det har varit en bra process. Vi har haft ett väldigt gott samarbete, och jag tycker också att slutprodukten har blivit en produkt som kommer att gagna Sverige och hjälpa till att föra Sverige genom krisen.

De omfattande investeringar vi gör kommer att passa väldigt bra när vi nu också får en tuffare ekonomisk utveckling, och detsamma gäller de pengar vi tillför till kommuner och regioner för att säkerställa verksamhet genom krisen – helt annorlunda än när Kristdemokraterna satt i regeringsställning under finanskrisen, då kommuner och regioner inte ens fick täckning för det skattebortfall de hade. Då fick kommunerna stora ekonomiska problem. Det behöver inte bli så under den här krisen. Vi ger också trygghet till de löntagare som blir av med jobben, och vi har också konsumtionsstimulanser som kommer att kunna stötta den ekonomiska återhämtningen.

Jakob Forssmed kan fortsätta att analysera processen. Det har varit en bra process, men framför allt är det en produkt som är bra för det här landet.

Jag hade gärna sett att Centerpartiets förslag om ingångsavdrag hade varit verkningsfullt här och nu. Det hade passat väldigt bra i den här ekonomiska krisen om det nu inte hade stoppats av Jakob Forssmed och hans partikamrater. Det har många drag av den arbetsgivaravgiftssänkning för ungdomar som vi nu går fram med i stället, men det hade varit mycket bättre om Kristdemokraterna inte hade tryckt så som de gjorde på knappen i våras. Det hade varit bra för Sveriges ungdomar.

Anf. 96 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det förvånar mig inte att finansministern tycker att processen har varit bra. Något annat vore överraskande. Problemet är att det inte bara är era interna processer som vi har intresse för. Vi har även intresse för hur dessa reformer kommer på plats i verkligheten.

Jag förstår att finansministern inte älskar dessa reformer. Hon har motarbetat dem under många år. Hon har dömt ut dem som verkningslösa, inte minst sänkningen av ungdomsarbetsgivaravgiften, som nu blir verklighet.

Men med det sagt: När man ändå ska genomföra dem, varför då inte göra det på allra bästa sätt? Vi vet ju att det är fullt möjligt att genomföra arbetsgivaravgiftssänkningen med retroaktivitet. Det föreslog regeringen så sent som i våras. Det är inte så att beredningen måste vara färdig för att man ska kunna göra det med retroaktivitet. Då skulle dessa reformer kunna få effekt här och nu i stället för i april.

Anf. 97 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Frågan blir lite märklig mot bakgrund av att just Jakob Forssmed här i riksdagens kammare har tryckt på knappen på ett sådant sätt att man har stoppat en liknande reform som hade varit väldigt bra att ha här och nu. Det är ju på grund av Jakob Forssmed som vi lägger fram detta förslag. Hade det inte varit för Jakob Forssmed hade vi redan haft ett ingångsavdrag som hade underlättat för personer som är nya på arbetsmarknaden. Mot den bakgrunden måste jag säga att frågan är något märkligt ställd.

Anf. 98 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Vi lever i en mycket prövande tid. Tankarna finns hos de familjer som har drabbats av sjukdomen men också hos alla de människor som har drabbats av sjukdomens konsekvenser. För många handlar det om arbetslöshet. För många handlar det om oro. Tankarna finns hos de företag som har slitit hårt för att klara av sysselsättning och den egna försörjningen under krisen men också givetvis hos alla de familjer och företagare som känner en stor oro inför framtiden.

Det går tyvärr inte att säga något annat än att det är befogat att känna oro. Coronakrisen är allvarlig för hälsan, ekonomin och hela vårt samhälle. Det ljus och det hopp som går att tända är att vi gemensamt, med all den kraft vi tillsammans kan uppåda, ska se till att framtiden blir bättre och att vi tar oss ur det mörker som nu råder.

Men det är mörkt, inte bara för att det är november utan också för att sjukdomen är allvarlig och för att den Löfven-Tegnell-strategi som Sverige har använt sig av inte har gett några goda resultat.

Här och nu är det självklart att vi behöver tillföra resurser till sjukvården. Vi behöver uppmuntra och stödja de människor som jobbar i omsorgen och som jobbar på våra sjukhus och på våra vårdcentraler så att vi tillsammans, med så lite negativ påverkan som möjligt på vår hälsa, kan ta oss igenom situationen.

Det är lika uppenbart att vi behöver rikta stöd till och stötta de företag som finns. Det behöver bland annat ske genom lättnader, subventioner, krisstöd och paket på paket som vi beslutar om i denna kammare. Moderaterna står bakom varje sådant och har drivit på för att många av dem ska komma på plats och kunna bli verklighet. Men detta är också en utmaning för var och en av oss. Det handlar om att möta sjukdomen och hindra smittspridningen och om att se till att de företag som vi vill ska finnas i morgon också klarar av dagen genom att vi handlar och helt enkelt utnyttjar de tjänster som står till förfogande på den lokala marknaden.

Skattepolitiken, som vi diskuterar nu, är en del. Den är absolut inte alla delar, men den är en viktig del i att stötta samhället genom denna kris. Det handlar om olika typer av lättnader som gör att hushåll och företag bättre kan ta sig igenom den vardag som nu råder.

Men skattepolitiken handlar också om att skapa de långsiktigt goda förutsättningarna. På många sätt kan det kännas lite tomt eller innehållslöst, fru talman, att tala om dem just nu. Mycket fokus, energi och engagemang behöver ju ligga på den akuta situationen. Men en viktig del i en kris är att kunna tända ett ljus av hopp om en bättre morgondag. Skattepolitiken är en viktig del i detta när det gäller att skapa bättre förutsättningar för att fler människor ska ha ett jobb att gå till, för att skapa bättre förutsättningar för ett hållbart klimat och för att skapa bättre förutsättningar för att fler företag ska kunna starta och växa i vårt land, så att vi får de skatteintäkter som behövs för sjukvård, polis och annat som vi ska klara av gemensamt.

Fru talman! Om det i nuläget inom den ekonomiska politiken handlar om att rädda så många jobb som möjligt handlar den långsiktiga utmaningen om att skapa förutsättningar för så många fler arbetstillfällen som möjligt.

Samhället, Sverige, är hårt plågat av brister i integrationen och av en kriminalitet som har blivit mycket grov och som har ätit sig in i vardagen för var och en av oss. Det är nog få av oss som inte längre tänker på risken att bli utsatt för våld eller rån eller på annat sätt känner en oro i vardagen.

Allt det här – integrationsproblematiken och kriminalitetsproblematiken – behöver givetvis adresseras med politik inom de områdena. Det handlar om att få en stramare migrationspolitik på plats. Det handlar om att få fler poliser på plats. Det handlar om att få en skola på plats som klarar av att förmedla det svenska språket och goda kunskaper och om en rad andra åtgärder för att stävja de mycket allvarliga problem som Sverige har.

Men det handlar också om en grundläggande sak i samhället, om ett fundament för att Sverige återigen ska kunna bli ett bra land. Det handlar om att skapa möjlighet till jobb, egen försörjning och framtidstro för de människor som just nu inte känner någon sådan över huvud taget. Det handlar om att politiken kraftfullt håller fast vid arbetslinjen och ställer krav på människor så att vi orkar hoppas och tro på de människor som har tappat tron på sig själva. Bara med jobb och arbetsgemenskap finns det en långsiktig och varaktig möjlighet att pressa tillbaka integrationsproblemet,

utanförskapsproblematik och rekrytering till olika typer av kriminell verksamhet, i värsta fall grovt kriminella gäng.

Skattepolitiken har en stor betydelse för att understödja en arbetslinje och för att understödja att arbetstillfällen kan växa fram och bli fler i Sverige. Det är därför Moderaterna inte bara i skattepolitiken utan i hela den ekonomiska politiken har sitt huvudsakliga fokus på att stärka arbetslinjen och skapa förutsättningar för fler jobb.

I den budget som vi diskuterar i dag tar detta sig främst uttryck genom att vi föreslår ett utbyggt jobbskatteavdrag, så att alla jobb lönar sig med ungefär 500 kronor mer i månaden. Då blir det fler som går till jobbet, fru talman. Då växer fler arbetstillfällen fram. Då blir fler jobb lönsamma, och varje jobb blir mer lönsamt. Det är en rimlig prioritering i en tid då vi behöver värna varje jobb och varje arbetad timme.

Vår nästa viktiga prioritering i budgeten handlar om att skapa förutsättningar för att fler jobb ska kunna växa fram. Det sker givetvis genom att fler människor står till arbetsmarknadens förfogande. Men det sker också genom att det finns bättre möjligheter att investera i företag i Sverige och fler som vill göra det. Därför gör vi en stor satsning på att sänka bolagsskatten, så att Sverige blir ett av de länder som det blir mest attraktivt att investera i.

Det handlar inte om att skapa goda förutsättningar för dem som redan har pengar, utan det handlar också om att skapa förutsättningar så att fler människor kan tjäna pengar genom ett arbete och en lön. Vi måste se till att Sverige återigen blir ett tryggt och attraktivt land att investera i.

Det handlar inte bara om att skapa sammanhållning genom arbetstillfällen, utan det handlar också om att skapa sammanhållning geografiskt och över generationsgränser. Vi ska bygga en känsla av att vi i Sverige åter är *ett* land som tar oss an våra gemensamma problem tillsammans och löser dem och också bygger en bättre framtid tillsammans. Där handlar det också om att den där känslan finns, att det är ett vi. Därför ser vi till att landets pensionärer sammantaget får ungefär 500 kronor mer i månaden att röra sig med. De har byggt landet och förtjänat det. Vi föreslår en skattesänkning för landets pensionärer som är fyra gånger så stor som regeringens och dess stödpartiers.

Vi ser den ökade spricka som finns geografiskt i Sverige. Det har blivit svårare och dyrare att leva utanför storstäderna, och en viktig del i detta handlar om skatten på drivmedel. Därför föreslår vi sänkt skatt på bensin och diesel med 1 krona per liter så att det blir billigare och mer möjligt att leva och vara verksam i hela landet.

Fru talman! För att sammanfatta är vårt budgetalternativ ett förslag för full sysselsättning, för framväxt av fler arbetstillfällen och för ett land som håller ihop genom en tydlig arbetslinje men också ett land som håller ihop geografiskt och över generationsgränser. Därför prioriterar vi en fyra gånger så hög skattesänkning för pensionärer och sänkt skatt på bensin och diesel så att man kan leva och verka i hela landet.

Anf. 99 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! Så var vi inne i skattedebatten mitt under en pågående pandemi. Det är en svår tid vi har bakom oss och även framför oss, och skattepolitiken behöver hjälpa samhället på vägen.

Vi har länge kunnat ta för givet att beskattningsunderlagen i samhället finns där, vilket har präglat samhällsdebatten och skattepolitiken. Men plötsligt glider det oväntade in på scenen i form av en pandemi.

Detta är en tid då det naturligtvis är begripligt att regeringen söker ökade ekonomiska grepp för att rädda ekonomin, men det är generellt sett ett problematiskt angreppssätt att höja skatterna och belasta ett just nu vikande beskattningsunderlag. Kombinationen kan bli högst problematisk för hela samhällsekonomin på sikt, och formeln väntas inte vara långsiktigt hållbar. På många områden planerar regeringen höjda skatter. Vissa av dem kan vara tillfälligt motiverade medan andra är mindre motiverade.

Fru talman! När det gäller beskattningen av arbete försöker regeringen ge stimulans till arbete bland ungdomar genom särskilda skattesänkningar baserat på åldersfrekvens. Detta är sedan tidigare beprövat under olika namn, men alla med samma tvivelaktiga resultat. Åldersbestämda skattesänkningar är generellt sett en tveksam metod även om yrkeserfarenheten av naturliga orsaker är mindre hos unga personer än hos äldre.

Sverigedemokraterna budgeterar i stället för en generell sänkning av den allmänna löneavgiften, vilket träffar hela arbetsmarknaden och väntas ge en betydligt starkare effekt på sysselsättningen än en begränsad åldersbaserad reduktion.

Fru talman! Regeringen aviserar dessutom försämrade skattevillkor för bilförmån. Det är kanske lätt hänt om man ser bilen som en lyxartikel för dem som behöver den i sitt arbete. Förslaget syftar till att förbättra miljön, men för många är bilen helt enkelt en nödvändig förutsättning för att bo och arbeta på olika platser. Dessa personer kommer inte att kunna ställa undan bilen utan behöver fortsätta att köra sin bil i arbetet. Men det blir med en större skattebörd, vilket kan förta lönsamheten i vissa verksamheter, och det minskar även köpkraften och efterfrågan i ekonomin när den redan är försvagad.

Fru talman! När det gäller investeringar och beskattning är det viktigt att det för dessa finns långsiktighet och stabila förutsättningar. Risken är att det annars skapar en osäker signal till investerare, vilket vi inte behöver i dessa tider. Det kan bli lite som man har hanterat skatten på investeringssparkonton och kapitalförsäkringar, där man inte har hållit fast vid långsiktiga skattevillkor utan plötsligt höjt skatten på de populära sparformerna.

Sverigedemokraterna föreslår i stället en permanent sänkning och ett återställande av skatten på sparformerna ISK och kapitalförsäkring. Vi ger i stället hushållen långsiktiga villkor för investeringar i företag, vilket ett sparande i aktier och fonder faktiskt är.

Fru talman! Regeringen aviserar dessutom en höjd skatt på energi, vilket drabbar ekonomin på bred front när det gäller hushållens efterfrågan och företagets kostnader. Bland annat kommer jordbrukare och skogsbrukare, som redan har skattenackdelar i den internationella konkurrensen, att få ytterligare skattehöjningar.

Regeringen slår också hårt mot transporter. Förvisso erbjuder regeringen nu en pausad bnp-indexering av bränsleskatten, den så kallade överindexeringen. Det skulle kunna tyda på en viss insikt, även om den pausas på grund av en ökad reduktionsplikt, vilket höjer grundpriset på bränslet. Men den vanliga KPI-indexeringen av bränslebeskattningen slår fortfarande

de igenom, så sammantaget blir det fortfarande en höjning av bränsleskatten, om än en lite mindre.

Som om inte detta vore nog förstärker man också bonus–malus-systemets straffskattedel och inför fler trängselskatter, vilket slår tydligt mot vanliga bilister. Sverigedemokraterna vill avskaffa bonus–malus-systemet då vi anser att det missgynnar dem som inte har de ekonomiska, familjemässiga eller geografiska förutsättningarna att köpa en ny elbil. Vi ser för övrigt positivt på den ökande andelen elbilar i Sveriges fordonsflotta, men vi anser att den skulle fortgå även utan kraftiga subventioner. Även nyare och renare diesel- och bensindrivna fordon skulle kunna bidra till minskade utsläpp. I stället riskerar nu Sveriges fordonsflotta med fossildrivna fordon att bli äldre och därigenom inte bidra till detta alls.

Vi vill dessutom pausa uttaget av trängselskatter under första halvåret 2021, inte bara för att vi tycker att trängselskatter är en dålig idé utan framför allt för att det i den eskalerande pandemin skulle minska trängseln och smittspridningen i kollektivtrafiken och minska smittoriskerna för dem som inte har något annat alternativ för att ta sig till jobbet.

Hushållen kommer också som grädde på moset att få fler skattechöjningar framöver, nu inte bara på flygresor, elektronik och plastpåsar utan även på kaffemuggar, matlådor, kläder och skor. Sverigedemokraterna menar att detta sammantaget är fel väg att gå. Vi menar dessutom att tidpunkten för införandet av dessa skattepålagor förmodligen inte kunde ha varit sämre. I stället vore det strategiskt bättre att stimulera ekonomin genom bland annat skattesänkningar för hushåll och företag, särskilt i tider då samhällsekonomin och efterfrågan viker.

Att regeringen belastar företag och hushåll med flera skattechöjningar samtidigt som man är villig att lägga stora summor på migration och skicka mångmiljardbelopp i bistånd till i många fall tveksamma och korrupta länder och regeringar är en ekvation som jag tror att många med mig har svårt att förstå.

Anf. 100 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Jag roade mig med att titta på förra årets anföranden i skatterundan under den stora budgetdebatten, där vi debatterar skattefrågor. Då nämnde jag den tekniska utvecklingen och med vilken hast den framskridit, med start från några generationer bakåt, från min släkt. Jag konstaterade att varje generation befinner sig mitt i en era av förändring och teknisk utveckling och att det med snabb förändring också följer ökade krav på förmåga att anpassa sig.

Aldrig kunde jag väl ana då att vår förmåga att anpassa oss skulle testas några månader efter detta på ett sätt som aldrig tidigare skett. Den tekniska utvecklingen har i mångt och mycket tagit oss igenom pandemin. Vi jobbar hemifrån som aldrig förr. Men jag vill i detta sammanhang passa på att säga att de yrkesgrupper som inte kan stanna hemma är de som räddat oss, bokstavligen, under denna pandemi. Det är personal inom offentlig sektor och inte minst personal inom vård och omsorg. Jag känner värme och ödmjukhet inför det arbete som ni gör.

Fru talman! Alla förutsägelser om den kommande ekonomiska utvecklingen är i dagsläget, precis som de varit sedan i våras, mycket osäkra. Pandemin och de åtgärder som vidtas mot den har skapat en nedgång i ekonomin, vars dimensioner inte kan beskrivas som annat än historiska.

Samtidigt som det för vissa branscher och företag går rätt så bra är det för andra närmast nattsvart.

I dessa tider är det både svårt och utmanande att planera en statsbudget. Vilken buffert måste vi ha för att hantera akuta åtgärder? På vilket sätt genomför vi reformer för att säkra återuppbyggnaden av Sverige och ekonomin, det vill säga hur får vi hjulen att rulla för våra företag igen?

Centerpartiet menar att vi behöver ha en beredskap på både kort och lång sikt. Därför är det bra att Centerpartiet nu är med och lägger fram en statsbudget där vi sänker skatterna med över 25 miljarder kronor för medborgare och företag. Inkomstskatterna sänks med 13 miljarder kronor. Det blir mer pengar kvar i plånboken för låg- och medelinkomsttagare för att ta sig igenom denna pandemi.

Fru talman! Parallellt med hanteringen av de ekonomiska konsekvenserna av pandemin är det avgörande för svensk konkurrenskraft på lång sikt att vi kan fokusera på att stärka förutsättningarna för företagande och jobb genom sänkt inkomstskatt, sänkta arbetsgivaravgifter och sänkt skatt för företag som investerar. Jag kommer att fokusera något mer på en del av dessa reformer.

Kostnaden för att anställa måste bli lägre. Under den pågående pandemin har det skett en tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifterna. Det är glädjande att konstatera att vi nu är fler igen i denna kammare som ser behovet och vikten av att sänka arbetsgivaravgifter. Det har bland annat lett till förslag om att ett företags första anställda ska få större nedsättning av arbetsgivaravgifter än hittills.

Pandemin har slagit hårt mot branscher där många unga hittills har fått sitt första jobb, nämligen restaurang- och besöksnäringen. I dessa branscher jobbar också en större andel kvinnor. I budgeten för nästa år sänks arbetsgivaravgifterna för unga med 7 ½ miljard kronor.

Fru talman! Det måste vara möjligt att leva och bo i hela landet. Nu sänks skatten för boende i glesbygd. Människor på landsbygden betalar alldeles för hög skatt i jämförelse med människor i andra delar av Sverige. Det är ett inbyggt strukturellt problem efter många års centraliseringspolitik. Trots det får människor på landsbygden ofta sämre offentlig service och sämre sjukvård. Det är en orättvisa som vi inte kan acceptera. För Centerpartiet är detta ett viktigt första steg bland flera för att utjämna skatte- klyftan mellan stad och land.

Nästa år införs ett skatteavdrag på investeringar samtidigt som bolags- skatten sänks med 5 miljarder kronor genom ändringar i reglerna för ränte- avdrag, delvis för att justera tidigare felaktiga skatteuttag. Därtill föränd- ras avdraget för forskning och utveckling, och expertskatten sänks. Detta tillsammans med sänkta kostnader för små och medelstora företag är bra exempel på hur vi parallellt med hanteringen av den pågående krisen be- höver göra offensiva förändringar som stärker företagets konkurrenskraft.

Fru talman! Slutligen är det för mig som centerpartist glädjande att vi kan fortsätta utveckla och utvidga rutavdraget. Det var bland annat Cen- terpartiets riksdagsledamot Annika Qarlsson som från början var med och drev förslaget om ett rutavdrag här i riksdagen. Sedan det infördes 2007 har Centerpartiet drivit på för att fortsätta utveckla det på olika sätt. Antalet och olika former av välfärdstjänster är mycket större i andra länder. Vi menar att antalet välfärdstjänster måste öka även i Sverige. Där finns det många nya jobb att hämta. Nu höjs taket för rutavdraget från 50 000 kronor

till 75 000 kronor per person år 2021. Samtidigt utvidgas rutavdraget till att gälla nya tjänster, exempelvis vissa tvätteritjänster, möblering och enkellare tillsyn av en bostad.

Anf. 101 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Företagare runt om i landet är oroade, och vissa är förtvivlade, över den situation som råder med kris och lågkonjunktur till följd av pandemin och i viss mån en misslyckad Löfven–Tegnell-modell för att hantera de problem som Sverige har. Men de är också oroade och förtvivlade över att de ser en återgång till en skattepolitik som rådde i Sverige när Sverige gick som sämst, åtminstone i modern tid. Detta är, fru talman, Centerpartiet högst medskyldiga till.

Det som jag vill fråga Helena Vilhelmsson om är hur hon ser på utvecklingen i skattesystemet, som med sådan precision slår mot små företag runt om i Sverige som kämpar för sin överlevnad. Det handlar om plastpåskatt, särskild skatt på kläder, särskild skatt på skor, särskild skatt på takeawaykaffe och särskild skatt på hämtmat. Det ska alltså införas en rad olika punktskatter som kommer att drabba hushåll och familjer runt om i hela Sverige. Det kommer alldeles särskilt hårt att drabba små företag som försöker kämpa för att finnas kvar ute i landsbygden för att tillgängliggöra service för människor som bor utanför storstäderna. Det är företag som har det allra tuffast att konkurrera med näthandel och moderna postorderföretag. Där har Helena Vilhelmsson och regeringen öppnat upp för punktskatt efter punktskatt som slår mot företag och butiker som vill finnas kvar utanför storstäderna och som kämpar med ett litet kundunderlag och små marginaler. Där har Centerpartiet redan infört en rad olika skatter, till exempel punktskatter vid köp av en brödrost, en dator eller en kyl. Det ska införas ännu fler sådana skatter på kläder och skor.

Helena Vilhelmsson! Hur kan detta underlätta för handlare att vara kvar runt om i hela landet?

Anf. 102 HELENA VILHELMSSON (C) replik:

Fru talman! Jag tackar Niklas Wykman för detta. Jag delar hans oro över vart utvecklingen är på väg.

Niklas Wykman nämner många olika saker. Det som han inte nämner är de lättnader som faktiskt har införts för företag. Det är lättnader som har införts under pandemin och konstanta lättnader i fråga om beskattning som ingår i denna budget.

Plastpåskatten är mest en skatt för konsumenter. Jag är lite tveksam till den massiva kritiken från Moderaterna mot just plastpåskatten. Om det är någon skatt som ändå har ändrat konsumenternas beteende, vilket delvis är tanken med skatter, är det plastpåskatten.

Niklas Wykman nämnde kemikalieskatten, vilken ska utvärderas. Han nämnde textilskatten, skatten på kläder och skor. Där finns det inte någon färdig proposition än. Frågan har varit ute på remiss. Det finns företag, bland annat i skobranschen, som har lämnat remissynpunkter som vi naturligtvis ska ta hänsyn till. Men de instämmer faktiskt till viss del i att det faktiskt behövs ett sådant styrmedel. Om det är någonting som kan gynna svensk produktion av till exempel kläder, textilier och ull är det att det blir lönsammare att köpa svenska kläder och inte sådana som innehåller kemikalier.

Anf. 103 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Det är svårt för människor som bor på landsbygden och som vill ha kvar de företag och den handel som finns utanför storstäderna att förstå varför Centerpartiet tycker att det är bra med en skatt som gör det dyrare att köpa ett kylskåp eller en brödrost och som gör det 7 kronor dyrare att köpa en påse i butiken när man har varit och handlat. Varför tycker Centerpartiet att det är bra att en kopp kaffe som man köper ska beläggas med 5 kronor i skatt, att en takeawaylunch ska beskattas med 7 kronor eller att det ska införas en skatt på kläder och skor?

Det är mycket svårt för de handlare som finns runt om i landet att förstå vad det är som är företagsvänligt med denna typ av politik.

Ändå är detta inte Centerpartiets största angrepp på landsbygden. I den här budgeten säger Centern nej till Moderaternas förslag att sänka skatten på bensin och diesel med 1 krona litern. Centerpartiet driver igenom höjningar i bonus–malus-systemet som gör att exempelvis en hantverkare ute på landsbygden som behöver köpa en ny pickup till sitt rörmokeri ska betala ytterligare 5 000 kronor i skatt varje år. Hur kan det vara bra för arbetet med att hela Sverige ska leva, Helena Vilhelmsson?

I den budget som Helena Vilhelmsson står bakom försämrar man för den som har tjänstebil. Hur kan det vara bra för de personer som har jobb och ska sälja saker runt om i hela landet att det blir 600–800 kronor dyrare i månaden att ha bil? Hur kan det vara bra för landsbygden att attackera bilen, Helena Vilhelmsson? Hur kan det vara bra för arbetet med att hela Sverige ska leva när ni säger nej till 1 kronas sänkt skatt på bensin och diesel, Helena Vilhelmsson? Hur kan det vara bra för arbetet med att hela Sverige ska leva när man gör det dyrare att ha bil för alla de familjer runt om i vårt land som är beroende av bilen för att kunna transportera sig, Helena Vilhelmsson?

Anf. 104 HELENA VILHELMSSON (C) replik:

Fru talman! Hur kan det ur ett landsbygdsperspektiv och ur ett miljöperspektiv vara försvarbart att generellt sänka miljöskatten på bränsle när cirka 49 procent av antalet körda mil utförs i de tre storstäderna och deras närhet, Niklas Wykman? Hur kan det inte vara bättre att se till att träffsäkra skattelättnader når dem vi talar om i det här replikskiftet, nämligen boende på landsbygden? Avdraget för boende i glesbygd är nog trots allt det mest träffsäkra vi har sett när det gäller skattelättnader hittills. Hur kan du försvara en skattesänkning på bränsle som inte i första hand gynnar landsbygdsbor, Niklas Wykman?

Anf. 105 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Det är mycket vi är oeniga om – det har vi hört här i debatten – men en sak tycker jag att vi borde kunna enas om i Sveriges riksdag, och det är att inget barn i Sverige ska gå hungrigt. Inget barn ska behöva gå till sängs hungrigt eller oroas sig över morgondagen.

Man hade ju önskat att regeringen skulle ha något slags insikt om att det alltid är de redan utsatta, de mest sårbara, som drabbas värst när krisen kommer. För barnfamiljer med försörjningsstöd handlar det om en ekonomi som ansträngts ännu hårdare och långt över det möjliga. Vi ser föräldrar och familjer som under året har slitit hårt för att deras barn ska få

mat på bordet och som fått vända på varenda krona för att ekonomin på något sätt ska gå ihop.

Vi har samtidigt en akut bostadskris, och människor har fortsatt blivit bostadslösa – mitt under krisen. Det handlar om barn som snabbt fått packa en väska och lämna sin trygghet. De har fått följa med föräldrarna till närmaste socialkontor för att försöka få tak över huvudet, med ovisshet och ingen aning om hur långt det blir till skolan eller ens hur morgondagen ser ut. Så ser de sociala och ekonomiska klyftorna ut i Sverige: Medan vanligt folk blivit arbetslösa och fått välja mellan att kunna äta eller betala hyran har vi miljonärer som blivit miljardärer under en global kris. Vi har alltså de som lever på överflöd av kapital, och så har vi de som lever på marginalen.

Att den här regeringen, med Socialdemokraterna i spetsen, prioriterar de rika i stället för att ta tag i de växande klyftorna är ingenting nytt. Redan innan krisen, i förra årets budget, valde regeringen att lägga miljardbelopp på olika avdrag och skattesänkningar för de rikaste, och på den linjen tycks de fortsätta. Det är en välbekant och skadlig linje som efter decennier av skattesänkningar, nedskärningar i välfärden, privatiseringar, marknadsliberala lekstugor och utförsäljningar av våra hem har gett oss ökade klassklyftor, en välfärd på svältkost och ett samhälle som inte är nog rustat att hantera kriser. Är det något det här året har visat oss är det hur skört livet är och hur viktigt ett robust och förberett samhälle är, men trots det fortsätter regeringen på samma nyliberala linje i stället för att säkra välfärdens långsiktiga finansiering eller ta tag i de växande klyftorna.

Vi har hört regeringen och stödpartierna i debatten i dag. Vi har hört den mest storslagna retorik, men tyvärr stämmer den inte överens med hur verkligheten ser ut. Vi befinner oss nämligen i en djup samhällskris där våra grannar förlorar jobbet, inte klarar av att betala hyran och möter ännu en nedskärning i området. Det är en kris där de mest sårbara och sköra återigen lämnas på efterkälken, där sjuka utförsäkras och allt fler inte kan leva på sin ersättning eller inkomst. Det är de som får betala priset för den här politiken.

Fru talman! När regeringen prioriterar de rika framför att ta tag i de växande klyftorna väljer Vänsterpartiet en annan väg. Vi presenterar omfattande och nödvändiga satsningar på välfärden och ett reformerat skattesystem i syfte att öka jämlikheten. Vi vill omfördela och utjämna de ekonomiska klyftorna; det är det viktigaste uppdraget vi kan utföra här i riksdagen. Det är så vi bygger ett starkare samhälle som klarar av att ta hand om de mest utsatta och sårbara – oavsett om det är kris eller inte.

Därför föreslår vi en ökad beskattning av dem med allra högst inkomster, på kapital och förmögenheter, och vi lägger om den ekonomiska politiken så att de rikaste får betala mer och subventioneras mindre. Vi måste nämligen bygga ut och rusta upp välfärden tillsammans. Vi måste höja närvaron av personal inom sjukvård och äldreomsorg samt på vårdcentraler.

Det är också dags att välfärdsarbetarna får de villkor de förtjänar. För vad är ett välfärdsland utan personal inom välfärden? Och vad är ens välfärd om inte rätten till vård, utbildning och tryggt arbete med anständiga villkor? Jag tror knappast att det är miljardärerna, vd:ar eller rika aktieägare som kommer att rädda oss ur krisen, utan faktum är att det är välfärdsarbetare. Det är vårdpersonalen, busschaufförer och alla andra som

varje dag kämpar och ställer upp för att bära upp det här samhället. Det är alla dem det handlar om – de som står i frontlinjen mot coronaviruset. Det är där riktiga satsningar borde göras, och det är där arbetsvillkoren måste stärkas.

Kostnaden kan kapitalägarna och rikisarna gott stå för, för det är just de som sitter på mycket kapital och förmögenheter som i decennier har fått stå i rampljuset för politiska beslut och den förda ekonomiska politiken. De har fått slopade eller minskade skatter på förmögenheter, arv, fastigheter, kapitalinkomster samt det ena jobbskatteavdraget efter det andra – och ännu fler bidrag. Jag skulle ändå säga att Sverige är ett skatteparadis för deras del.

Samtidigt har fackförbund och löntagare konsekvent försvagats på en alltmer liberaliserad arbetsmarknad, och trygghetssystemen har urholkats. Sammantaget har allt detta bidragit till ökade klassklyftor. I decennier har sänkta skatter för de rikaste motiverats med att det skulle skapa jobb, men det enda vi har fått är just nedskärningar i vård, skola och omsorg och en ekonomisk elit som drar ifrån snabbare än någonsin förr och lämnar samhället bakom sig.

Fru talman! Det är dags att de rika börjar bidra. Det är dags att vi som samhälle ser efter varandra och stärker våra trygghetssystem och socialförsäkringar, att vi agerar solidariskt och att vi hjälper den som står längst ned på trappstegen. Hur kan man se fler anledningar att prioritera de redan rika när människor fryser under broarna och i en global pandemi hamnar i ännu mer utsatta och sårbara situationer?

För oss i Vänsterpartiet är målsättningen att öka jämlikheten i samhället. För oss är det självklart att satsa på den generella välfärden, minska de ekonomiska klyftorna och prioritera de ekonomiskt utsatta. Det är det viktigaste uppdraget vi kan utföra här i riksdagen. För det krävs en kraftfull fördelningspolitik som är riktad mot de grupper som har de största behoven.

Anf. 106 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! För en liten stund sedan debatterade finansutskottets ledamöter här i kammaren – en debatt som handlade om vad staten borde prioritera och inte, vilka utgifter som borde bli större och vilka utgifter som borde bli mindre. Låt oss inte glömma att det aldrig hade varit möjligt att ha den debatten om det inte vore för alla skattebetalare runt om i Sverige.

Det är dessa skattebetalare som pengarna tillhör. Det innebär att vi politiker måste vara varsamma med hur pengarna används och prioritera rätt saker, men det innebär också att sänkta skatter är ett mål i sig. Det är ett mål att människor får behålla så mycket som möjligt av de pengar som de själva tjänat ihop. Det är att ett mål att företagare får lägga så mycket som möjligt av sina pengar på att utveckla företaget och anställa fler.

Sänkta skatter ökar också tillväxten. Det skapar fler jobb, och skattesänkningar som stimulerar till fler arbetade timmar leder också till att kommunernas ekonomi stärks långsiktigt. Det som är mest betydelsefullt för att kommuner och landsting ska kunna upprätthålla och utveckla välfärden är skatteunderlagets utveckling. Att antalet arbetade timmar ökar är därför helt avgörande för välfärden.

Prot. 2020/21:41
25 november

*Statens budget 2021 –
rambeslutet*

Under Kristdemokraternas och Alliansens tid vid regeringsmakten stärktes välfärden. Det syns bland annat på hur skattekraften, det vill säga skatteunderlaget per invånare, utvecklades under den här tiden. Under dessa åtta år växte skattekraften från 162 600 kronor till 185 800 kronor, räknat i 2014 års fasta priser. Den ekonomiska politik och välfärdspolitik som fördes med Kristdemokraterna och Alliansen i regeringsställning innebar att resurserna till skola, sjukvård och omsorg ökade med över 100 miljarder kronor i fasta priser. Att öka tillväxten genom sänkta skatter och förbättrade förutsättningar för företag lönar sig för oss alla.

Fru talman! Vårt samhälle står nu inför stora utmaningar. På grund av den pågående pandemin har problemen vi hade i vården och på arbetsmarknaden fördjupats. Köerna förlängs, och arbetslösheten ökar.

För att möta detta har regeringen lanserat ett återstartspaket med gröna investeringar, resurstillskott till välfärden och trygghet i omställning. En del av dessa satsningar är utan tvekan både bra och nödvändiga, men något saknas. Det märkliga är att en del av det som saknas inte saknas i den politik som bedrivs utan i kommunikationen. Oftast är det ju så att kommunikationen låter bättre än vad politiken är, men här är det faktiskt tvärtom. Regeringen gör nämligen skattesänkningar, och även om jag har synpunkter på hur de är utformade välkomnar jag att de åtminstone finns med i budgeten. Men det är nästan som att finansministern skäms över den politik hon bedriver när hon utesluter dessa delar ur sin kommunikation.

Fru talman! Jag inledde mitt anförande med att konstatera att skattesänkningar är ett mål i sig. Det är dock självklart också så att skatter är nödvändiga i ett samhälle, åtminstone i det samhälle vi vill ha. Skatter finansierar vården och äldreomsorgen. Skatter finansierar försvaret. Skatter finansierar skolan. Skatter finansierar rättssystemet. Detta är bara några saker som kan nämnas.

Det gör att vi behöver fundera på vilka skatter som är viktigast att sänka. För oss kristdemokrater är utgångspunkten att systemet ska gynna sådant som är gott i samhället, som arbete och företagande, sparande, gemenskap och givande. Det är också mot detta som vi kristdemokrater riktar våra skattesänkningar. Den som arbetar eller har arbetat får med vårt budgetförslag en skattesänkning. Vi höjer brytpunkten för statlig skatt. Vi sänker skatterna för föreningar. Vi höjer gåvoskatteavdraget.

För den som har en genomsnittlig inkomst sänks skatten med 200 kronor i månaden. Detta ökar drivkrafterna att arbeta, och det kommer att vara oerhört viktigt när Sverige ska resa sig ur den ekonomiska kris som pandemin lett till.

Den höjda brytpunkten för statlig skatt gör det mer lönsamt att vidareutbilda sig, till exempel till specialistsjuksköterska. Den gör det mer lönsamt att bli chef inom äldreomsorgen. Färre ska betala statlig skatt, och de som gör det ska betala mindre. Marginaleffekterna i skattesystemet måste minska.

Fru talman! Föreningslivet bidrar med mycket som är gott i vårt samhälle. Här lär vi oss att lyssna på andra. Här lär vi oss att kompromissa. Vi lär oss om medmänsklighet. Vi lär oss om grunderna i demokratin. Kristdemokraterna vill förenkla för föreningslivet, inte minst genom sänkta skatter. Genom sänkta skatter ges föreningar möjlighet att fokusera mer av sin tid och energi på kärnverksamheten, och det vinner vi alla på.

Därför tar vi bland annat bort reklamskatten för ideella föreningar. Under 2019 betalade ideella föreningar ungefär 60 miljoner kronor i reklamskatt. Detta är pengar som skulle kunnat användas till att utveckla och stärka föreningsverksamheten i stället för att försvinna i skatt.

Givetvis, fru talman, utökar vi också skattereduktionen för gåvor. Gåvoskatteavdraget, som det ofta kallas, innebär att den som skänker pengar till godkända organisationer som arbetar inom det sociala området eller med forskning får en skattereduktion med upp till 1 500 kronor årligen. Detta behöver utvecklas. Vi kristdemokrater vill dubbla gåvoskatteavdraget, och vi vill också göra det möjligt för fler typer av organisationer att inkluderas i systemet.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag säga att vår skattepolitik utgår från människors rätt att behålla så mycket som möjligt av de pengar de själva tjänat ihop, samtidigt som vi på ett effektivt sätt stärker incitamenten att arbeta och därmed säkrar skatteintäkter till den gemensamma välfärden. Vi vet att människor behöver varandra och blir starkare tillsammans. Därför prioriterar vi också skattesänkningar som underlättar för mer gemenskap i samhället.

Anf. 107 JÖRGEN HELLMAN (S):

Fru talman! Kultur, rättsväsen, allmänna bidrag till kommunerna, studiestöd och arbetsmarknad är några av de 27 utgiftsområden som vi i dag beslutar om och som kommer att få en budget på över 1 158 miljarder kronor nästa år. Det är en hisnande summa.

Det ska finansieras av skatter och avgifter. Självklart kommer jag att fokusera på skatter, men vi ska inte glömma vad detta finansierar. Det finansierar en historiskt stor satsning på välfärden, på grön teknik, på arbetsmarknads- och näringspolitik samt på rättsväsen och försvar.

Men, fru talman, vi måste ha med oss några saker i debatten. Den pågående pandemin är mycket allvarlig. Alla talare har tagit upp den allvarliga situationen i vårt land. Den pågående pandemin påverkar verkligen medborgarna, samhället och föreningslivet.

Vi måste dock ha med oss att vi tack vare Sveriges starka offentliga finanser kunnat genomföra ett historiskt krispaket under 2020. Vi har också de ekonomiska muskler som krävs för att göra den historiska reformbudget som ska beslutas om i dag. Det är nu vi ska genomföra en kraftfull återstart av svensk ekonomi med satsningar på häpnadsväckande 105 miljarder kronor.

Den styrka vi har skapat genom sjunkande statsskuld och ordning i finanserna behövs nu. Socialdemokraterna är trygghetspartiet som värnar om ordning och reda i statsfinanserna. Det har vi alltid gjort; det är så vi har fått stabilitet i vårt land.

Vi är väl rustade för framtiden jämfört med många andra EU-länder med svag välfärd och ihålig beskattning. Den svenska statsskulden är bara hälften så stor som den genomsnittliga skulden i euroländerna. Många finansministrar är nog avundsjuka på Magdalena Andersson, som har bättre förutsättningar att hantera covid-19:s ekonomiska och sociala effekter.

En annan sak som vi måste ha med oss i debatten är att vi har ett gammalt skattesystem. Det är över 30 år nu. Vi var inte med i EU när vi beslutade om det tidigare skattesystemet, och vi är mer en del av den globalise-

rade världen och mer integrerade i Europa än när skattereformen beslutades.

Vi kan alla konstatera att en översyn av skattesystemet har försejats beroende på covid-19. Jag hoppas nu att en översyn av skattesystemet startas.

En annan sak som vi måste ha med oss är att vi får vissa skatteförutsättningar av EU. Det är olika direktiv som beslutas på skatteområdet, och globala organ som OECD kräver mycket svensk aktivitet. Men vi socialdemokrater välkomnar arbetet i OECD och EU för att motverka bland annat skattefusk och skatteundandragande.

Som någon av de tidigare talarna sa finns det i budgeten skatteförändringar på ungefär 30 miljarder.

Fru talman! Beslutet i dag är det sista beslutet som innebär att den tidigare, borgerliga regeringens straffskatt på ålderspensionärer försvinner. Det blir ingen skillnad i skatt på arbete och ålderspension från 2023, och vi fattar beslutet i dag. Förutom att vi nu tar det sista beslutet om straffskatten på pensionärerna är skatteförändringarna i budgeten ganska stora. Jag ska ta några axplock.

Den så kallade uppskovsräntan för uppskjuten skatt på vinst vid bostadsförsäljning tas bort nästa år. Både befintliga och nya uppskov omfattas.

Sänkt skatt på förvärvsinkomst inkluderar även a-kassa och sjukförsäkring. Det är en del av den gröna skatteväxlingen, som kostar 8,5 miljarder i budgeten. Det blir en tillfällig skattereduktion på arbetsinkomster till följd av pandemin. Skattereduktionen ska rikta sig till personer med låga inkomster och vara helt utfasad vid arbetsinkomster som uppgår till högst 50 000 kronor. Dessa två skatteförändringar har de som har vanliga löner nytta av.

Vi kommer också, som någon tidigare talare sagt, att tillfälligt sänka arbetsgivaravgiften för 19–23-åringar. Den sänks för att motverka pandemins negativa följder och för ungas möjligheter på arbetsmarknaden. Det införs också en utvidgning av nedsättning av arbetsgivaravgifter vid anställning från en till två anställda.

En bra satsning i budgeten är också skattereduktionen på investeringar samt ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för forskning och utveckling. Utökad befrielse från energiskatt för egenproducerad el och kortare karenstid vid avställning av husbilar finns också med i budgeten.

Fru talman! Finanssektorn kommer att bidra med en ökad skatt på 5 miljarder 2022 och med 1 miljard ytterligare 2023, detta med hänsyn till samhällskostnader som kan uppkomma i händelse av en finanskris. Vi ska komma ihåg att finanssektorn gjorde stora vinster på den förändrade bolagsskatten som infördes och på det nya företagsskattesystemet.

Fru talman! Pausad bnp-indexering av drivmedel är några enstaka ord men en väldigt hög kostnad i budgeten. Det kommer att kosta 940 miljoner enligt prognosen, så våra beslut påverkar verkligen storheterna i budgeten.

Det är inte bara skattehöjningar och -sänkningar i budgeten. Vi har också skapat nya system. Ett exempel är att det införs en skattereduktion, ett grönt avdrag, för privatpersoner som installerar grön teknik.

Detta, fru talman, var ett axplock av de förändringar som finns med i budgeten.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet om statens budget. Det är ett historiskt beslut med 105 miljarder i satsningar och en återstart av ekonomin.

Jag vill också tacka Centerpartiet, Miljöpartiet och Liberalerna för ett gott samarbete när det gäller budgetpropositionen för 2021. Som ordförande i skatteutskottet gläds jag åt budgeten på utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution, som får hela 12,4 miljarder. Men det ska vi ju debattera nästa vecka när detta utgiftsområde ska beslutas om.

Anf. 108 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Jörgen Hellman! Som oppositionspolitiker skulle jag vilja säga att regeringen har varit lat, men regeringen har inte varit lat. Den har ju fullkomligt sprutat ur sig skatteförslag. Det finns väldigt många skatteförslag i den här budgeten. Det har dessutom aviserats många andra skatteförslag – hotats eller lovats beroende på hur man ser på det.

Problemet, Jörgen Hellman, är inte att det är många skatteförslag, utan problemet är väl huruvida skatteförslagen leder till något bra eller dåligt.

Moderaternas budget är väldigt tydlig. Vi sänker skatten på jobb med tonvikt på låga och medelhöga inkomster, så att vi kan bryta utanförskap och se till att fler människor kommer i arbete. Vi sänker bolagsskatten, så att det blir möjligt med fler investeringar och fler jobb, alltså ett tydligt jobbfokus. Vi sänker skatten på pensioner och vi sänker skatten på drivmedel, så att vi håller ihop Sverige geografiskt och över generationer.

Mina frågor till Jörgen Hellman är: På vilket sätt anser Jörgen Hellman att den samlade massan av alla skatteförslag som återfinns i den budget som Jörgen Hellman står bakom är bra för Sverige? På vilket sätt anser Jörgen Hellman att den samlade massan av alla dessa skatteförslag underlättar för jobb och företag?

Fru talman! Har Jörgen Hellman en siffra på hur många fler jobb som skapas av de här skatteförslagen?

Anf. 109 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Först vill jag säga att de här replikskiftena verkligen påverkar samhällsdebatten. Vi hade ett replikskifte för ett år sedan om Moderaternas budgetalternativ, som innehöll minskade löner och hyreshöjningar med 50 procent. Det var ingen realistisk budget att jämföra med. Detta har ni tagit bort i detta budgetalternativ, så nu kan man jämföra politiken. Det är väldigt positivt.

När det gäller Niklas Wykmans frågor pågår det en förändring i världen. Vi behöver förbättra klimatet. Med den gröna omställningen växlar vi så att det blir dyrare med vissa produkter och man får lägre skatt på lön, till exempel i områden som inte är så tätbefolkade. Det är klart att vi skapar en del incitament för att till exempel övergå till grön teknik genom att göra det dyrare att producera sådant som lortar ned och billigare att producera sådant som inte lortar ned. Incitamentet att folk får något mer pengar i plånboken är en bra drivkraft för att skapa jobb och företagande. Men grunden för vår politik beskrev Magdalena Andersson ganska målande – att om vi ska skapa fler företag och mer tillväxt måste vi utbilda befolkningen mer. Då har de 140 000 fler utbildningsplatserna stor betydelse för

kommande jobb. De måste ju finansieras med någonting, och de finansieras med skatter.

Anf. 110 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Det gläder mig att Jörgen Hellman säger att det är bra för jobb och företagande när människor får behålla mer i plånboken. Det är ett bra klagörande från socialdemokratin efter att arbetsmarknadsministern så sent som i förrgår kallade en skattesänkning för människor som jobbar och pensionärer för en käftsmäll. Den typen av språkbruk passar inte när människor får behålla mer av de pengar som de själva har arbetat ihop.

Jörgen Hellman redogör för alla de skatteförändringar som finns, men Jörgen Hellman kan inte redogöra för vilka samhällsekonomiska effekter de har. Det, fru talman, är alltså en konsekvens av att man har en januariöverenskommelse som bygger på att jämka olika partipolitiska önskelistor i stället för att se till Sveriges bästa och lösa Sveriges problem.

Troligtvis har alla dessa skatteförändringar antingen små positiva eller negativa, svårt att säga, effekter på den samlade ekonomin. Det är väldigt mycket mer regler, krångel, specialregler och subventioner för olika grupper, men det ger mycket liten effekt på de samhällsproblem Sverige har med låg tillväxt, hög arbetslöshet, kriminalitet och otrygghet. Det är partipolitiska önskelistor som har jämkats ihop. Ingen har ställt sig frågan: Är detta bra för Sverige?

Är det ändå inte möjligt, Jörgen Hellman, att få ett erkännande för att Moderaterna nu föreslår en fyra gånger större skattesänkning för landets pensionärer än regeringen? Med Moderaternas förslag kommer en pensionär sammantaget att få 500 kronor mer i plånboken nästa år. Varför säger ni nej till vår skattesänkning för Sveriges pensionärer?

Anf. 111 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Det är ganska magstarkt av Moderaterna att ta upp den tråden eftersom de införde den straffskatt för pensionärer som vi nu mödosamt lyckas fasa ut efter fyra fem år. Det sista beslutet tas i dag.

Jag är mer bekymrad över Moderaternas politik när det gäller till exempel en arbetslös industribagare. Om han tjänade 30 000 förlorar han med ert förslag 1 900 spänn i a-kassa första månaden, inklusive att ni inte ställer upp på vår skattereduktion. De kommande två tre månaderna förlorar han 2 600 kronor. Ni har liksom plockat ut en grupp som verkligen drabbas av er politik, vilket är synd.

Förrföra gången vi stod här föreslog ni 26 miljarder i minskade skatter. Året efter var det 32 miljarder, och nu har ni maxat det med 37 miljarder. Långsiktigt ska ju dessa skattesänkningar finansieras, och jag tror inte att Niklas Wykmans beskrivning av hur ni ser på jobbskatteavdrag kontra pensionärernas skatter i era kalkyler kommer att hålla. Ni har ju inte tagit med hyreshöjningar och löner. Det blir nog mer sifferbingo än budgetalternativ. Detta återstår dock att se.

Anf. 112 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! De växande klyftorna är ett av de största hoten just nu och ett av våra största samhällsproblem, men det är inget som denna regering direkt bemöter.

Jörgen Hellman refererade i det förra replikskiftet mycket till förra årets budget, till Moderaterna och så vidare. Jag ska därför slå in på det spåret.

I förra årets budget, innan coronakrisen, frågade jag Socialdemokraterna om välfärdsarbetarna. Det var också då Socialdemokraterna prioriterade historiska skattesänkningar för de rika, precis som de gör nu när den ekonomiska situationen för kommunerna är som svårast och under krisen ansträngts ännu mer.

Tillskotten regeringen ger är givetvis välkomna. Men kommunerna kan inte rusta upp sig på längre sikt, och vi möter och kommer att möta nedskärningar i välfärden. Man kommer att skära ned på personalstyrka och inte ha möjlighet att anställa för att det är osäkert. Färre ska göra samma jobb inom välfärden samtidigt som behoven ökar och fler utförsäkras under den globala pandemin.

Hur ska välfärdsarbetarna klara sig, Jörgen Hellman?

Anf. 113 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Vi delar nog mycket av analysen av problemen i samhället, och vi samverkade ju om budgeten förra mandatperioden.

I denna budget har regeringen tillfört ungefär tre gånger så mycket pengar som kommunerna kommer att förlora i inkomst på grund av färre arbetade timmar. Kortsiktigt räddar regeringen och dagens beslut alltså kommun- och regionsektorns ekonomi.

Tony Haddou lyfter viktiga, långsiktiga frågor. Vi ser ett samhälle där landsbygden har hög skattesats och låg service och vice versa i kranskommunerna till de största städerna. Vi ser hur de ekonomiska klyftorna ökar i kommun- och regionsektorn och att vi på ett helt annat sätt behöver trygga finansieringen av välfärden. Vi ser revorna i äldreomsorgen; pandemin har verkligen visat dem. Med tanke på att demografin ändras är det mycket viktigt att komma igång med en skatteöversyn för att se hur offentlig sektor ska kunna finansieras långsiktigt hållbart.

Anf. 114 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Som oppositionsledamot tycker jag att det är lite besvärande att Socialdemokraterna ser problemen men inte löser dem. Det handlar om här och nu.

Välfärdsarbetarna ska få det de förtjänar, nämligen fler kollegor och anständiga villkor. De ska kunna komma hem utan stress, kunna planera familjeliv och känna sig tillräckliga. Vi har historiska sjuktal bland välfärdsarbetarna, också bland dem i frontlinjen mot coronaviruset. En del av dem blir till och med utförsäkrade under pandemin.

Här har Socialdemokraterna mycket att göra.

Ni har chansen att säkra välfärden på lång sikt, men ni tar inte den chansen. Ni vågar inte ens röra kapitalinkomsterna. Ni vågar er inte på en omfördelning i samhället. I stället blir bidragen till de rika fler. Det handlar om pengar som välfärdsarbetarna behöver i sin verksamhet. De behöver fler kollegor.

Dagens socialdemokrati tycker uppenbarligen att det är okej att underbetalda kvinnor sliter ut sig i välfärden medan välbeställda män får skattesänkningar. Det är denna politik ni bedriver.

Jag vill säga till Socialdemokraterna att vi behöver en ekonomi som funkar för alla, inte bara de rikaste 10 procenten. Det är bara att beklaga att ni inte tar chansen att säkra välfärdens långsiktiga finansiering.

Anf. 115 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Dels har vi säkrat välfärden det kommande året genom de stabila satsningar som görs på kommuner och regioner. Dels gör vi utbildningssatsningar som förhoppningsvis kommer att leda till fler arbetade timmar, vilket kommer att finansiera kommuner och regioner.

Vi måste också se över skattesystem och kommunala utjämnings-system för att långsiktigt finansiera kommuner och regioner.

Jag förstår Tony Haddous argumentation, för Vänsterpartiet får 70 miljarder mer i inkomster genom sina förslag att höja alla skatter ordentligt. Jag kan konstatera att inget av dessa förslag överensstämmer med Moderaternas skattepolitiska förslag. Vänsterpartiet och Moderaterna står alltså mycket långt ifrån varandra, och vi står väl någonstans i mitten.

Anf. 116 HAMPUS HAGMAN (KD) replik:

Fru talman! Civilsamhället gör stora insatser i vårt samhälle. Det har inte minst blivit tydligt nu under pandemin. Organisationer anordnar ringlinjer för att uppmuntra ensamma äldre. Man anordnar fritidsaktiviteter för barn. Man delar ut matlådor till hårt arbetande vårdpersonal. Jag och mitt parti har en enorm respekt för de människor som lägger tid, engagemang och pengar på detta.

Det är viktigt för oss att gynna den ideella sektorn även skattemässigt. Gåvoskatteavdraget återinfördes tack vare oss och Moderaterna. Detta är bra, särskilt nu, med tanke på att det finns en oro inom den ideella sektorn över att en del av finansieringen kommer att minska när människor som brukar ge hamnar i en svårare ekonomisk situation på grund av pandemin.

Vi vill utöka möjligheten till gåvoskatteavdrag. Vi vill att fler typer av organisationer ska omfattas av det. Vi vill att den undre beloppsgränsen för varje enskild gåva ska sänkas. Vi minskar även skattebördan för dessa organisationer på fler sätt, vilket har nämnts tidigare, bland annat genom att ta bort reklamskatten för ideella föreningar och genom att utöka möjligheten till sänkta arbetsgivaravgifter för funktionärer, så att fler organisationer omfattas av den möjligheten.

Min fråga till Jörgen Hellman är: Varför har inte regeringen prioriterat civilsamhället högre i budgetpropositionen för 2021? Jag ställer frågan särskilt med tanke på det ansträngda läge som coronapandemin skapat.

Anf. 117 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Jag tror att vi har samma analys av föreningslivets vikt i vårt samhälle. Jag såg för många år sedan när jag var kommunalråd hur mycket det betydde. När det hände mindre katastrofer i kommunen såg jag vad den välorganiserade kyrkan betydde för samtal och så vidare. Vi är alldeles överens om vikten av föreningsverksamheten i vårt land. En annan sak, som vi inte har utvecklat så mycket i vårt land men som vi borde utveckla, är kooperativ som stöder lokalsamhället.

Jag fick frågan varför vi inte vill ha fler avdrag. Nej, vi ska väl med tiden i stället försöka få bort lite fler avdrag. Vi ska göra skattesystemet enklare. Vi ser det inte som en rimlig väg att införa fler undantag. Snarare

bör diskussionen gälla hur vi ska minska löneskatten men även minska mängden avdragssystem. Då blir det ett mer transparent skattesystem.

Reklamskatten har vi tagit steg efter steg för att minska. Det är en av de saker som sakta men säkert fasas ut. Det har tagit många år, men sakta men säkert gör man det.

Hampus Hagman tar till ganska stora ord om sin skattepolitik. Men när man räknar på densamma blir resultatet att det som föreslås är att de 20 procent som har de högsta inkomsterna ska få ungefär 50 procent av utrymmet i tillskotten, medan de 10 procent som har de lägsta inkomsterna ska få väldigt lite. Ni har svårt att hjälpa dem som har ekonomiska problem i samhället, Hampus Hagman. Det kanske ni skulle använda er skattepolitik till i stället.

Anf. 118 HAMPUS HAGMAN (KD) replik:

Fru talman! Min fråga var varför regeringen inte har prioriterat civilsamhället högre i budgetpropositionen för 2021. Min fråga gällde inte vad Socialdemokraterna egentligen tycker om gåvoskatteavdraget. Jag vet att Socialdemokraterna i grund och botten är emot gåvoskatteavdraget. Jag beklagar det. Jag beklagar att man tog bort det avdraget 2016. Det skapade stora problem för civilsamhället. Jag beklagar också att arbetet med att ta bort reklamskatten inte har gått i hamn än. Men frågan gällde inget av detta. Frågan var vad regeringen gör för civilsamhället i budgetpropositionen.

Vi har lagt fram en mängd förslag om vad regeringen skulle kunna göra och vad staten borde göra för civilsamhället. Vi skjuter till en halv miljard extra i särskilt stöd för civilsamhället med anledning av pandemin. Vi har i samband med alla de extra ändringsbudgetar som lagts fram under året särskilt lyft fram behovet av stöd till civilsamhället. Men det här har inte varit prioriterat för regeringen. Vi har tjatat om behovet, men gehöret har varit dåligt. Regeringen har svarat med tillskjutningar av medel till kultur och idrott. Det är i och för sig bra, men stödet till det breda civilsamhället har fått stå tillbaka. Det beklagar jag.

Anf. 119 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Detta är en skatterunda i budgetdiskussionen som vi har. Det som Hampus Hagman tar upp handlar inte så mycket om skatter. Därför besvarade jag inte den frågan.

I och med den rådande pandemin diskuterar naturligtvis regeringen internt och med samarbetspartierna hur man ska stödja kultursektorn, fritidssektorn och allt det här. Det är klart att man steg för steg kommer att försöka hjälpa de här sektorerna. Att få generella reformer på plats var naturligtvis en prioritering när pandemin började. Sedan blev det några in- nischade reformer för olika branscher. Vi kommer framöver naturligtvis att diskutera hur kultursektorn och fritidssektorn har påverkats av pandemin och vad de behöver för hjälp. Men det är mer på utgiftssidan än på skattesidan, som vi diskuterar i dag.

Anf. 120 GULAN AVCI (L):

Fru talman! I dag gör jag debut i kammarens talarstol som ledamot i skatteutskottet. Jag erkänner att jag hade önskat kunna göra denna debut i

en annan tid, när vi inte hade att hantera en pandemi som drabbat både Sverige och resten av världen.

Många talare före mig har på olika sätt framhållit att vi fortfarande lever i en prövande tid. Jag kan inte annat än hålla med om det. Pandemin är långt ifrån över. Den lilla andningspaus som vi fick under sommaren var bara tillfällig, för den senaste tiden har smittspridningen återigen tagit fart. Antalet personer som är inlagda på sjukhus runt om i vårt land är nästan uppe på samma nivåer som i våras. Läget är mycket allvarligt. Många människor har mist livet. Många anhöriga har inte kunnat ta farväl av sina nära och kära. Våra äldre har återigen isolerats för att skyddas mot smittan.

Fru talman! Ska vi ta oss ur den här krisen måste hela samhället återigen kraftsamla för att tillsammans trycka tillbaka den uppåtgående smittspridningskurvan. Först då kan vi upphäva de mycket långtgående restriktioner som trädde i kraft i veckan och som återigen drabbar redan mycket hårt drabbade branscher och företag.

De beslut som vi har att fatta i dag är inte bara viktiga. De är nödvändiga för omstarten av Sverige och för att vi ska kunna kicka igång vår ekonomi, som tagit mycket stor skada i spåren av pandemin. Många företag har gått i konkurs. Varslen har varit skyhöga. Arbetslösheten är på historiskt höga nivåer. Tillåter vi arbetslösheten att bita sig fast kommer det att drabba vår gemensamma välfärd.

Hittills har tolv krispaket tagits fram. Men vi måste vara beredda på att fler kommer att behövas tas fram. Liberalerna kommer även fortsatt att ta ansvar för att minska de skadeverkningar som pandemin orsakat.

Fru talman! För oss liberaler har fokus vid sidan av att självklart bekämpa smittspridningen varit att rädda företag från att gå i konkurs, att skydda jobben och att se till att inte fler människor hamnar i arbetslöshet.

Vi har drivit på för att få på plats korttidspermitteringssystemet, som skyddar över en halv miljon jobb och förhindrar att fler blir arbetslösa.

Vi har drivit igenom paket för både omställnings- och omsättningsstöd till krisande företag för att de ska kunna klara sig igenom denna mycket svåra kris.

Vi har sänkt arbetsgivaravgifterna och stärkt socialförsäkringssystemen för de grupper som av olika anledningar behöver den trygghet det innebär under pandemin. Vi har både gett generella stöd till kommuner och regioner och gjort riktade insatser för sjuk- och äldreomsorgen samt vidtagit många andra kraftfulla åtgärder under pandemin.

Nu tar vi ytterligare steg för fler satsningar som är nödvändiga för omstarten av samhället och för att Sverige snabbare ska ta sig ur den lågkonjunktur vi befinner oss i, även om det sistnämnda kommer att ta mycket lång tid.

Fru talman! Vi stärker företagens villkor och konkurrenskraft. Vi gör satsningar för att minska integrationsskulden, som i decennier tillåtit att växa medan politiken vänt dagens utsatta områden och de människor som bor i dessa områden ryggen.

Vi sänker arbetsgivaravgifterna för unga, den grupp som drabbats värst av alla under krisen, och vi sänker skatterna för personer med låga inkomster. Vi kommer att fortsätta att utveckla rutereformen så att inte minst fler kvinnor och fler utrikesfödda kvinnor kan ha ett arbete att gå till efter pandemin.

Fru talman! Fastän många länder just nu är nedsläckta kommer Sverige även efter krisen att verka i en globaliserad ekonomi, och våra företag kommer även fortsatt att verka på konkurrensutsatta marknader. Ska de kunna klara av att konkurrera på lika villkor, ska människor från andra länder vilja komma hit och bidra med sina kompetenser, så måste det vara attraktivt och lönsamt att vilja komma till just Sverige.

Då krävs det strukturreformer och skattelättnader för företagen. Tack vare Liberalerna har vi på ett framgångsrikt sätt i förhandlingarna nu sett till att till exempel bolagsskatten sänks när ett nytt avdrag för investeringar införs samtidigt som vi förändrar regeln för koncernbidragsspärren för näringslivet. Dessa förändringar är nödvändiga om företagen ska kunna ställa om, bli mer klimatsmarta och möta de utmaningar som arbetsmarknaden står inför, inte minst vad gäller digitaliseringen.

Utöver detta utvidgar vi FoU-avdraget, som innebär att företag som anställer personer som arbetar med forskning och utveckling får en rejäl nedsättning av arbetsgivaravgiften. Vi förlänger skattelättnaderna för utländska experter, forskare och andra viktiga nyckelpersoner från tre till fem år och gör därmed Sverige till ett mer attraktivt land att vilja komma till och bidra med sina expertkunskaper.

Fru talman! Grunden för ett välmående välfärdsland byggs genom bildning och utbildning. Det finns inga klassresor eller integrationsresor som är så viktiga som de som görs med skolan, som är en murbräcka mot segregation, utanförskap och fattigdom. Därför satsar vi nu stort också på skolan för att ge alla barn en bra utbildning. Men vi investerar också i vuxnas möjlighet till omställning och kompetensutveckling för att de ska kunna komma tillbaka till ett nytt jobb när de väl getts den möjlighet som erbjuds under krisen.

Fru talman! Jag vill avsluta mitt anförande med att tacka alla dem som varje dag under de snart nio månaderna har gått till jobbet och gjort och som fortfarande gör otroligt viktiga insatser för att vår välfärd ska kunna fungera även under krisen.

Jag vill tacka all personal, inte minst inom sjukvården och äldreomsorgen, som sedan mars månad har stått längst fram vid frontlinjen i kampen för att rädda liv.

Jag vill tacka all personal inom skolan, förskolan och fritidsverksamheterna runt om i landet som har tagit hand om våra barn och gett dem en meningsfull tillvaro och hjälpt elever att fortsätta med sin kunskapsinläring.

Tack till alla företagare och entreprenörer och alla andra som gör Sverige till ett bättre land!

Pandemin är långt ifrån över, och vi behöver göra mer. Vi behöver förlänga en del av de stöd som finns i dag. Vi kommer att behöva ta fram fler krispaket för att underlätta för och hjälpa näringslivet att ta sig igenom krisen. Detta arbete kommer Liberalerna även fortsatt att ta ansvar för samtidigt som vi självklart fortsätter att med kraft se till att minska smittspridningen i samhället.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 121 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Jag får inleda med att välkomna Gulan Avci till skatteutskottet och den här debatten.

Hos Liberalerna får ändå de friska och välbetalda det bäst. Klyftorna ökar i Sverige. Liberalerna verkar inte vilja göra någonting åt inkomstfördelningen över huvud taget. Vi ser en ojämlikhet som växer och biter sig fast i Sverige.

Sedan mitten av 80-talet har den ekonomiska ojämlikheten ökat mest i Sverige bland OECD-länderna. Fortsätter vi så här kommer inkomstfördelningen att vara mer ojämlig än USA:s om bara 15–20 år.

Är det vad Liberalerna vill, att gå från världens mest jämlika land till världens mest ojämliga? Är inte skattesänkningarnas tid förbi?

Anf. 122 GULAN AVCI (L) replik:

Fru talman! Tack till Tony Haddou för det fina välkommandet! Men jag antar att precis där kommer denna fina gest att ta slut.

Är det något parti i denna riksdag som Liberalerna verkligen har som motpol är det Vänsterpartiet när det gäller synen på ekonomisk tillväxt, marknadsekonomi och företagande. Det handlar om alla de människor som tar enormt stora risker och vågar förverkliga sina drömmar för att bidra till samhället och din och min gemensamma välfärd. Det gäller att se till att fler jobb skapas.

Om Tony Haddou anser att Liberalernas syn på den ekonomiska politiken eller företagarpolitiken i Sverige är märklig är inte jag förvånad. Tony Haddou och Vänsterpartiet har alltid varit ute efter att bekämpa rike- dom. Liberalerna har haft som utgångspunkt att alla människor ska ha möj- lighet att kunna göra en klassresa. Vi ska minska inkomstgapet mellan dem som står utanför och tvingas leva på bidrag och dem som är med varje dag och genom egna insatser och arbete faktiskt tjänar sina egna pengar.

Det kommer nog att vara svårt även framgent för Tony Haddou att ta in detta. Men det är den krassa verkligheten. Ska vi utjämna skillnaderna som finns i samhället mellan dem som har och dem som inte har måste vi adressera rätt insatser och det som är fel i både skattesystemet och den ekonomiska politiken,

Det är därför Liberalerna även fortsatt är en garant för att de som har det lite sämre ska få det mycket bättre. De som faktiskt anstränger sig, utbildar sig och gör insatser varje dag ska också känna att de får mer peng- ar kvar i plånboken. Det är så vi bekämpar klassklyftorna i samhället och inte med din bidragslinje.

Anf. 123 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Välkommandet står kvar, men jag fick över huvud taget inget svar på min fråga om inte skattesänkningarnas tid är förbi.

Avslutningsvis påstår Gulan Avci att vi har en bidragslinje. Det förvån- nar mig lite när Gulan Avci nu vill utveckla rutbidraget som används av de rikaste. Om det är några som har bidragslinje så tror jag att det nu för tiden är nyliberaler som vill ge allas pengar till de allra rikaste och kon- centrera dem där borta.

Något som dock stämmer i det Gulan Avci säger är att vi är motpoler. Problemet är att vi har prövat de här sänkta skatterna som Liberalerna står för. Vi har prövat dem ett bra tag, i ungefär tre decennier. Om detta nu skulle skapa jobb, varför är vi inte översvämmade av jobb? Om vi sänker skatten för de rika och det ger oss mer jobb, varför har inte Sverige över- svämmats av en massa jobb med sjysta villkor?

Problemet är ju att ekonomin och kapitalinkomsterna koncentrerats till de rikaste procenten. Det är det stora problemet. Där vill ni inte omfördela över huvud taget. Vi är absolut motpoler.

Vi vill exempelvis satsa på det offentliga. Vi vill rusta upp välfärden och samhället. Det vi ser av er politik är ökade klassklyftor. Det är det som är problemet. Gulan Avcı nämner klassresa. I vårt samhälle ska ingen behöva göra någon klassresa. Vi ska ha sjysta uppväxtvillkor från starten. Vi ska kunna ha världens bästa skola i alla områden i Sverige. Det är grunden för att bygga upp en start i livet med sjysta uppväxtvillkor.

Ni driver en vinstdrivande skola där man plockar ut pengarna och barnen lämnas efter. Ni har skapat A- och B-lag i samhället. Det är inte särskilt sjyst.

Anf. 124 GULAN AVCI (L) replik:

Fru talman! Det var många påståenden. Jag ska försöka besvara några av dem.

Att klyftorna har ökat beror ju på att sossarna var i era klor under fyra år förra mandatperioden. Jo, det är sant! Bidragslinjen förstärktes. Fler och fler hamnade i utanförskap. Trots att Sverige hade en stark ekonomisk tillväxt lyckades inte Socialdemokraterna driva en arbetslinje därför att man var i klorna på Vänsterpartiet.

Det är intressant att Tony Haddou nämner just rutavdraget och kallar det ett bidrag. Jag tycker att det är väldigt oförskämt gentemot de tusentals kvinnor, inte minst, som har vågat starta företag. Det är oförskämt mot alla de kvinnor som tack vare rutreformen har kommit i arbete och egen försörjning. Vi har lyckats tvätta en tidigare svart marknad vit och gett sjysta villkor till dem som nu faktiskt bidrar till vår gemensamma välfärd genom att jobba och betala in skatt.

Jag konstaterar att Tony Haddou inte nämner någonting om rotavdraget. Där vill nämligen Vänsterpartiet göra rejäla höjningar. Varför ska ni favorisera mansdominerade sektorer? Varför ska en ”rotare” kunna komma och snickra ett fönster men en kvinna som jobbar inom ramen för rutreformen inte kunna komma och putsa samma fönster? Jag tycker att det är en skev människosyn och ett skevt sätt att se på hur människor bidrar till Sveriges tillväxt och till att jobb skapas i Sverige. Ni ser ned på inte minst utrikes födda kvinnor.

Jag kan dock ge Tony Haddou rätt på en punkt: Skolan är den absolut viktigaste murbräckan mot segregation, fattigdom och socioekonomisk utsatthet. Det är därför som Liberalerna fortsätter att se till att vara garanten för att det blir mer resurser till skolan, att vi stärker kvaliteten och att vi ger alla barn, oavsett bakgrund och var i landet de bor, samma möjligheter till en biljett in i vuxenlivet. Det är vi garanter för.

Anf. 125 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Det var en fin komplimang till Vänsterpartiet här tidigare. Jag ska göra ett försök att knycka utmärkelsen som största motståndare till nyliberalismen.

Den här budgeten visar att mycket har gjorts utifrån den hälsokris vi befinner oss i. Coronapandemin har oss fortfarande i sitt grepp. Många är nu ivriga, som vi hört här i kammaren, att komma tillbaka i samma trygga fåra, det vill säga fortsätta med business as usual. Så fort vi får vaccinet

ska vi snabbt tillbaka till samma samhälle, trots att det har visat sig vara sårbart och ha många olika brister.

Trots att jag också längtar bort från pandemin står det klart för mig att vi måste ta det här tillfället i akt att skapa ett bättre samhälle. Men som varje gång jag tar ordet i denna kammare vill jag återigen betona att vi samtidigt befinner oss i en klimatkris och en arktisk kris, och dessa kriser kan inte separeras från varandra. Vi måste kunna se helheten, och vi måste orka gå till botten med vad som faktiskt driver dessa kriser.

Jag tycker inte att vi ska nöja oss med symtombehandling. Vårt ekonomiska system, globaliseringen, arbetslinjen, skattesystemet, trygghetsystemen, just-in-time och outsourcing bör diskuteras, och lösningar som gör att vi kan förebygga och klara kriser måste tas fram.

Jag vill återigen påminna om att uppkomsten av viruset berodde på respektlöst behandlande och förtryckande av både djur och natur. Av alla virus är 80 procent zoonoser som smittar mellan djur och människa. Detta är någonting som händer inte bara på andra sidan jordklotet utan också i Sverige med våra minkfarmer, som vi fortfarande inte har lagt ned trots att de innebär en stor risk och trots att majoriteten av svenska folket vill att vi ska göra det.

Om vi inte kan gå till botten med de här svåra men grundläggande frågorna är frågan inte *om* utan *när* nästa pandemi kommer.

Fru talman! Medborgare och civilsamhälle har bidragit stort i dessa tider, både i hälsokrisen och i klimatkrisen. Jag tycker dock att det är orimligt att låta medborgaren axla ansvaret för omställningen. Det är svårt att påverka i ett dåligt riggat system. Vi politiker måste lätta tyngden från individen och lägga ansvaret där det hör hemma: hos dem med mycket makt att påverka. Vi ska komma ihåg att 100 företag i världen står för mer än 70 procent av alla utsläpp.

Fru talman! Varför ser det då ut som det gör? Jag tror att det har att göra med vår syn och de värderingar som i dag dominerar. Stora företag är någonting som politiskt ska gynnas, även om de i själva verket bedriver rovdrift på våra gemensamma ekosystem. Ju fler jobb, desto viktigare. Ju mer konsumtion, ju större prylberg och ekonomisk tillväxt, desto mer ska vi gynna dem. Ekonomin är överordnad ekologin. Så tycker företrädare från i princip alla partier här.

I Miljöpartiet delar vi inte den bedömningen. Det ska vara lätt att göra rätt, men faktiskt också omöjligt att göra fel när man begår stora planetövertramp. En lågt hängande frukt är därför att sluta upp med de miljövidriga klimatsubventionerna. Tyvärr är det alltför många som vill värna om den gamla ordningen även när det går ut över människor, klimat och natur.

Vi ser fortfarande att de stora jättarna får subventioner och undantag från regler. Om du som privatperson till exempel äger en villa måste du betala 35,3 öre per kilowattimme i energiskatt. Men om du använder samma energi i en industri betalar du bara 0,6 öre per kilowattimme. Det är alltså nästan 60 gånger billigare att använda den här energin i industrin.

I dag ges statlig rabatt för företagen som skitar ned, och den rabatten är inte liten. Globalt sett subventioneras fossila bränslen med 3 000–6 000 miljarder kronor årligen. Förnybart får långt mindre än hälften. Det är därför den gröna skatteväxlingen på minst 15 miljarder behövs mer än någonsin för att ställa saker till rätta.

Fru talman! I den här budgeten har vi fått kämpa för att vi ska sluta subventionera användning av fossila bränslen och privatbilism, detta genom att justera skatten för förmånsbilar. Det ska inte löna sig mer med en förmånsbil än att ta ut sin lön, och det ska inte löna sig mer att skaffa en bil genom jobbet än privat. Det är dock precis så det har varit. Enligt Skatteverkets kontrolluppgifter var drygt 80 procent av alla som hade bilförmån män, och medelinkomsten låg på cirka 50 000 kronor i månaden. Drygt hälften fanns också i storstadsregionerna. Skattesystemet har alltså gynnat privatbilism för män i de största städerna. Tack vare en lång kamp från Miljöpartiets sida är det här äntligen tillrättat.

Jag är också glad över att vi tar bort skattenedsättningen för uppvärmningsbränslen i industri och jordbruk. Det handlar om företag som använder olja i sin uppvärmning. I dag finns det cirka 1 500 industriföretag som inte ingår i EU:s utsläppshandel och som får en nedsättning av energiskatten för uppvärmningsbränslen. Denna miljöskadliga subvention tas nu äntligen bort. Det ska inte vara gratis att förstöra miljön och klimatet, och det ska absolut inte sponsras.

Den gröna skatteväxlingen går inte bara ut på att ta bort miljöskadliga subventioner, utan vi sänker också skatten på arbete. Vårt fokus har särskilt legat på låg- och medelinkomsttagare.

Fru talman! Pandemin har blottlagt revorna i vår välfärd. Personer som har kämpat i sjukvården och själva drabbats av sjukdom riskerar nu att bli utförsäkrade. Jag hoppas verkligen innerligt att vi kan lära oss och inse att vi måste göra om och göra rätt.

Många personer har drabbats hårt ekonomiskt, och även om jag under den här krisen har varit en förespråkare av akut inkomstgaranti till alla är jag ändå oerhört glad över att grundersättningen i a-kassan blir kvar, att ensamstående föräldrar får höjt underhållsstöd och att vi sänker inkomstskatten för låg- och medelinkomsttagare med störst skillnad för dem som tjänar runt 20 000 kronor i månaden.

Jag tycker inte att vi kan vara nöjda över situationen med drygt 300 000 fattigpensionärer, men jag tycker att det är ett steg i rätt riktning att ta bort straffskatten för pensionärer.

Fru talman! Dessa och många andra satsningar är förstås glädjande, men om ni frågar mig om det är tillräckligt är mitt svar nej. Hade vi i Miljöpartiet fått bestämma skulle vi ha lämnat de miljöskadliga subventionerna i det förgångna och satsat ännu mer pengar på miljön. Och inte ens då skulle jag vara helt nöjd, för en del saker kan vi inte lösa genom att ösa pengar på dem, utan vi måste få till en skarpare lagstiftning.

Ständig ekonomisk tillväxt i traditionell bemärkelse är inte möjlig på en planet med begränsade resurser, och vi kommer inte att kunna tackla vare sig klimat- eller artkrisen. En evigt växande ekonomi är varken önskvärd eller möjlig, och fantasin är och förblir fantasi helt utan förankring i forskning. Denna insikt lyser tyvärr med sin frånvaro både i politiken och i den här budgeten – där ordet tillväxt nämns mer än 160 gånger.

Ekonomi ska inte vara ett mål i sig, utan den ska vara ett medel för att uppnå målen som för mig handlar om livskvalitet inom planetens gränser. Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 6 Höständringsbudget för 2020 samt extra ändringsbudget för 2020 – ytterligare medel till kommuner och regioner, ökad testning och andra merkostnader med anledning av coronaviruset samt ändrade regler för kostförmån i särskilda fall

Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU11

Höständringsbudget för 2020 samt extra ändringsbudget för 2020 – ytterligare medel till kommuner och regioner, ökad testning och andra merkostnader med anledning av coronaviruset samt ändrade regler för kostförmån i särskilda fall (prop. 2020/21:2 och prop. 2020/21:45) föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 7 Ändrade krav på insiderförteckningar och några tillsynsfrågor

Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU14

Ändrade krav på insiderförteckningar och några tillsynsfrågor (prop. 2020/21:24) föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 8 Vissa ändringar i skattelagstiftningen till följd av resolutionsregelverket

Skatteutskottets betänkande 2020/21:SkU8

Vissa ändringar i skattelagstiftningen till följd av resolutionsregelverket (prop. 2020/21:19) föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 9 Justerande bestämmelser om avdrag för koncernbidragsspärrade underskott och avdrag för negativt räntenetto

Skatteutskottets betänkande 2020/21:SkU9

Justerande bestämmelser om avdrag för koncernbidragsspärrade underskott och avdrag för negativt räntenetto (prop. 2020/21:23) föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 12.)

Skatteutskottets betänkande 2020/21:SkU10
Motåtgärder på skatteområdet mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner
och vissa andra inkomstskattefrågor (prop. 2020/21:26)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 11 Åtgärder till skydd för Sveriges säkerhet vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet

*Åtgärder till skydd för
Sveriges säkerhet vid
överlåtelser av säker-
hetskänslig verksamhet*

Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU10
Åtgärder till skydd för Sveriges säkerhet vid överlåtelser av säkerhets-
känslig verksamhet (prop. 2020/21:13)
föredrogs.

Anf. 126 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! Frågan om att främmande makt kan använda icke-militära medel som uppköp och direktinvesteringar för att skapa politiskt inflytande har kommit att få alltmer uppmärksamhet. I dag saknas regler om överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet i Sverige. I en tid då omvärlden blir alltmer orolig är behovet av att förstärka den svenska lagstiftningen tydligt.

Moderaterna har varit drivande i frågan en längre tid och har pekat på riskerna med såväl utländska direktinvesteringar som överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet. Vi lyfte fram behovet av att få ett svenskt granskningssystem för direktinvesteringar på plats under våren 2020 när det stod klart att coronakrisen innebar en risk för att fientliga statskontrollerade aktörer skulle kunna använda den ekonomiska krisen för att köpa upp vital infrastruktur eller företag av nationellt intresse.

Vi välkomnar därför att regeringen nu har gått fram med en proposition om förändringar i säkerhetsskyddslagen som syftar till att stärka Sveriges säkerhet vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet. I den moderata följdmotionen till den här propositionen lyfter vi fram fem punkter där lagstiftningen emellertid kunde ha förbättrats ytterligare.

I regeringens proposition finns det inga tydliga tidsgränser när det gäller förslagen till samrådsförfarande vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet. I stället hänvisas till förvaltningslagen som säger att ärenden ska hanteras så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts.

Att skapa tydlighet kring tidsgränser är en styrka. Det skapar förutsägbarhet i systemet för de aktörer som är påverkade. Moderaterna anser att det bör införas tidsgränser när det gäller samråd i samband med överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet i Sverige. Införande av en bortre gräns för samrådsbeskeden skulle skapa tydlighet och förutsägbarhet för dem som är involverade i processer som rör de här överlåtelserna. Det handlar om processer som ofta är både tidskritiska och komplexa. Möjligheten att

i förväg veta hur länge man ska behöva vänta på ett besked är därför önskvärd.

Begreppet ”Sveriges säkerhet” är centralt i säkerhetsskyddslagen. Det finns emellertid ingen tydlig definition av vad det begreppet konkret innebär. Med tanke på att begreppet ”Sveriges säkerhet” inte är helt enkelt att ringa in och att det i alla lägen inte heller lämpar sig att vara offentlig kring de här uppgifterna bör det finnas goda möjligheter till stöd och vägledning för de verksamhetsutövare som berörs. Det kommer att vara många verksamheter och överlåtelser som befinner sig i en gråzon när det gäller huruvida de är föremål för samråd eller inte.

Det är glädjande att ett enigt utskott föreslår att riksdagen riktar tillkännagivanden till regeringen både om att regeringen bör återkomma med förslag om tydliga tidsgränser för samrådsförfarandet och om att regeringen måste säkerställa att samrådsmyndigheterna kan erbjuda verksamhetsutövare stöd i form av dialog och vägledning.

Avseende de fyra reservationerna som vi har tänkte jag säga några ord om frågan om överklagandeinstans. I propositionen föreslås att samrådsmyndighetens beslut om föreläggande under samrådet ska få överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm. Möjligheten att överklaga samrådsmyndighetens beslut är viktig och en del av ett rättssäkert handhavande. Moderaterna anser, i linje med utredningens förslag, att överklaganden i stället bör ske till regeringen. Det är en mer rimlig modell än alternativet att tolkningar av eventuella implikationer för Sveriges säkerhet ska avgöras av domstol.

Förfarandet skulle också vara i linje med riksdagens tillkännagivande till regeringen om att överklaganden i ärenden som berör tillstånd för nästa generations mobilnät ska kunna överklagas till regeringen i stället till för en förvaltningsdomstol.

Det bör också tilläggas att intressen som rör Sveriges säkerhet ska väga tungt på samma sätt som sker när det gäller processen kring tillstånd för krigsmaterielexport. Kammarrätten påpekar dessutom att som förslaget nu ser ut finns det två olika processer gällande föreläggande och förbud. Detta kan enligt kammarrättens mening leda till en risk för parallella processer om samma sak. Jag vill därför yrka bifall till reservation 1.

Slutligen vill jag säga några ord om betydelsen av att tillräckliga resurser avsätts för att hantera samrådsförfarandena. Den nya lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 2021. Det innebär att de berörda myndigheterna har relativt kort tid på sig för att rekrytera kompetent personal och utbilda den i de nya arbetsuppgifterna. Det innebär en risk för att bedömningar och samråd rörande överlåtelser initialt kan dra ut på tiden.

Eventuella förseningar riskerar att få negativa konsekvenser när det gäller säkerhetsaspekterna. En omständlig process rörande överlåtelser kan också skrämja bort utländska direktinvesteringar i verksamhet som kan beröras av den nya lagstiftningen. Ytterst handlar det om att Sverige ska vara ett säkert och attraktivt land att investera i, där alla aktörer kan förvänta sig förutsägbara och rättssäkra processer.

Regeringen har tillfört resurser till Säkerhetspolisen, Försvarsmakten och Inspektionen för strategiska produkter, ISP, för arbetet med säkerhetsskydd. Försvarsmakten och ISP får dock endast mindre tillskott. Moderaterna anser därför att regeringen inför vårandringsbudgeten bör göra en avstämning av hur det går med implementeringen av den nya lagstiftning-

en och vid behov skjuta till ytterligare medel för att säkerställa att lagstiftningen kommer på plats.

Anf. 127 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Det är bra att regeringen nu tar ett första steg mot en bred och permanent reglering av överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet och viss egendom av betydelse för Sveriges säkerhet. Det finns ett stort behov av det, och Sverige har till skillnad från många andra länder saknat en sådan reglering.

Det är väl känt att utländska aktörer använder sig av både olagliga och lagliga metoder för att tillförskaffa sig information som kan vara av betydelse för svensk säkerhet. Det finns en problematik kring bland annat utländskt övertagande av känslig infrastruktur och teknologi i Sverige, också för företag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet enligt säkerhetsknyddslagen.

Fru talman! Genom det förslag som nu ligger på riksdagens bord genomför regeringen delar av betänkandet *Kompletteringar till den nya säkerhetsknyddslagen*. Regeringen avser samtidigt att återkomma med resterande förslag i betänkandet och också återkomma i fråga om granskningar av utländska direktinvesteringar och om hur säkerhetsknyddslagstiftningen ska förhålla sig till detta när Direktinvesteringsutredningen slutredovisar sitt uppdrag. Vi vill påminna om att till exempel medierna är ett av fem identifierade områden som av kommissionen bedöms vara skyddsvärda.

Fru talman! Det är bra att regeringen avser att återkomma med ytterligare reglering innehållande förslag från de två nämnda utredningarna. Men Centerpartiet vill att regeringen också inkluderar förslag som finns i det slutbetänkande som lämnats av Kommittén för förbättrat skydd för totalförsvarsverksamhet, som bland annat innehåller totalförsvarsrisker kopplat till kontroll över egendom inom vissa geografiska områden. Det är en viktig men i dag frånvarande del för att Sverige ska ha en nödvändig och heltäckande reglering på området.

Genom utvalda förvärv eller nyttjanden av egendom i Sverige kan främmande makt försvåra för svensk försvarsverksamhet, utöva olaglig underrättelseverksamhet eller på annat sätt stödja en verksamhet som är riktad mot Sveriges säkerhet och äventyra den. Detta måste regleras. Kommittén för förbättrat skydd för totalförsvarsverksamhet har förslag som skulle ge Sverige en nödvändig och mer heltäckande reglering på området. Det är något som regeringen säger sig se ett behov av.

Fru talman! Jag stöder den proposition som ligger på bordet men menar också att de två tillkännagivanden som beskrivs i betänkandet är oerhört viktiga. De kommer från Moderaternas följdmotion. En bortre tidsgräns för samrådsmyndighetens handläggningstid är rimlig, inte minst ur rätts-säkerhetssynpunkt. Den kan också ge stöd och vägledning för verksamhetsutövare, vilket både försvarsutskottet och utrikesutskottet tillstyrkt.

Jag yrkar härmed bifall till reservation 3.

Anf. 128 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Sverige och svenska viktiga intressen är inte till salu. Därför är detta betänkande och det beslut som vi kommer att fatta här i kammaren väldigt viktiga.

Prot. 2020/21:41
25 november

*Åtgärder till skydd för
Sveriges säkerhet vid
överlåtelser av säker-
hetskänslig verksamhet*

Världen förändras ständigt. Inte minst kan den förändras extra mycket under tider av kris och katastrofer. Just nu är världen som bekant inne i en vidrig pandemi. Det är en sådan kris som kan rita om kartan vad gäller geopolitiska styrkeförhållanden. Vi vet också att länder kan sättas under mycket hårt ekonomiskt tryck under sådana kriser.

Förra året trädde den nya säkerhetsskyddslagen i kraft. Detta välkomnade såklart Liberalerna. Där skärptes kraven på myndigheter och företag att skydda känslig information och verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet ur ett brett perspektiv. Det är ett arbete som naturligtvis har sin grund i ett EU-samarbete. Inom EU har vi identifierat att många länder är väldigt utsatta och att vi bättre måste försvara de värden som EU står för, såsom demokrati, marknadsekonomi och inte minst mänskliga rättigheter.

Säkerhetsskyddslagen innebar en tydlig ambitionsökning, vilket gjorde att det gick bättre och lättare att skydda oss från hot utifrån. Nu behandlar vi en förstärkning och kompletteringar av säkerhetsskyddslagen. Det handlar om att Säpo och Försvarsmakten från och med nästa år ska kunna stoppa försäljning av företag som driver säkerhetskänslig verksamhet. Det kan handla om infrastruktur, energi eller telefonteknik. Det kan vara såväl privat som offentlig verksamhet. Tanken är att flera av vårt lands strategiska verksamheter ska kunna skyddas, och inte som i dag bara kärnteknik eller försvarsmateriel.

Fru talman! Ett femtontal stater bedriver olika former av säkerhetshotande verksamhet i Sverige och mot vårt land. Under de senaste fem åren har Säkerhetspolisen kunnat se att detta har intensifierats. Främmande makter lägger ned stora resurser, mycket tid, enorma summor pengar och tekniska resurser på att systematiskt angripa och identifiera svenska verksamheter som de antingen vill ta kontroll över, spionera på eller förvärva och köpa upp, vilket nu kan vara aktuellt.

Jag vill påminna kammaren om att bara Kina under de senaste fyra riksdagarna har köpt upp 65 företag i vårt land för över 100 miljarder. Där ibland finns Volvo Cars och Filmstaden. De har även köpt in sig i Oatly, Acne och AB Volvo. Havremjolk och snygga jeans är väl kanske inte direkt något problem när det gäller utländska investeringar. Men såväl kulturinstitutioner som högteknologiska transportlösare kan vara strategiska framöver.

Liberalerna tycker att det är bra att regeringen fortsätter detta arbete. Det här är ett steg på vägen, som har drivits fram av riksdagen. Det har delvis gjorts för att det är akut till följd av den pågående pandemin. Vi i Liberalerna står bakom betänkandet och tycker att de medskick och tillkännagivanden som utskottet gör är viktiga. Regeringen bör snarast komma tillbaka. Vi har en reservation om försvarsmateriel som vi tillsammans med andra partier redan nu vill markera. Jag yrkar därför bifall till reservation 2 i betänkandet. I övrigt yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 129 PETER LÖBERG (S):

Fru talman! Sverige är ett öppet och välkomnande land och ska så förbli. Vi tror på samarbeten och på en fri handel. Det har genom historien tjänat oss väl. Världen behöver Sverige, och Sverige behöver inte minst världen.

Att utländska företag investerar och etablerar sig i Sverige är avgörande för att skapa jobb och tillväxt i vårt land. Det kommer i synnerhet att vara en avgörande faktor för den ekonomiska återhämtningen efter denna pandemi.

Vi får naturligtvis inte vara naiva och blåögt titta på när främmande stater använder strategiska uppköp för att skaffa sig säkerhetspolitiska fördelar. Det är en strategi som vi har sett på många håll i världen, och vi är naturligtvis inte förskonade.

Säkerhetspolisen och flera andra myndigheter varnar sedan en tid tillbaka för att dessa övertaganden av känslig infrastruktur och teknologi i Sverige kan skada Sveriges säkerhet. Risken har dessutom ökat under pandemin. Det är många företag som har det svårt ekonomiskt, och i det läget är man extra exponerad för uppköp och övertaganden av utländska aktörer.

Även EU-kommissionen har framhållit att spridningen av detta virus som plågar oss har ökat risken för att aktörer försöker förvärva. Inte minst inom hälso- och sjukvårdssektorn finns det stora risker.

Utifrån detta är det lagförslag som vi debatterar i dag och som hanteras i ett snabbspår under detta år otroligt viktigt. Det är viktigt att poängtera att vi som vanligt när det handlar om Sveriges säkerhet har en bred samsyn, även om det finns en del synpunkter på marginalen. Det kan vi se i några av reservationerna. Men vi är även med på ett tillkännagivande där.

Förslagen syftar i alla fall, som flera talare har sagt, till att garantera att uppköp av säkerhetskänslig verksamhet inte ska ske. Det handlar om kritisk infrastruktur, energisystem, elektroniska kommunikationer och inte minst det aktuella 5G-nätet.

Med det nya förslaget på plats måste säljaren samråda med berörd myndighet. Man kan inte besluta hur som helst, utan myndigheten har ett inflytande över processen och har också möjlighet att utfärda ett förbud mot försäljning om det är aktuellt.

Vi tar genom denna nya lagstiftning ett viktigt steg, även om det inte är det enda. Vi behöver ta ett större helhetsgrepp, vilket vi kan läsa om i betänkandet.

Detta är ett långsiktigt arbete. Det är viktigt att påpeka. Till exempel har vi en direktinvesteringstudering på gång, där man ska göra en helhetslösning för den problematik som finns. Därför kan man kanske uppfatta att vissa saker saknas i det här snabbspårsförslaget.

När det gäller sakfrågan har tidigare talare på ett väldigt bra sätt gått igenom vad det handlar om. Utifrån denna helhet finns det enligt vårt sätt att se saken inte skäl att yrka på ytterligare ett tillkännagivande utöver dem som redan är gjorda. Jag yrkar härmed bifall till utskottets förslag till beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.43 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU1 Statens budget 2021 – rambeslutet

Punkt 1 (Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (V)

5. res. 4 (KD)

Förberedande votering 1:

5 för res. 3

3 för res. 4

47 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

10 för res. 2

5 för res. 3

41 avstod

293 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 3:

11 för res. 1

10 för res. 2

35 avstod

293 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

27 för utskottet

11 för res. 1

18 avstod

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 3 L, 3 MP

För res. 1: 11 M

Avstod: 10 SD, 4 V, 3 KD, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 2 (Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget)

1. utskottet
2. res. 7 (V)

Votering:

26 för utskottet

5 för res. 7

24 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 4 C, 3 L, 3 MP

För res. 7: 4 V, 1 -

Avstod: 11 M, 9 SD, 1 C, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 53 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -
Helena Vilhelmsson (C) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU11 Höständringsbudget för 2020 samt extra ändringsbudget för 2020 – ytterligare medel till kommuner och regioner, ökad testning och andra merkostnader med anledning av coronaviruset samt ändrade regler för kostförmån i särskilda fall

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU14 Ändrade krav på insiderförteckningar och några tillsynsfrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU8 Vissa ändringar i skattelagstiftningen till följd av resolutionsregelverket

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU9 Justerande bestämmelser om avdrag för koncernbidragssparade underskott och avdrag för negativt räntenetto

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU10 Motåtgärder på skatteområdet mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner och vissa andra inkomstskattefrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU10 Åtgärder till skydd för Sveriges säkerhet vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet

Punkt 3 (Överklagandeinstans)

1. utskottet

2. res. 1 (M, KD)

Votering:

42 för utskottet

13 för res. 1

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2020/21:41
25 november

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP, 1 -

För res. 1: 10 M, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 60 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 5 (Ett enhetligt regelverk för krigsmateriel m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (M, C, KD, L)

Votering:

34 för utskottet

22 för res. 2

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 4 V, 3 MP, 1 -

För res. 2: 11 M, 5 C, 3 KD, 3 L

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 6 (En heltäckande reglering av säkerhetskänslig verksamhet)

1. utskottet

2. res. 3 (M, C, KD)

Votering:

37 för utskottet

18 för res. 3

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 4 V, 3 L, 3 MP, 1 -

För res. 3: 10 M, 5 C, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 60 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Ellen Juntti (M) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2020/21:53 Riksrevisionens rapport om riktade statsbidrag för socioekonomiskt utsatta områden

EU-dokument

COM(2020) 667 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén SAMT Regionkommittén Kemikaliestrategi för hållbarhet På väg mot en giftfri miljö

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 24 november

2020/21:652 Kryphål i 22-regeln

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2020/21:653 Blyförbud

av *Mattias Karlsson* i Norrhult (SD)

till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2020/21:654 Omvårdnadsbidragets brister

av *Linda Lindberg* (SD)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2020/21:655 Erkännandet av Västsahara

av *Sara Gille* (SD)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2020/21:656 Turkiets försök till medlemskap i EU

av *Sara Gille* (SD)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2020/21:657 Irans behandling av konvertiter till kristendomen

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2020/21:658 Kommunikation mellan myndigheter och UD

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2020/21:659 Vindkraft i Arktis

av *Cassandra Sundin* (SD)

till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2020/21:660 Bilden av Sverige utomlands med anledning av hanteringen av covid-19

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2020/21:661 Åtgärder mot islamistiska extremister i Sverige

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2020/21:662 Automatiserat beslutsfattande och konsumenttrygghet

av *Angelica Lundberg* (SD)

till statsrådet *Lena Micko* (S)

2020/21:663 Automatiserat beslutsfattande och beivrande av fusk

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2020/21:664 Information från myndigheter avseende 5G-utbyggnaden

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2020/21:665 Information från myndigheter avseende 5G-utbyggnaden

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2020/21:666 Information från myndigheter avseende 5G-utbyggnaden

av *Hans Wallmark* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:667 Information från myndigheter avseende 5G-utbyggnaden

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:668 Statsministerns ledning av det säkerhetspolitiska rådet

av *Hans Wallmark* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2020/21:669 Förebyggande sjukpenning

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2020/21:670 Förlängningen av sjukpenning till covid 19-sjuka

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2020/21:671 En begriplig och trygg sjukförsäkring

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2020/21:672 Garantipension till flyktingar

av *Katarina Brännström* (M)

till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2020/21:673 Kommunernas arbete med att skapa en organisation för kris och krig

av *Pål Jonson* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:674 En stark försörjningsberedskap

av *Pål Jonson* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 25 november

2020/21:419 Undersökning om radikaliserings bland muslimer i Sverige

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:438 Utvisning på grund av brott

av *Henrik Vinge* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:471 Införande av brottskod för djurrättsextremism

av *Åsa Coenraads* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:485 Tillsynen av skolor med konfessionell inriktning

av *Jörgen Grubb* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:481 Friande dom i mordrättegång när man skyller på varandra

av *Katarina Brännström* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:487 Antalet svenska skolor med muslimsk profil

av *Jörgen Grubb* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:500 Den grova kriminaliteten i Sverige

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:502 Granatattack mot polis

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:522 Beskjutning av bussar

av *Thomas Morell* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2020/21:41
25 november

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 16.08.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 5 anf. 54 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 5 anf. 98 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.43 och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

EMMA PAAKKINEN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 4 Ärenden för bordläggning	2
§ 5 Statens budget 2021 – rambeslutet.....	3
Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU1	3
Anf. 1 ELISABETH SVANTESSON (M).....	3
Anf. 2 KAROLINA SKOG (MP) replik	5
Anf. 3 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	6
Anf. 4 KAROLINA SKOG (MP) replik	6
Anf. 5 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	6
Anf. 6 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	7
Anf. 7 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	7
Anf. 8 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	7
Anf. 9 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	8
Anf. 10 ULLA ANDERSSON (V) replik	8
Anf. 11 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	9
Anf. 12 ULLA ANDERSSON (V) replik	9
Anf. 13 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	10
Anf. 14 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	10
Anf. 15 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	12
Anf. 16 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	12
Anf. 17 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	13
Anf. 18 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	13
Anf. 19 JAKOB FORSSMED (KD) replik	13
Anf. 20 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	14
Anf. 21 JAKOB FORSSMED (KD) replik	14
Anf. 22 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	15
Anf. 23 RICKARD NORDIN (C) replik.....	15
Anf. 24 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	15
Anf. 25 RICKARD NORDIN (C) replik.....	16
Anf. 26 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	16
Anf. 27 RICKARD NORDIN (C).....	17
Anf. 28 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	19
Anf. 29 RICKARD NORDIN (C) replik.....	20
Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	20
Anf. 31 RICKARD NORDIN (C) replik.....	21
Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik	21
Anf. 33 RICKARD NORDIN (C) replik.....	22
Anf. 34 ULLA ANDERSSON (V) replik	22
Anf. 35 RICKARD NORDIN (C) replik.....	22
Anf. 36 JAKOB FORSSMED (KD) replik	23
Anf. 37 RICKARD NORDIN (C) replik.....	23
Anf. 38 JAKOB FORSSMED (KD) replik	23
Anf. 39 RICKARD NORDIN (C) replik.....	24
Anf. 40 ULLA ANDERSSON (V).....	24
Anf. 41 JAKOB FORSSMED (KD) replik	27

Anf. 42	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	27	Prot. 2020/21:41
Anf. 43	JAKOB FORSSMED (KD) replik	27	25 november
Anf. 44	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	28	-----
Anf. 45	JAKOB FORSSMED (KD).....	28	
Anf. 46	ÅSA WESTLUND (S) replik.....	31	
Anf. 47	JAKOB FORSSMED (KD) replik	31	
Anf. 48	ÅSA WESTLUND (S) replik.....	32	
Anf. 49	JAKOB FORSSMED (KD) replik	32	
Anf. 50	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	32	
Anf. 51	JAKOB FORSSMED (KD) replik	33	
Anf. 52	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	33	
Anf. 53	JAKOB FORSSMED (KD) replik	33	
Anf. 54	ÅSA WESTLUND (S)	34	
Anf. 55	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	36	
Anf. 56	ÅSA WESTLUND (S) replik.....	37	
Anf. 57	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	37	
Anf. 58	ÅSA WESTLUND (S) replik.....	38	
Anf. 59	MATS PERSSON (L)	38	
Anf. 60	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	41	
Anf. 61	MATS PERSSON (L) replik	41	
Anf. 62	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	42	
Anf. 63	MATS PERSSON (L) replik	42	
Anf. 64	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	43	
Anf. 65	MATS PERSSON (L) replik	43	
Anf. 66	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	44	
Anf. 67	MATS PERSSON (L) replik	44	
Anf. 68	JAKOB FORSSMED (KD) replik	44	
Anf. 69	MATS PERSSON (L) replik	45	
Anf. 70	JAKOB FORSSMED (KD) replik	45	
Anf. 71	MATS PERSSON (L) replik	46	
Anf. 72	KAROLINA SKOG (MP).....	46	
Anf. 73	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	48	
Anf. 74	KAROLINA SKOG (MP) replik.....	49	
Anf. 75	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	49	
Anf. 76	KAROLINA SKOG (MP) replik.....	50	
Anf. 77	JAKOB FORSSMED (KD) replik	50	
Anf. 78	KAROLINA SKOG (MP) replik.....	50	
Anf. 79	JAKOB FORSSMED (KD) replik	51	
Anf. 80	KAROLINA SKOG (MP) replik.....	51	
Anf. 81	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	52	
Anf. 82	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	54	
Anf. 83	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	54	
Anf. 84	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	55	
Anf. 85	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	55	
Anf. 86	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	55	
Anf. 87	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	56	
Anf. 88	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	56	

Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	57
Anf. 90 ULLA ANDERSSON (V) replik	57
Anf. 91 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	57
Anf. 92 ULLA ANDERSSON (V) replik	58
Anf. 93 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	58
Anf. 94 JAKOB FORSSMED (KD) replik	58
Anf. 95 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	59
Anf. 96 JAKOB FORSSMED (KD) replik	60
Anf. 97 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	60
Anf. 98 NIKLAS WYKMAN (M)	60
Anf. 99 ERIC WESTROTH (SD)	62
Anf. 100 HELENA VILHELMSSON (C)	64
Anf. 101 NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	66
Anf. 102 HELENA VILHELMSSON (C) replik	66
Anf. 103 NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	67
Anf. 104 HELENA VILHELMSSON (C) replik	67
Anf. 105 TONY HADDOU (V).....	67
Anf. 106 HAMPUS HAGMAN (KD).....	69
Anf. 107 JÖRGEN HELLMAN (S)	71
Anf. 108 NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	73
Anf. 109 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	73
Anf. 110 NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	74
Anf. 111 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	74
Anf. 112 TONY HADDOU (V) replik	74
Anf. 113 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	75
Anf. 114 TONY HADDOU (V) replik	75
Anf. 115 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	76
Anf. 116 HAMPUS HAGMAN (KD) replik	76
Anf. 117 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	76
Anf. 118 HAMPUS HAGMAN (KD) replik	77
Anf. 119 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	77
Anf. 120 GULAN AVCI (L).....	77
Anf. 121 TONY HADDOU (V) replik	79
Anf. 122 GULAN AVCI (L) replik.....	80
Anf. 123 TONY HADDOU (V) replik	80
Anf. 124 GULAN AVCI (L) replik.....	81
Anf. 125 REBECKA LE MOINE (MP).....	81
(Beslut fattades under § 12.)	83
§ 6 Höständringsbudget för 2020 samt extra ändringsbudget för 2020 – ytterligare medel till kommuner och regioner, ökad testning och andra merkostnader med anledning av coronaviruset samt ändrade regler för kostförmån i särskilda fall	84
Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU11	84
(Beslut fattades under § 12.)	84

§ 7 Ändrade krav på insiderförteckningar och några tillsynsfrågor.....	84
Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU14.....	84
(Beslut fattades under § 12.).....	84
§ 8 Vissa ändringar i skattelagstiftningen till följd av resolutionsregelverket.....	84
Skatteutskottets betänkande 2020/21:SkU8	84
(Beslut fattades under § 12.).....	84
§ 9 Justerande bestämmelser om avdrag för koncernbidragsspärrade underskott och avdrag för negativt räntenetto	84
Skatteutskottets betänkande 2020/21:SkU9	84
(Beslut fattades under § 12.).....	84
§ 10 Motåtgärder på skatteområdet mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner och vissa andra inkomstskattefrågor	85
Skatteutskottets betänkande 2020/21:SkU10	85
(Beslut fattades under § 12.).....	85
§ 11 Åtgärder till skydd för Sveriges säkerhet vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet	85
Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU10.....	85
Anf. 126 MIKAEL DAMSGAARD (M).....	85
Anf. 127 HELENA VILHELMSSON (C).....	87
Anf. 128 JOHAN PEHRSON (L).....	87
Anf. 129 PETTER LÖBERG (S)	88
(Beslut fattades under § 12.).....	89
Ajournering.....	89
Återupptaget sammanträde	90
§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	90
FiU1 Statens budget 2021 – rambeslutet	90
FiU11 Höständringsbudget för 2020 samt extra ändringsbudget för 2020 – ytterligare medel till kommuner och regioner, ökad testning och andra merkostnader med anledning av coronaviruset samt ändrade regler för kostförmån i särskilda fall	91
FiU14 Ändrade krav på insiderförteckningar och några tillsynsfrågor.....	91
SkU8 Vissa ändringar i skattelagstiftningen till följd av resolutionsregelverket.....	91
SkU9 Justerande bestämmelser om avdrag för koncernbidragsspärrade underskott och avdrag för negativt räntenetto	91
SkU10 Motåtgärder på skatteområdet mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner och vissa andra inkomstskattefrågor	91
JuU10 Åtgärder till skydd för Sveriges säkerhet vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet	91
§ 13 Bordläggning	92
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	93

Prot. 2020/21:41
25 november

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor	94
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 16.08.	95